

การศึกษาการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวมธุจิต ชมดวง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวมธุจิต ชมดวง

๑๕ ก.ย. ๒๕๔๖

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม ๒๕๔๖

มธุจิต ชมดวง. (2546). การศึกษาการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ทศพร ประเสริฐสุข.

การศึกษาเรื่องการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น มีความ
มุ่งหมายเพื่อการศึกษาการใช้เวลาของบิดามารดา ตามตัวแปรด้านอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา
และรายได้ เปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวระหว่างมารดาและบิดา และศึกษาการใช้เวลา
ของบุตรธิดาวัยรุ่นตามตัวแปรด้านเพศ ลำดับการเกิด และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โดยกลุ่ม
ตัวอย่าง จำนวน 92 คน บิดามารดารวม 184 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการ
ใช้เวลาอยู่กับครอบครัว ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test, F-test และการทดลองของเชฟเฟ (Scheffe' Test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดา และบุตรวัยรุ่น พบว่า อยู่ในระดับเดียวกันคือ ค่อนข้างน้อย
2. การใช้เวลากับครอบครัวระหว่าง บิดามารดา ไม่มีความแตกต่างกัน
3. การใช้เวลากับครอบครัวของบิดาจำแนกตาม อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา พบ
ว่ามีการใช้เวลาอยู่กับครอบครัวไม่แตกต่างกัน แต่บิดาที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท มีการใช้เวลา
กับครอบครัว น้อยกว่า บิดาที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.05
4. การใช้เวลากับครอบครัวของมารดาจำแนกตาม อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา
พบว่าการใช้เวลาอยู่กับครอบครัวไม่แตกต่างกัน แต่มารดาที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท และ
มารดาที่มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท มีการใช้เวลาอยู่กับครอบครัวน้อยกว่ามารดาที่มีรายได้
มากกว่า 15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
5. การใช้เวลากับครอบครัวของบุตรธิดาวัยรุ่น จำแนกตามลำดับการเกิด และผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน แต่พบว่านักเรียนหญิงมีการใช้เวลาอยู่กับครอบครัว มากกว่า
บิดา นักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

A STUDY OF TIME MANAGEMENT OF PARENTS AND ADOLESCENTS

AN ABSTRACT

BY

MISS MATUJIT CHOMDUANG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2003

Matujit Chomduang. (2003). *A Study of Time Management of Parents and Adolescents*. Master Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Dr. Tosaporn Prasertsuk.

The Purpose of this study was to investigate and compare time management of parents and adolescents of the student Mathayom 3, Watsangwej School and their parents. (1) To determine the family time management held by the parents when grouped according to their age levels, occupations, educational levels and income, (2) to determine comparability of family time management held by the fathers and mothers, and (3) to examine the family time management held by the adolescent children when grouped according to their genders, birth order and academic achievement. The subjects were 92 adolescent children, Mathayom Suksa III students of Watsangwej school and 184 parents. The research instrument was a questionnaire of family time management. The data were collected by the researches. The data were analyzed by mean, standard deviation, percentage, t-test, F-test, and Scheffe procedure.

The results of the study were as follows :

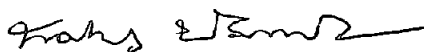
1. The family time management of the parents and their adolescent children were classified as "appropriate".
2. There was no significant differences in the family time management of the fathers and mothers.
3. No significant differences in the family time management of the parents when grouped according to their age levels, occupations and educational levels. Significant differences in the family time management of the fathers were found when grouped according to their income : lower than 5,001 Baths VS 15,000 Baths at .05 level.
4. No significant differences in the family time management of the parents when grouped according to their age levels, occupations and educational levels. Significant differences in the family time management of the mothers were found when grouped according to their income : lower than 5,001 Baths VS 15,000 Baths at .05 level and lower than 5,001 - 10,000 Baths Vs 15,000 Baths at 0.05 level.

5. No significant differences in the family time management of the adolescent children when grouped according to their birth order their academic achievement.

The research finding also significantly revealed that female adolescent children preferred having their time with their family than the male adolescent children at .01 level.

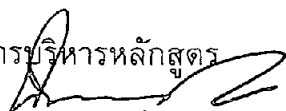
อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

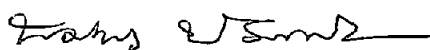
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร ประเสริฐสุข)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

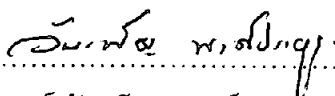

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

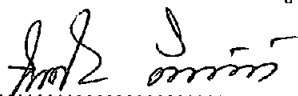
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร ประเสริฐสุข)

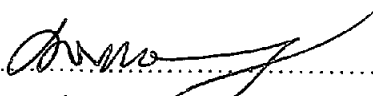

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จิตรสุกุล)

วันที่.....เดือน.....พฤษภาคม.....พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถจากบุคคลหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร ประเสริฐสุข อาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยรู้สึก ซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ อาจารย์ มณฑิรา จารุเพ็ง ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ. วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และ อาจารย์ ไพศาล อันประเสริฐ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำ รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ อย่างยิ่ง สำหรับผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสังเวช อาจารย์ชบาไพร ธรรมวาสี อาจารย์สำออง เกาสูตร ที่ให้ความร่วมมือและความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ตลอดจนขอ ขอบคุณ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสังเวช และบิดามารดาของนักเรียนทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ ๆ และน้องสาขาจิตวิทยาการแนะแนวทุกท่าน (2543-2546) ที่เป็นที่ปรึกษา เป็นกำลังใจ และคอยให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณและขออ้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ขอขอบคุณ คุณมธุรส ชมดวง คุณมธุรมิตรี ชมดวง และคุณไพรัช เอี่ยมขนานนท์ สำหรับความรัก ความห่วงใย กำลังใจ และทุนทรัพย์ ที่มีต่อผู้วิจัยในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

มธุจิต ชมดวง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	6
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ตัวแปรในการศึกษา.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว.....	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว.....	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว.....	17
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลา.....	18
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลา.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลา.....	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลำดับการเกิดของบุตร.....	22
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุของบิดามารดา.....	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของบิดามารดา.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับการเกิดกับการใช้เวลากับครอบครัว.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศกับการใช้เวลากับครอบครัว.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการใช้เวลา กับครอบครัว.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุกับการใช้เวลา.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายได้กับการใช้เวลากับครอบครัว.....	29

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของบิดามารดากับการใช้เวลา กับครอบครัว.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของบิดามารดากับ การใช้เวลากับครอบครัว.....	31
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	32
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
ประชากร.....	32
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	32
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การจัดกระทำข้อมูล.....	35
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
4 ผลการวิจัย.....	39
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	40
ส่วนที่ 2 การใช้เวลากับครอบครัว.....	45
ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบการใช้เวลา กับครอบครัวระหว่างบิดา และมารดา.....	65
ส่วนที่ 4 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัว ของบิดา จำแนกตาม อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้.....	66
ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัว ของมารดา จำแนก ตามอายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้.....	70
ส่วนที่ 6 การเปรียบเทียบการใช้เวลา กับครอบครัว ของนักเรียน จำแนกตาม เพศ ลำดับการเกิด และผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษา.....	75
ส่วนที่ 7 สรุปผลจากข้อคำถามปลายปิด.....	78

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	82
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	82
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	82
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล	83
การวิเคราะห์ข้อมูล	83
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
อภิปรายผล	84
ข้อเสนอแนะทั่วไป	84
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	88
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	96
ภาคผนวก ก.	97
ภาคผนวก ข.	101
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	118

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลส่วนตัวของบิดามารดา.....	40
2 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน.....	43
3 การใช้เวลากับครอบครัวของบิดา.....	45
4 การใช้เวลากับครอบครัวของมารดา.....	47
5 การใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดา.....	49
6 การใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน.....	51
7 การใช้เวลากับครอบครัวระหว่างบิดามารดา และนักเรียน.....	53
8 กิจกรรมที่ทำร่วมกันหลังจากตื่นนอนในวันจันทร์-ศุกร์.....	54
9 กิจกรรมที่ทำร่วมกันหลังรับประทานอาหารเย็นในวันจันทร์-ศุกร์.....	55
10 การให้ความสำคัญกับการใช้เวลาสำหรับครอบครัวในวันจันทร์-ศุกร์.....	56
11 การมีโอกาสดูคุย และให้คำปรึกษากันในวันจันทร์-ศุกร์.....	57
12 เรื่องที่นักเรียนพูดคุย ปรึกษากับบิดามารดา.....	58
13 กิจกรรมที่ทำร่วมกันในวันหยุด.....	59
14 การได้ประโยชน์จากการใช้เวลากับครอบครัวในความคิดเห็น ของบิดาและมารดา.....	60
15 การได้ประโยชน์จากการใช้เวลากับครอบครัวในความคิดเห็นของนักเรียน.....	61
16 การพักผ่อนนอกบ้านกับครอบครัวในวันหยุด.....	62
17 การพูดคุย และปรึกษากันในวันหยุด.....	63
18 บิดามารดาเปรียบเสมือนสิ่งใดเมื่อบุตรธิดามีปัญหาหรือไม่สบายใจ.....	64
19 เปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวระหว่างบิดามารดา.....	65
20 การใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตามอายุ.....	66
21 การใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตามอาชีพ.....	66
22 การใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตามการศึกษา.....	67
23 การใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตามรายได้.....	68
24 การทดสอบความแตกต่างของการใช้เวลากับครอบครัวของบิดาเป็นรายคู่ จำแนกตามรายได้.....	69
25 การใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตามอายุ.....	70
26 การใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตามอาชีพ.....	71

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
27 การใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตามการศึกษา.....	72
28 การใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตามรายได้.....	73
29 การทดสอบความแตกต่างของการใช้เวลากับครอบครัวของมารดาเป็นรายคู่ จำแนกตามรายได้.....	74
30 การใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามเพศ.....	75
31 การใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามลำดับการเกิด.....	76
32 การใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา.....	77

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม ทุกคนเกิดและเติบโตในครอบครัว ได้รับการดูแลเอาใจใส่และความรัก ความอบอุ่นจากบิดา มารดา นอกจากนี้ครอบครัวยังช่วยปลูกฝังพฤติกรรมระเบียบแบบแผนหรือขนบธรรมเนียมประเพณีที่ครอบครัวเป็นผู้กำหนดขึ้น ช่วยให้ประพฤติดี ประพฤติชอบ (วารสารสุขภาพจิตและจิตเวช ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2542) ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับครอบครัวเป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์มีพฤติกรรมนานาประเภท และหล่อหลอมบุคลิกภาพของมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ ตามลักษณะสัมพันธ์ที่มีต่อบุคคลอื่น (นวรรตน์ ศรีรัฐเพชร. ม.ป.ป. ; อ้างอิงจาก ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2530 : 40 ; อ้างอิงจาก Erikson. 1950) Adler เชื่อว่าทั้งพ่อและแม่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมหรือไม่ให้กำลังใจต่อการพัฒนาวิถีทางเฉพาะของลูก พ่อแม่ได้รับมอบหมายให้หล่อเลี้ยงการเพิ่มความคำนึงที่ถูกต้องของเด็กต่อการทำงาน มิตรภาพ และความรัก ทั้ง 3 อย่างนี้เป็นปัญหาเบื้องต้นของชีวิต ผู้ที่สมบูรณ์หรือกล้าหาญจะเผชิญกับสิ่งเหล่านี้ได้ดี (สิริวรรณ สารนาท. 2543 : 45) สัมพันธภาพในครอบครัวมีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวที่ พ่อ แม่ ใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพราะรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวของพ่อ แม่ จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีหรือไม่ดีระหว่างพ่อ แม่ ลูก ได้ (เนตรชนก บัวนาท. 2532 : 11 ; อ้างอิงจาก กุลวรรณ วงศ์รุจิ. 2526 : 10) ครอบครัวจึงเป็นสถาบันหนึ่งในสังคมที่มีความสำคัญและอิทธิพลอย่างมากต่อชีวิตมนุษย์ (เมธิรินทร์ ภิญญชน. 2539 : 16)

ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเกือบทุกด้าน ทั้งทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี อันเกิดจากการพัฒนาประเทศที่มีแนวนโยบายเน้นการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรไปสู่สังคมอุตสาหกรรมและบริการ เศรษฐกิจเติบโตควบคู่ไปกับการสำเร็จของการลดอัตราการเพิ่มประชากร คือ ลดลงจากร้อยละ 2.2 ในปี พ.ศ. 2523 เป็นร้อยละ 1.8 ในปี พ.ศ. 2533 และลดเหลือประมาณร้อยละ 1.2 ในปี พ.ศ. 2538 จากการลดลงอย่างรวดเร็วของประชากร ส่งผลให้ขนาดของครอบครัวโดยเฉลี่ยลดลง คือ ลดจาก 5.4 คน ในปี พ.ศ. 2523 เป็น 4.4 คน ในปี พ.ศ. 2533 แต่อัตราการเพิ่มของครัวเรือนในช่วงปี พ.ศ. 2523-2533 กลับเพิ่มขึ้นสูงกว่าอัตราการเพิ่มของประชากร กล่าวคือ คิดเป็นประมาณร้อยละ 3.8 (ปัทมา เก่งการพานิช. 2542 : 1 ; อ้างอิงจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2539 : 10)

การเปลี่ยนแปลงด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา นั้น นอกจากจะส่งผลกระทบทำให้ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว จำนวน และขนาดของครัวเรือนเกิดการเปลี่ยนแปลงแล้ว ยังพบว่า สภาพชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย กล่าวคือ สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่บีบรัด ทำให้สมาชิกในครอบครัวต้องทำงานเพื่อเพิ่มรายได้ ต้องแข่งขันกันเพื่อความอยู่รอด มีชีวิตความเป็นอยู่ที่เร่ร่อน โดยเฉพาะในสังคมเมือง ทำให้โอกาสหรือเวลาของการอยู่พร้อมหน้าระหว่างสมาชิกในครอบครัวน้อยลง เพราะแต่ละคนใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันเพื่อการทำงาน (ปัทมา เก่งการพานิช. 2542 : 2 ; อ้างอิงจาก ภัสสร ลิมานนท์ และคณะ. 2538 : 57) ถึงแม้ลักษณะความเป็นอยู่หรือความกดดันทางเศรษฐกิจและสังคม จะทำให้ความเป็นครอบครัวมีลักษณะต่าง ๆ กันออกไปในแต่ละสังคม ครอบครัวก็ยังคงความสำคัญในฐานะที่เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่พื้นฐานในการสืบทอดเผ่าพันธุ์ ปกป้อง และให้การศึกษอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว (เมธินันท์ ภิญญชน. 2539 : 2)

สังคมไทยกำหนดบทบาทหญิงชายชัดเจน ชายมีบทบาทหน้าที่ทำงานหารายได้มาเลี้ยงดูครอบครัว หญิงทำหน้าที่ดูแลบ้านเรือนและอบรมเลี้ยงดูลูกหลาน เมื่อทุกคนตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันแล้ว จะเกิดพลังสร้างสรรค์อย่างมีความสุขในครอบครัวนั้น เรียกว่า ครอบครัวสมบูรณ์ (Healthy Family) ซึ่งหมายถึงสมาชิกทุกคนสามารถทำหน้าที่ของตน และมีสัมพันธภาพระหว่างกันได้อย่างเต็มที่ ครอบครัวที่ทำหน้าที่ได้ดี (Functional family) เปรียบเสมือนดินดี (Healthy soil) ที่ทำให้บุคคลในครอบครัวเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่บรรลุวุฒิภาวะ การที่ครอบครัวจะสามารถทำหน้าที่เป็นดินดีเกื้อหนุนให้สมาชิกทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสุขและพลังสร้างสรรค์เป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยสื่อเชื่อมโยงสมาชิกทุกคนในครอบครัว ให้ได้มีโอกาสพูดคุยกันในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีความสบายใจ มีกิจกรรมบางอย่างเป็นตัวประกอบ เวลาว่างของครอบครัวเป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถจัดเวลาของตนให้มีเวลาว่างตรงกันได้ ครอบครัวในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่เต็มไปด้วยการแข่งขันเหน็ดเหนื่อย เรามักได้ยินคำว่า ไม่มีเวลา อยู่เสมอ ๆ บางครอบครัว พ่อ แม่ ลูกไม่เคยเจอหน้ากันเลย ใช้วิธีสื่อสารกันโดยเขียนข้อความติดหน้าประตูห้อง หรือแปะติดฝาตู้ เมื่อเป็นเช่นนี้ เวลาว่างของครอบครัวที่จะได้พูดปรึกษาหารือ และมีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันจึงมีน้อยมากเป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัว (วารสารศูนย์สุขวิทยาจิต. 2541 : 2 - 3)

การใช้เวลาจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก การบริหารเวลาเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจ และพิจารณากันอย่างกว้างขวางทั้งในวงการธุรกิจ ผู้บริหาร และวงการศึกษา (ชุดิมา พงศ์วรินทร์. 2540 : 2) อลัน ลาเกียน (ม.ป.ป. : 13) กล่าวว่า เวลาคือชีวิต เพราะเราไม่สามารถหาอะไรมาทดแทนมันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ วีรดิษฐ์ บัวขาว (นิธิพัฒน์ เมฆขจร. 2540 : 1 ; อ้างอิงจาก วีรดิษฐ์ บัวขาว. 2537 : 26) ที่กล่าวว่า ทรัพยากร

เวลาเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เมื่อหมดไปแล้วไม่สามารถที่จะสร้างขึ้นใหม่เพื่อทดแทน หรือเก็บสะสมไว้ได้เหมือนทรัพยากรอย่างอื่นผู้ที่ประสบความสำเร็จ ต้องเป็นผู้ที่สามารถใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พ.ญ. อินทิรา พัวสกุล (วารสารศูนย์สุขวิทยาจิต. 2541 : 3-4) กล่าวว่า เวลาเป็นทรัพยากรที่มีความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุดที่มนุษย์พึงมี ทุก ๆ วัน ทุกคนจะมีเวลาเท่ากันหมด ไม่สามารถสะสมเวลาไว้ได้ มนุษย์ทุกคนจึงใช้เวลาในเวลาเท่ากันคือ 24 ชั่วโมงใน 1 วัน ดังนั้นถ้าเราสามารถจัดสรรเวลาได้ดี จะมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานและความสำเร็จของชีวิตได้ (อมรลักษณ์ อากาศวิภาต. 2542 : 1 ; อ้างอิงจาก บุญลือ วันทายนต์. 2525 : 87-88) กล่าวว่า การที่บิดา มารดา มีเวลาให้กับครอบครัวน้อยลง มิได้กระทำให้บทบาทและหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องโดยการให้ความรักความอบอุ่นและความเข้าใจอย่างเพียงพอทำให้เกิดปัญหาความแตกร้างตามมาและจบลงด้วยการแยกทางกันของคู่สมรส ก่อให้เกิดปัญหาแก่สมาชิกในครอบครัว หลาย ๆ ด้าน อาทิ เกิดสภาพบ้านแตก ช่องว่างระหว่างวัย และบ้านขาดระเบียบวินัยแบบแผนอันดีงาม

เด็กวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติและเป็นสมาชิกกลุ่มหนึ่งที่ครอบครัวต้องให้ความสนใจใส่ใจ การเลี้ยงดูและการอบรมสั่งสอนที่ดี ย่อมทำให้เด็กวัยรุ่นได้พัฒนาความรู้ความสามารถ และเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคมได้ นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (2542 : 23) ได้ให้คำจำกัดความว่า วัยรุ่น คือ วัยที่กำลังเติบโตจากเด็กสู่วัยที่มีวุฒิภาวะ วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาทางพฤติกรรม ปัญหาทางเพศ ปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ถ้าไม่ได้รับการดูแลแนะนำที่ถูกต้องอาจมีปัญหาคือเป็นโรคจิตโรคประสาทได้ วัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อจากวัยเด็กมาสู่วัยผู้ใหญ่ เด็กวัยรุ่นจึงมีความสับสนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัย (สุชา จันทน์อม. 2541 : 50) อิริคสัน เรียกวัยรุ่นว่า Identity VS Role Confusion เด็กที่ไม่รู้จักว่าจักว่าตนคือใครจะเผชิญกับปัญหาที่อิริคสันเรียกว่า Identity Crisis เด็กจะรู้สึกสับสนในบทบาทของตนเองในสังคม มีปัญหาในการปรับตัวกับเพื่อนร่วมวัย ทั้งเพศชายและหญิง เพราะมีทัศนคติต่อตนเองในทางลบ ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และทำให้เด็กวัยนี้มีปัญหาในการเรียน ไม่มีจุดประสงค์ของชีวิต (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2541 : 89) นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (2542 : 25) ได้กล่าวถึงปัญหาที่มักพบในวัยรุ่น ได้แก่เรื่องต่าง ๆ ดังนี้ -

1. ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ที่เขาเคยมีกับพ่อแม่ตอนวัยเด็กจะหมดไป ทั้งนี้เพื่อที่จะเป็นอิสระและได้รับสิทธิเสรีภาพเท่าที่เขาจะพึงมีได้
2. ค้นหาถ้อยนิย ความเชื่อ หลักเกณฑ์ของเขาเอง เพื่อที่จะปรับตัวเขาให้อยู่กับมันให้ได้
3. เริ่มพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้อื่น และรับผิดชอบต่อความสัมพันธ์นี้ ตัวอย่างเช่น การแต่งงาน การพร้อมที่จะให้กำเนิดบุตร

4. เลือกอาชีพการงาน หรือบทบาทเพื่อชีวิต เพื่อที่จะพึ่งตนเอง ดูแลตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีประโยชน์

ปัจจุบันการอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนเป็นสิ่งที่ค่อนข้างยาก เนื่องจาก สิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีความเจริญทางด้านวัตถุ เป็นสิ่งเร้าที่ดึงดูดใจให้เด็กและเยาวชนเกิดความอยากรู้อยากเห็น และอยากทดลองมีมากขึ้น ซึ่งสิ่งแวดล้อมเหล่านี้เป็นสิ่งแวดล้อมภายนอกที่ควบคุมได้ยาก ดังนั้นโอกาสที่เด็กและเยาวชนจะให้ความสนใจจึงเกิดขึ้นได้ง่าย จากงานวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่องการศึกษาทัศนคติและค่านิยมของหญิงวัยรุ่นตามสถานเริงรมย์ ในเขตกรุงเทพมหานคร (อลิศรา ชูชาติ, สุปรียา ดันสกุล, เฉลิมพล ดันสกุล, รุ่งโรจน์ พุ่มริ้ว และสมชาย ชูชาติ. ม.ป.ป. : 46) พบว่า ในแต่ละคืนจะพบวัยรุ่นทั้งชายหญิงจำนวนไม่น้อยที่เตร็ดเตร่ใช้ชีวิตตนเองแวนอยู่ตามสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ซึ่งมีนับสิบนับร้อยแห่งในกรุงเทพมหานคร วัยรุ่นส่วนใหญ่อยู่ในวัยเรียนเกือบทั้งสิ้น เด็กวัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่อายุเพียง 14-15 ปี แต่กลับรู้จักสิ่งเป็นอบายมุขนานาชนิด และมีการปฏิบัติในสิ่งนั้น ตั้งแต่ การสูบบุหรี่ การดื่มของมึนเมา การใช้สารเสพติด การพนัน ตลอดจนการแสดงออกในเรื่องของชู้สาวในสภาวะปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าครอบครัวที่มีปัญหามักจะเป็นสาเหตุสำคัญในการผลักดันให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทำให้เด็กและเยาวชนของประเทศขาดคุณภาพ เป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศในอนาคต ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างหนึ่ง คือผู้ปกครองไม่ทราบบทบาทของตนเองในการอบรมเลี้ยงดูลูกอย่างดีพอ โดยบางคนให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาที่จะให้ลูก ต้องทำงานหารายได้เพื่อการใช้จ่ายในครอบครัว และบางคนคิดว่าการหารายได้ การมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้ลูกแล้วน่าจะเพียงพอในการที่ส่งเสริมให้บุตรหลานของตนอยู่ในสังคมได้อย่างดี อีกประการหนึ่งคือ ผู้ปกครองขาดศักยภาพในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของตน ซึ่งการขาดศักยภาพด้านนี้นั้น ไม่จำกัดว่าจะมาจากครอบครัวในระดับใด ทั้งนี้มีพ่อแม่จำนวนไม่น้อยที่ไม่รู้จักวิธีการที่จะอบรมป้อนนิสัยลูกของตนเอง นอกเหนือจากการไม่มีเวลาให้แล้ว ยังไม่สามารถที่จะชี้แนะให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา แก่ปัญหาให้ลูกของตนได้ (อลิศรา ชูชาติ, สุปรียา ดันสกุล, เฉลิมพล ดันสกุล, รุ่งโรจน์ พุ่มริ้ว และสมชาย ชูชาติ. ม.ป.ป.: 60) ดังนั้นการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับสถาบันครอบครัวจึงเป็นกลไกสำคัญในการแก้ปัญหาสังคมด้วย (อมรลักษณ์ อากาศวิภาต. 2542 : 2 ; อ้างอิงจาก สุชา และ สุรางค์ จันทน์เอม. 2522) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องสัมพันธภาพในครอบครัวกับปัญหายาเสพติดและพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ของ กุหลาบ รัตนจักรธรรม, วิไล สถิตย์เสถียร, ถิรพงษ์ ถิรมนัส และ พัทธนี สุวรรณศรี (กุหลาบ รัตนจักรธรรม. 2541 : 122-123) พบว่าสัมพันธภาพภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ความเสี่ยงของการใช้ยาเสพติด กับความรุนแรงของยาเสพติด และนอกจากนี้ยังพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ โดยพบว่า นักศึกษาที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวต่ำ จะมีลักษณะพฤติกรรมทางเพศเปี่ยงเบน โดยรักเพศเดียวกันอย่างคู่รัก อยากรู้อยากลองเพศ และรู้สึกผิดหวังกับเพศที่เป็นอยู่ Fuhrman (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540 ; อ้างอิงจาก Fuhrmannnn. 1990. 2540 : 376) กล่าวว่า เด็กที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง

ไม่มีเวลาให้กับลูก จะเป็นด้วยสาเหตุอะไรก็แล้วแต่ อาจจะยุ่งกับงานอาชีพ งานบ้าน งานสังคม เลยกปล่อยให้เด็กต้องรับผิดชอบชีวิตและปัญหาของเขาโดยลำพัง โดยไม่คำนึงถึงความพร้อมของวัยและการเติบโตทางความคิด ความรับผิดชอบคือภาระอย่างหนึ่ง ถ้าหนักเกินกำลังเด็กก็สู้ไม่ไหวและมักจะทอดทิ้งความรับผิดชอบนั้นเสีย ซึ่งมีผลร้ายตามมาคือกลายเป็นวัยรุ่นที่ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อสังคม ต่อครอบครัว และต่อชีวิตของตน เด็กที่โชคร้ายแบบนี้มักจะแสวงหาความมั่นคงทางใจจากเพื่อนร่วมกลุ่ม ซึ่งถ้าได้เพื่อนไม่ดีก็อาจ ชักพาไปพบกับความเสียหาย เป็นอันตรายแก่อนาคตและชีวิตได้ เช่น เป็นวัยรุ่นที่เป็นอันธพาล ดิตยา เทียวกลางคืน เล่นการพนัน ไม่ฝึกฝนในการเรียน

ความอ่อนแอของครอบครัวมีผลโดยตรงต่อทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าของชาติและความอ่อนแอของครอบครัวสามารถนำไปสู่ความล่มสลายของสังคมไทยได้ ถ้าเด็กและเยาวชนประสบปัญหาจากครอบครัวแล้วไปหาทางออกโดยการประพฤติผิดในด้านต่างๆ ย่อมเป็นสัญญาณเตือนสังคมให้ตระหนักในบทบาทที่สำคัญของครอบครัวในการป้องกันปัญหาของบุตรหลาน คือ เด็กและเยาวชนของชาติ ผลจากความอ่อนแอของครอบครัวอันเนื่องมาจากการขาดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะบิดาและมารดา จะส่งผลให้บุตรคือ เด็กและเยาวชนต้องประพฤติตนไม่เหมาะสมตามวัย ซึ่งมีลักษณะความผิดตามที่เจ้าหน้าที่ของกองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนระบุไว้ เช่น หลบหนีการเรียน พกอาวุธ เทียวเร่ร่อนในที่สาธารณะ ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ลักทรัพย์ เทียวเตร่เกินเวลา เด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่ประพฤติผิดพลาดอย่างน่าวิตกอย่างยิ่งก็คือการใช้สารเสพติด ซึ่งทำให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ต้องถูกจับกุมเป็นจำนวนมาก (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2540 : 1)

จากการสอบถามอาจารย์ฝ่ายวิชาการโรงเรียนวัดสังเวช ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยเคยศึกษาอยู่ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทำให้ทราบข้อมูลว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 13 – 15 ปี เป็นระดับชั้นที่มีปัญหาในด้านการประพฤติผิดต่อระเบียบวินัยของโรงเรียน และการคบเพื่อนต่างเพศ มากกว่านักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เนื่องจากเป็นวัยที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสนใจอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง บิดามารดาจึงควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยเฉพาะบิดามารดาควรมีเวลาให้กับครอบครัว มีการใช้เวลากับครอบครัวในการทำกิจกรรมร่วมกัน ภายในครอบครัวการเป็นที่พึ่งที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ และช่วยเหลือเมื่อบุตรธิดามีปัญหา จะทำให้บิดามารดาได้ทราบถึงปัญหาและเกิดความเข้าใจ รวมทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง บิดามารดา และบุตรธิดาอีกด้วย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น โดยศึกษาในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสังเวช เพื่อศึกษาถึงการใช้เวลากับครอบครัวระหว่างผู้ปกครองและบุตรวัยรุ่นในปัจจุบัน เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นแนวทางการแก้ไขและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการใช้เวลากับครอบครัวในทางสร้างสรรค์ เพื่อ

เสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานที่มีความสำคัญในการช่วยลดปัญหาสังคมและสร้างสรรค์บุคลากรที่มีคุณภาพเพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายสำคัญดังนี้

1. เพื่อศึกษาการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวระหว่างบิดาและมารดา
3. เพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบิดาจำแนกตามอายุ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของมารดาจำแนกตามอายุ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา
5. เพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบุตรธิดาวัยรุ่นจำแนกตามเพศ ลำดับการเกิด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. บิดาที่มีตัวแปรด้านอายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการใช้เวลากับครอบครัวแตกต่างกัน
2. มารดาที่มีตัวแปรด้านอายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการใช้เวลากับครอบครัวแตกต่างกัน
3. การใช้เวลากับครอบครัวระหว่างบิดากับมารดามีความแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีตัวแปรด้านเพศ ลำดับการเกิด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีการใช้เวลากับครอบครัวแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น
2. เพื่อกระตุ้นให้บิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น รวมถึงผู้เกี่ยวข้องได้เห็นความสำคัญของการใช้เวลากับครอบครัว

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสังเวช จำนวน 121 คน

บิดามารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสังเวช จำนวน 242 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสังเวช จำนวน 92 คน แบ่งเป็น
นักเรียนชาย 33 คน นักเรียนหญิง 59 คน บิดาและมารดาของนักเรียน

ตัวแปรในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ตัวแปรของบุตรธิดาวัยรุ่น

- 1.1.1 เพศ ✓
- 1.1.2 ลำดับการเกิด ✓
- 1.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

1.2 ตัวแปรของบิดาและมารดา

- 1.2.1 อายุ ✓
- 1.2.2 อาชีพ ✓
- 1.2.3 รายได้ ✓
- 1.2.4 ระดับการศึกษา

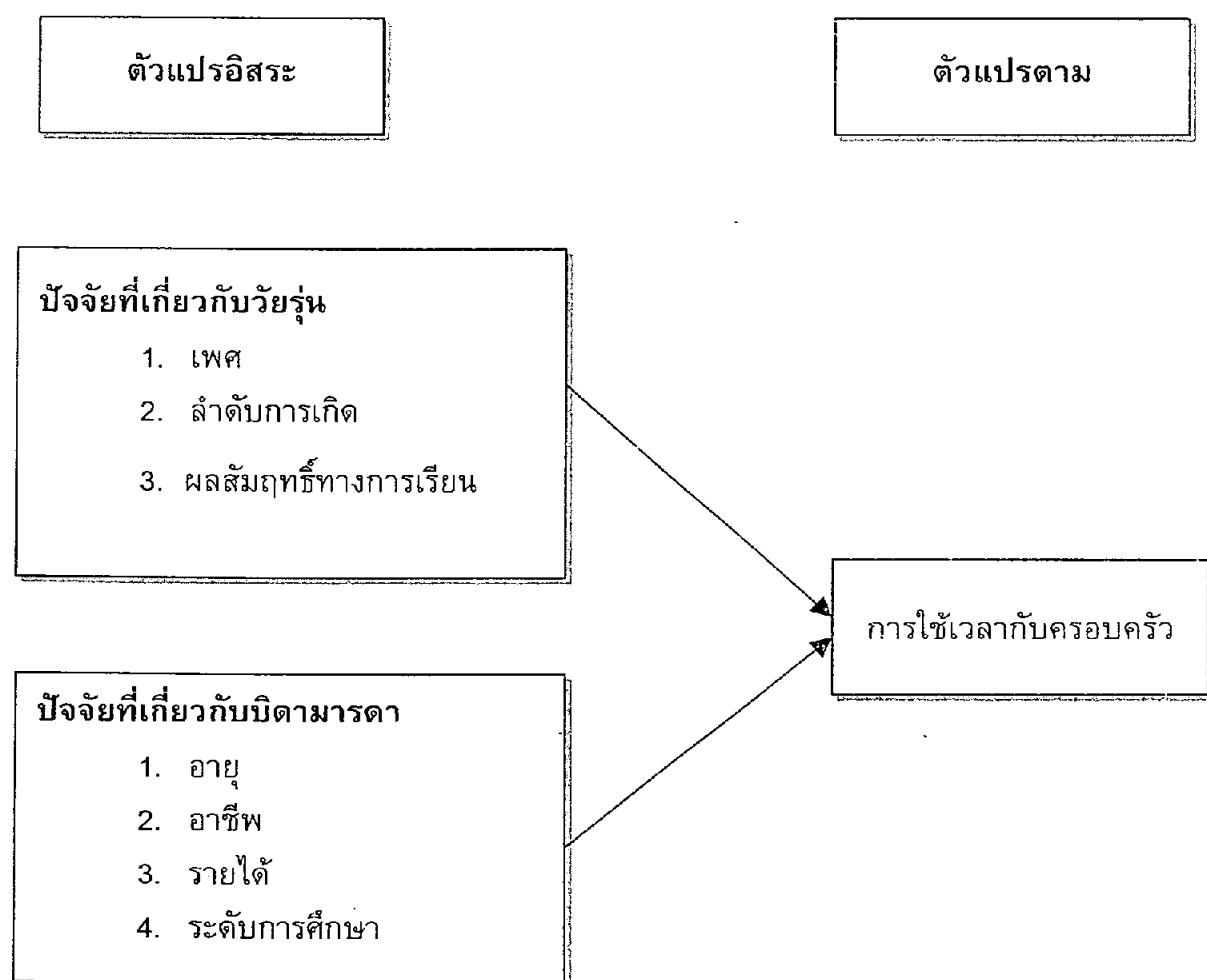
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บุตรธิดาวัยรุ่น หมายถึง เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสังเวช จำนวน 92 คน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับเกรดเฉลี่ยเทอมที่แล้วของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสังเวช จำนวน 87 คน

3. เพศ หมายถึง เพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดสังเวช
แบ่งออกเป็น เพศชาย และเพศหญิง
4. ลำดับการเกิด หมายถึง ลำดับการเกิดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนวัดสังเวช แบ่งออกเป็น ลูกคนเดียว ลูกคนโต ลูกคนกลาง และลูกคนเล็ก
5. รายได้ หมายถึง รายรับต่อเดือนของบิดา และมารดา โดยแบ่งออกเป็น
 - ต่ำกว่า - 5,001 บาท
 - 5,001 - 10,000 บาท
 - 10,001 - 15,000 บาท
 - มากกว่า 15,000 บาท
6. อาชีพ หมายถึง ลักษณะอาชีพของบิดามารดา โดยแบ่งออกได้ดังนี้
 - ราชการ / รัฐวิสาหกิจ
 - รับจ้าง / ลูกจ้างบริษัทเอกชน
 - ค้าขาย
 - เกษตรกร
 - อื่นๆ (ได้แก่ แม่บ้าน, ช่างเสริมสวย)
7. ระดับการศึกษาหมายถึง วุฒิการศึกษาของบิดามารดา แบ่งออกได้ดังนี้
 - ระดับประถมศึกษา
 - ระดับมัธยมศึกษา
 - ระดับ ปวช. / ปวส.
 - ระดับปริญญาตรี
8. อายุ หมายถึง อายุของบิดามารดา
9. การใช้เวลากับครอบครัว หมายถึง การปฏิบัติต่อกันของบิดามารดาและบุตรธิดา
วัยรุ่น และการทำกิจกรรมร่วมกัน ได้แก่
 - การพูดคุย ปรึกษาปัญหา การให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหา
 - การพักผ่อน ร่วมกัน (ที่บ้าน, ตามสถานที่ท่องเที่ยว)
 - การรับประทานอาหารร่วมกัน
 - กิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การช่วยเหลือกันทำงานบ้าน

กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว ✓
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลากับครอบครัว
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลา ✓
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลา
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลำดับการเกิดของบุตร ✓
 - 3.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุของบิดามารดา
 - 3.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของบิดามารดา
 - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับการเกิดกับการใช้เวลากับครอบครัว
 - 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพศกับการใช้เวลากับครอบครัว
 - 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการใช้เวลากับครอบครัว
 - 3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุของบิดามารดากับการใช้เวลากับครอบครัว<
 - 3.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายได้ของบิดามารดากับการใช้เวลากับครอบครัว✓
 - 3.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของบิดามารดากับการใช้เวลากับครอบครัว✓
 - 3.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของบิดามารดากับการใช้เวลากับ

ครอบครัว

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

1.1.1 ความหมายของครอบครัว

คณะอนุกรรมการด้านครอบครัว ในคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) (ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์. ม.ป.ป. : 8 ; อ้างอิงจาก คณะอนุกรรมการด้านครอบครัวในคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ) ได้ให้นิยามคำว่า “ครอบครัว” ไว้ว่า เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกันทางอารมณ์และจิตใจในการดำเนินชีวิตร่วมกัน รวมทั้งการพึ่งพิงกันทางสังคมและเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กันทางกฎหมาย และทางสายโลหิต และบางครอบครัวอาจมีลักษณะเป็นช้อยกเว้นบางประการจากที่กล่าวมา”

ไพฑูรย์ เครือแก้ว (นิยม บุญมี. 2530 : 5 ; อ้างอิงจาก ไพฑูรย์ เครือแก้ว. 2518 :106) ได้ให้ความหมายว่า “ครอบครัวเป็นสถาบันมูลฐานและสถาบันอันแรกในประวัติศาสตร์ของวิวัฒนาการของมนุษยชาติ กลุ่มคนที่ประกอบเป็นสมาชิกของครอบครัวนั้นมีลักษณะเป็นกลุ่มปฐมภูมิ (Primary Group) ซึ่งแต่ละคนมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างแนบแน่น เกี่ยวโยงซึ่งกันและกันประดุจสายใยแมงมุม ครอบครัวจะต้องประกอบด้วยบุคคลต่างเพศตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีความสัมพันธ์ทางเพศซึ่งกันและกัน และมีข้อผูกพันที่จะให้ความสัมพันธ์ทางเพศที่มีต่อกันนั้นเป็นไปด้วยความแน่นอน และมีระยะเวลายาวนานพอที่จะทำให้เกิดมีบุตรธิดาด้วยกัน ได้นอกจากนี้จะต้องมีข้อตกลงทางเศรษฐกิจและสังคมพอที่จะเลี้ยงดูบุตรและธิดาให้มีโอกาสเติบโตขึ้นมาได้

Charles Winick. (เล็ก สมบัติ. ม.ป.ป. : 143 ; อ้างอิงจาก Charles Winick.1972 : 202) ได้กล่าวถึงลักษณะของครอบครัวไว้อีกแห่งหนึ่งว่า ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญในสังคมสถาบันหนึ่ง อันประกอบด้วยหญิงหนึ่งคนหรือมากกว่านั้นอยู่รวมกับชายหนึ่งคนหรือมากกว่านั้น และมีบุตรด้วยกัน ความสัมพันธ์ทางเพศอันเป็นที่ยอมรับกันทางสังคมจะโดยการแต่งงานกันตามระบบใด ๆ ก็ตาม รวมทั้งสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ อันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการแต่งงานนั้น จัดเข้าลักษณะเป็นครอบครัวทั้งสิ้น

สุพัตรา สุภาพ (สมพงษ์ ธนัญญา. ม.ป.ป. : 185 ; อ้างอิงจาก สุพัตรา สุภาพ. 2536 : 35) ได้ให้ความหมายของครอบครัวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุด เป็นหน่วยของสังคมที่มีความสัมพันธ์และความร่วมมืออย่างใกล้ชิดเป็นสถาบันที่มีความคงทนที่สุด และยังไม่เคยปรากฏว่าสังคมมนุษย์ใดไม่มีสถาบันครอบครัวปรากฏอยู่ เพราะมนุษย์ทุกคนต้องอยู่ในสถาบันนี้ เนื่องจากเป็นสังคมกลุ่มแรกที่เรจะต้องเผชิญตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตในครอบครัว ครอบครัวจะให้ตำแหน่ง ชื่อ-สกุล ซึ่งเป็นเครื่องบอกสถานภาพและบทบาทในสังคมที่เรามีส่วนร่วมด้วย ตลอดจนกำหนดสิทธิและหน้าที่ที่สมาชิกมีต่อกันและต่อสังคม

✓ เมธินันท์ ภิัญญชน (ม.ป.ป. : 1) กล่าวว่าครอบครัว หมายถึง การที่ชายและหญิง ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยา มีความรับผิดชอบร่วมกัน แบ่งงานและหน้าที่กันทำตามความเหมาะสม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งด้านการเงิน อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต มีกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ ร่วมกัน และเมื่อมี บุตร ธิดาก็ทำหน้าที่ของบิดามารดาให้การเลี้ยงดูเอาใจใส่ ดูแลให้ได้รับความอบอุ่นและปลอดภัย และหากมีบุตร ธิดา มากกว่าคนหนึ่ง บิดามารดาก็ต้องอบรมสั่งสอนให้ลูกรับทราบหน้าที่ของการเป็นพี่น้อง ให้รู้จักแบ่งปันดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

✓ จากความหมายดังกล่าวข้างต้น จึงพอสรุปความหมายของครอบครัวได้ว่า ครอบครัวคือ กลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกันทางจิตใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในด้านต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และมีหน้าที่ในการกำหนดบทบาทของสมาชิกที่อยู่ร่วมกัน

1.1.2 หน้าที่ของครอบครัว

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2540 : 3) ได้กล่าวถึงภารกิจของครอบครัวซึ่งเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการ คือ

1. เพื่อการดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์มนุษย์ หญิงและชายมาอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว ด้วยวัตถุประสงค์สำคัญคือ เพื่อเกิดลูกหลานสืบต่อวงศ์ตระกูล นอกจากนี้ครอบครัวยังเป็นที่ซึ่งหญิงและชายสามารถใช้ชีวิตทางเพศที่เหมาะสมและพัฒนาไปสู่ภาวะทางเพศอีกด้วย
2. เพื่อความอยู่รอดของบุคคล ครอบครัวมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต อันได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า การดูแลรักษาพยาบาล และจัดหาพาหนะอื่น ๆ ที่จำเป็น รวมไปถึงการปกป้องบุคคลให้พ้นจากภัยอันตรายภายนอก
3. เพื่อการพัฒนาบุคคลในด้านต่าง ๆ ครอบครัวมีหน้าที่ให้การศึกษอบรมแก่สมาชิก ถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมของสังคม รวมทั้งช่วยให้สมาชิกพัฒนาไปได้อย่างเหมาะสมในด้านต่าง ๆ เช่น มีการสร้างเอกลักษณ์ที่มั่นคง การสร้างความผูกพันกับผู้อื่น รวมทั้งความสามารถในการปรับตัวและดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุข
4. เพื่อวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ ครอบครัวเป็นหน่วยทางเศรษฐกิจ (Economic Unit) ทำหน้าที่ในด้านการผลิต หรือให้ได้มาซึ่งรายได้เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยน และจัดหาพาหนะสิ่งจำเป็นต่าง ๆ

ฮอร์ดัน และฮันท์ (นิยาม บุญมี. 2530 : 21 ; อ้างอิงจาก Horton and Hunt. 1976 : 196-199) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของครอบครัวดังนี้

1. หน้าที่ควบคุมบังคับความต้องการทางเพศ (The Fexual Fegulation Function) ครอบครัวเป็นสถาบันหลักของสังคมที่จะช่วยควบคุมและตอบสนองความพึงพอใจทางเพศ การสมรสจะช่วยลดปัญหาทางเพศในเรื่องการข่มขืนกระทำชำเรา เพราะการสมรสเป็นวิธีการหนึ่งที่สังคมเข้ามามีบทบาทในการควบคุมความสัมพันธ์ทางเพศให้อยู่ในขอบเขตตามปทัสสถานของสังคมนั้น ๆ
2. หน้าที่สร้างสรรค์สมาชิกใหม่ (The Reproductive Function) สังคมจะดำรงอยู่ได้ก็ต้องมีสมาชิกใหม่แทนที่สมาชิกเดิมที่ตายจากไป ถ้าปราศจากสมาชิกใหม่แล้วสังคมนั้น ๆ จะค่อย ๆ สลายตัวไป สมาชิกใหม่ที่มาแทนที่จะต้องสมดุลกับทรัพยากรของสังคม หากมีสมาชิกมากเกินไปจะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น การว่างงาน ความยากจน อาชญากรรม ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยและอาหารการกิน เป็นต้น และหากสมาชิกน้อยเกินไปก็จะทำให้เกิดการขาดแคลนกำลังคนเพื่อการพัฒนาสังคมพัฒนาประเทศชาติ
3. หน้าที่อบรมสั่งสอนระเบียบของสังคม (The Socialization Function) ครอบครัวทำหน้าที่เป็นแหล่งอบรมเบื้องต้นที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด เพื่อให้เด็กรู้จักค่านิยม ปทัสสถาน วัฒนธรรม และพัฒนาบุคลิกภาพ จะทำให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคม การอบรมนั้นกระทำได้ทั้งในทางตรงและทางอ้อมตั้งแต่เล็กจนโต ในปัจจุบันนี้ การอบรมสั่งสอนระเบียบของสังคมตกเป็นหน้าที่ของสถานรับเลี้ยงเด็กและโรงเรียน เพราะต้องใช้แรงงานมารดาในระบบการผลิต เช่น สหภาพโซเวียต และกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ ตลอดจนถึงประเทศอิสราเอล พ่อแม่จะอยู่ร่วมกับเด็ก ๆ ที่บ้านเพียงวันละ 2 – 3 ชั่วโมง และตลอดวันของวันอาทิตย์เท่านั้น การเรียนรู้ระเบียบของสังคมของเด็ก ๆ จะเกิดขึ้นภายในบ้านโดยอาศัยการลอกเลียนรูปแบบจากผู้ใหญ่ จากผู้เป็นพ่อแม่และครูญาติในเรื่องการเตรียมตัวเป็นพ่อบ้านแม่เรือนและการปฏิบัติต่อสังคมในด้านอื่น ๆ
4. หน้าที่ให้ความรักและความอบอุ่น (The Affectional Function) สมาชิกทุกคนได้รับความรักความอบอุ่นอย่างบริสุทธิ์ใจจากครอบครัว และเป็นแหล่งประกันได้ว่าจะมีคนรักคนเข้าใจอยู่เสมอ เป็นความรักในกลุ่มปฐมนิยาม ถ้ามีสมาชิกคนใดได้รับความผิดหวังไม่ว่าทางด้านใด ๆ ครอบครัวจะเป็นแหล่งให้กำลังใจและปลุกปลอบเพื่อให้เกิดความอดทนฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ไปได้
5. หน้าที่กำหนดสถานภาพ (The Status Function) เด็กที่เกิดมาจะได้รับสถานภาพทางสังคมโดยกำเนิด (Ascribed Status) ทันที่ ไม่ต้องแสดงความสามารถใดๆ สถานภาพทางสังคมโดยกำเนิดได้แก่ เพศ เชื้อชาติ สัญชาติ ลำดับการเกิดในครอบครัวว่าเป็นลูกคนโต คนกลาง หรือเป็นคนสุดท้อง เป็นต้น คนไทยก็ได้รับเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ใช้ชื่อสกุลตามบิดา เป็นลูกคนรวย ลูกคนจน ลูกชานา ลูกพ่อค้า ลูกข้าราชการ ลูกรัฐมนตรี หาก

เป็นเชื้อพระวงศ์ก็จะได้รับสถานภาพเป็นหม่อมเจ้า หม่อมราชวงศ์ หม่อมหลวง เป็นต้น ส่วนชายหญิงที่สมรสกันแล้วจะได้รับสถานภาพทางสังคมเป็นพ่อ แม่ สามี ภรรยา พ่อตา แม่ยาย เหล่านี้เป็นสถานภาพทางสังคมประเภทสถานภาพความสัมฤทธิ์ (Achieved Status) อันเป็นผลที่เกิดจากการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งในสังคม

6. หน้าที่ปกป้องคุ้มครองหรือเลี้ยงดูผู้เยาว์ (The Protective Function) พ่อแม่ย่อมมีความรักลูก ทะนุถนอมประคับประคองเลี้ยงดูลูกของตนเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะยากดีมีจน ครอบครัวจะทำหน้าที่ปกป้องเลี้ยงดูลูกตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตเป็นอย่างดีในทุกด้านอย่างสุดความสามารถที่จะทำได้ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ การศึกษาอบรมและฐานะทางเศรษฐกิจ

7. หน้าที่ทางเศรษฐกิจ (The economic function) ในสังคมดั้งเดิมถือว่าครอบครัวเป็นหน่วยผลิตที่สำคัญ สมาชิกทุกคนจะรวมกลุ่มกันทำงานและแบ่งผลผลิตซึ่งกันและกัน ในสังคมสมัยใหม่ครอบครัวก็ยังคงทำหน้าที่เป็นสถาบันทางเศรษฐกิจ โดยพ่อแม่ทำงานหาเงินมาเลี้ยงสมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับการดำรงชีวิต การศึกษา การพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อสุขภาพอนามัย และอื่นๆ เมื่อเด็กโตขึ้นก็ออกไปทำงานหารายได้มาช่วยเหลือเจือจุนครอบครัวต่อไป ดังนั้นครอบครัวจึงทำหน้าที่เป็นหน่วยผลิตทางเศรษฐกิจที่สำคัญมาทุกยุคทุกสมัยไม่เปลี่ยนแปลง

สุพัตรา สุภาพ (พัชรมณี สุตรัก. 2543 : 10 ; อ้างอิงจาก สุพัตรา สุภาพ. 2540 : 68 – 70) ได้กล่าวถึงหน้าที่สถาบันครอบครัวต่อไปนี้

1. สามารถดำรงอยู่ได้ เพราะสังคมจะต้องมีสมาชิกใหม่แทนที่สมาชิกเดิมที่ตายไปหน้าที่นี้มีความสำคัญมาก ถ้าไม่มีการสร้างสมาชิกใหม่สังคมนั้นจะสูญหายไป การมีสมาชิกใหม่ก็ต้องมีให้สมดุลกับทรัพยากรภายในประเทศ คือ ไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ถ้ามีมากเกินไปจนทรัพยากรภายในประเทศไม่อาจจะอำนวยสังคมก็ยากลำบากและเกิดปัญหาต่าง ๆ

2. บำบัดความต้องการทางเพศ (Sexual Gratification) ซึ่งออกมาในรูปของการสมรส เป็นการลดปัญหาทางเพศบางอย่าง เช่น ช่มชู้ การสมรสจึงเป็นสิ่งจำเป็นในสังคมที่มีการจัดระเบียบ เพราะการสมรสคือวิธีการหนึ่งที่สังคมเข้ามาควบคุมความสัมพันธ์ทางเพศให้อยู่ในขอบเขต แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าความต้องการมีความสัมพันธ์ทางเพศแต่อย่างเดียวจะต้องทำให้มนุษย์มีครอบครัวเสมอไป เพราะมนุษย์มีทางระบายออกทางอื่นได้โดยไม่ต้องมีครอบครัว

3. เลี้ยงดูผู้เยาว์ให้เจริญเติบโตขึ้นในสังคม (Maintenance Of Immature Children Or Raising The Yong) จะเห็นว่าไม่มีสถาบันใดทำหน้าที่ดีกว่าสถาบันนี้ การเลี้ยงดูจากที่อื่นแม่จะทำได้ เช่น สถานสงเคราะห์โรงพยาบาล ตามบ้านรับเลี้ยงเด็ก ฯลฯ ก็ทำไม่ได้ดีเท่า ส่วนใหญ่จึงพัฒนาได้ช้า เช่น เดินช้า พูดช้า อารมณ์ไม่มั่นคง และบางครั้งก็ทำร้ายตัวเองเพื่อเรียกร้องความสนใจ เป็นต้น

ฉะนั้น ครอบครัวจึงเป็นสถาบันที่สำคัญมากต่อระบบการพัฒนาทางร่างกายและจิตใจของเด็ก ทำให้เด็กเป็นคนที่เจริญเติบโตสมบูรณ์ไม่ให้เกิดปัญหาสังคม ถ้าปราศจากครอบครัวมนุษย์อาจจะไม่สมบูรณ์ โดยสรุปแล้ว ครอบครัวทำหน้าที่เป็นสถาบันทางเศรษฐกิจ โดยพ่อแม่เป็นคนหาเงินทองมาเลี้ยงดูในครอบครัว และนำเงินนั้นไปใช้ในการบริโภคต่างๆ โดยทั่วไปเด็กจะเป็นผู้บริโภค (Consumer) พ่อแม่เป็นผู้ผลิต (Producers) คือ เป็นการวิภาคแรงงานภายในครอบครัวตามความเหมาะสม

4. ให้การอบรมสั่งสอนแก่เด็กให้รู้จักระเบียบของสังคม (Socialization)

ครอบครัวเป็นแหล่งการอบรมเบื้องต้นที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด เป็นสถาบันเตรียมตัวเด็กให้ออกไปเผชิญกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม วิธีการอบรมอาจทำได้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยตรงก็โดยการสั่งการสอนหรือดูตัวอย่างแล้ว โดยอ้อมก็โดยการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี

5. กำหนดสถานภาพ (Social Placement) ได้แก่ ชื่อสกุลจากครอบครัวซึ่งส่วนมากเปลี่ยนแปลงได้ในเวลาต่อมา สถานภาพที่ครอบครัวให้นี้ ทำให้เรารู้ว่าเราเป็นใคร อยู่กับคนกลุ่มไหน นอกจากนี้สถานภาพก็เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่เกิด เช่น เป็นลูกคนรวย ลูกคนจน สถานภาพดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่

6. ให้ความรักและความอบอุ่น (Affection) ครอบครัวเป็นแหล่งที่สมาชิกได้รับความรักและความอบอุ่นอย่างบริสุทธิ์ใจ เป็นแหล่งรับประกันได้ว่า จะมีคนที่เรารักและคนที่รักเราเสมอ ฉะนั้น ครอบครัวจึงเป็นแหล่งให้ความรัก ความคุ้มครอง และความมั่นคงทางด้านจิตใจแก่สมาชิก ทำให้สมาชิกมีพลังใจในการฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปได้

1.1.3 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

กมลลา แสงสีทอง (2526 : 8) กล่าวว่า สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นความสัมพันธ์ตามบทบาทที่คนเรามีต่อสมาชิกคนอื่นในครอบครัว ถ้าความสัมพันธ์เป็นการปรองดองรักใคร่กลมเกลียวใน ครอบครัว นับว่าเป็นลักษณะสัมพันธภาพที่ดี แต่ถ้าเป็นความขัดแย้งหรือมีความรู้สึกที่เป็นอริต่อกันถือว่าเป็นลักษณะของสัมพันธภาพที่ไม่ดีภายในครอบครัว

กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ (เสาวภา เบ็ญจพันธุ์ทวี. : ม.ป.ป. : 25-26 ; อ้างอิงจาก กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ. 2526 : 5-7) กล่าวว่า สัมพันธภาพภายในครอบครัว หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูก พฤติกรรมที่ลูกปฏิบัติต่อพ่อแม่และพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว หมายถึงการที่พ่อแม่และลูกได้มีกิจกรรมร่วมกันในการพักผ่อนหย่อนใจเมื่อมีเวลาว่าง
2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ หมายถึงการที่ลูกได้มี ส่วนร่วมกับพ่อแม่ ในการแสดงความคิดเห็น และรับรู้เกี่ยวกับทุกข์สุข ความลับในเรื่องต่าง ๆ ของพ่อแม่ เช่น ปัญหาทางการเงิน ปัญหาทางการงาน
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ลูกได้มีส่วนร่วมร่วมกับพ่อแม่ในการตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ ภายในบ้าน เช่น การจัดระเบียบกฎเกณฑ์ภายในบ้าน
4. การเห็นชอบของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกในลักษณะของการเห็นด้วยกับการกระทำ ความคิดเห็นของลูก เช่น การไม่ปฏิเสธข้อเสนอนะข้อคิดเห็น หรือการกระทำต่าง ๆ ของลูก
5. ความรักความห่วงใยของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่ลูกรับรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรัก ความห่วงใยที่มีต่อลูก เช่น การช่วยเหลือคลายปัญหาต่าง ๆ การให้ความเป็นกันเองกับลูก
6. ความไว้วางใจของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงความไว้วางใจในตัวลูกว่าสามารถปฏิบัติต่อตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง
7. การที่พ่อแม่เห็นด้วยกับกิจกรรมของเพื่อน ๆ ของลูก หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่แสดงถึงการเห็นด้วยกับการที่ลูกไปมีกิจกรรมกับเพื่อน ๆ โดยที่ไม่ขัดขวาง หรือเป็นอุปสรรคหรือแสดงถึงความไม่ไว้วางใจในการไปร่วมกิจกรรม
8. การที่ลูกยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่ หมายถึงการที่ลูกแสดงพฤติกรรมยอมรับมาตรฐานพฤติกรรม ต่าง ๆ มาตรฐานการดำรงชีวิตของพ่อแม่ เช่น เห็นด้วยกับความคิดเห็นของพ่อแม่ในด้านการเรียน การทำงาน ทักษะคติ และยินยอมกระทำตามเกณฑ์ที่พ่อแม่กำหนดด้วยความยินดี
9. ความรักและความเคารพของลูกที่มีต่อพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของลูกที่แสดงต่อพ่อแม่ ซึ่งเป็นการแสดงถึงความรัก ความเคารพพ่อแม่โดยการเชื่อฟังพ่อแม่ ไม่ขัดใจ ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ
10. การไม่มีข้อกำหนดมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดงพฤติกรรมที่เป็นข้อกำหนด หรือจำกัดความประพฤติของลูกมากเกินไป
11. การไม่เข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับระเบียบวินัยมากเกินไป หมายถึงการที่พ่อแม่ไม่แสดงการกระทำใด ๆ ที่สื่อแสดงถึงความเข้มงวดในระเบียบวินัย เช่น การลงโทษอย่างรุนแรง การไม่ยืดหยุ่นในระเบียบวินัย การบังคับให้ลูกปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด โดยไม่คำนึงถึงความพร้อม

12. การไม่ปกป้องคุ้มครองมากเกินไป หมายถึงพฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูก อย่างไม่ป้องกันคุ้มครองมากเกินไป หรือไม่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เหมือนหนึ่งลูกไม่มีความสามารถดูแลตนเองได้ หรือเหมือนลูกเป็นเด็กเล็ก ๆ

13. การที่พ่อแม่ไม่คอยย้าเตือนถึงความสำเร็จมากเกินไป หมายถึงพ่อแม่ไม่คอย ย้าเตือนหรือบงการให้ลูกได้รับความสำเร็จในการทำงานมากเกินไป เช่น ไม่เคี่ยวเข็ญให้ลูกกระทำ สิ่งต่าง ๆ มากเกินไป

14. การยินดีให้กำลังใจเพื่อความสำเร็จ หมายถึง การที่พ่อแม่ให้กำลังใจส่งเสริม หรือกระตุ้นให้ลูกประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน ทั้งการกระทำ และด้วยคำพูด

15. ความกลมเกลียวของพ่อแม่ หมายถึงพฤติกรรมของพ่อแม่กระทำต่อกันใน ลักษณะที่ไม่มีความขัดแย้งซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีความรักใคร่สามัคคีกัน ถ้อยที ถ้อยอาศัย

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

พิมพีใจ ไมตรีเปรม (2543 : 1) ศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวของพนักงานภาค ธุรกิจในการะวิฤทธิเศรษฐกิจในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ สถานภาพการทำงานกับสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่าสถานภาพการทำงานมีความสัมพันธ์กับ สัมพันธภาพในครอบครัวทุกด้าน คือ ด้านความเห็นพ้อง ความพึงพอใจคู่สมรส ความกลมเกลียว ของคู่สมรส และการแสดงความรักของคู่สมรส

จากการศึกษาเรื่องสัมพันธภาพของพ่อแม่-ลูก กับรูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างบุคคลของวัยรุ่น ของ นวรัตน์ ศรีวิญเพชร (2539 : 66) พบว่า

1. วัยรุ่นรวม วัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย สัมพันธภาพ ระหว่างพ่อแม่-ลูกมีความสัมพันธ์ทางลบกับรูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคล โดยการใช้การแสดงออกแบบหลีกเลี่ยง และแบบใช้อำนาจบังคับ

2. วัยรุ่นรวม วัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย สัมพันธภาพ ระหว่างพ่อแม่-ลูกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ รูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคล โดยใช้การแสดงออกแบบใช้ความอ่อนโยน แบบประนีประนอม และแบบหันหน้าเข้าหากัน

3. วัยรุ่นตอนปลายมีสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูกดีกว่าวัยรุ่นตอนกลาง และ วัยรุ่นตอนต้น และวัยรุ่นตอนกลางมีสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูกดีกว่าวัยรุ่นตอนต้น

4. วัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย มีการใช้รูปแบบการแก้ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลแตกต่างกัน

5. วัยรุ่นรวม วัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย วัยรุ่นเพศหญิงมีสัมพันธภาพ ระหว่างพ่อแม่-ลูกดีกว่าวัยรุ่นเพศชาย แต่วัยรุ่นตอนกลางนั้นวัยรุ่นเพศหญิงและวัยรุ่นเพศชายมี สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูกไม่แตกต่างกัน

ธนภัทร อนุมาน (2544 : 1) ศึกษาวิจัยของนิสิตที่มีปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัว วิชาเอกทัศนศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัวมีสาเหตุมาจาก ตัวแปรด้านส่วนตัว คือ นิสิตมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม นิสิตมีปัญหาสุขภาพจิต ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมได้แก่ตัวแปรด้านครอบครัว คือ ปัญหาสถานภาพการสมรสของบิดามารดา ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวมีปัญหาตกต่ำ บิดามารดาไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่อบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษาของบิดามารดาอยู่ในระดับต่ำและตัวแปรด้านสัมพันธภาพ คือ สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับบิดามารดาไม่ดี สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับบุคคลในครอบครัวไม่ดี

จากการศึกษาเรื่องสัมพันธภาพในครอบครัวกับปัญหายาเสพติดและพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกของกุหลาบ รัตนสังขธรรม (2541 : บทคัดย่อ) พบว่าสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.5

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลา

2.1 เอกสารเกี่ยวกับการใช้เวลา

2.1.1 ความหมายของเวลา

~~อลัน ลาเกียน (ม.ป.ป : 13) กล่าวว่า เวลาคือชีวิต เพราะเราไม่สามารถหาอะไรมาทดแทนมันได้ การปล่อยเวลาให้สิ้นเปลืองไปก็คือการทิ้งชีวิตไปอย่างเปล่าประโยชน์~~

ชุดิมา พงศ์วรินทร์ (2540 : 22) ได้สรุปว่า เวลาเป็นทรัพยากรที่มีค่าและมีความจำกัด คนทุกคนมีเวลาเท่าเทียมกัน คือ วันละ 24 ชั่วโมง ไม่มีใครสามารถหยุดเวลา ทำให้เวลาช้าลง เร็วขึ้นหรือเรียกเวลาที่ผ่านไปแล้วให้กลับมาได้

~~นิธิพัฒน์ เมฆขจร (2540 : 2) ได้สรุปความสำคัญของเวลาว่า เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง และเป็นสิ่งที่ไม่อาจหามาทดแทนได้หากต้องสูญเสียไป เราจึงไม่ควรปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์~~

ปธาน สุวรรณมงคล (2533 : 80). ได้กล่าวว่า เวลานั้นเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและไม่อาจสะสมไว้ได้ เหมือนทรัพยากรอื่น ๆ คนส่วนมากจะมองไม่เห็นความสำคัญของเวลา เนื่องจากเห็นว่าเวลานั้นมีอยู่แล้วไม่ต้องไปขวนขวายหามาให้เหนื่อยยาก ดังนั้น เวลา จึงเป็นทรัพยากรที่ทุกคนต้องให้ความสำคัญดังคำกล่าวที่ว่า “เวลาและวารีไม่เคยคอยใคร”

วิมาน จิวเจียม (2539 : 6) ได้ให้ความหมายของเวลาไว้ดังนี้

1. เวลาเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มนุษย์ได้รับมาเท่าเทียมกัน สำหรับใช้ในการทำงาน โดยมีหน่วยนับเป็น วินาที นาที ชั่วโมง วัน สัปดาห์ เดือน ปี ยกเว้นช่วงอายุขัยซึ่งจะไม่เท่ากัน

2. เวลาเป็นทรัพยากรที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ เวลาที่ผ่านไปแล้วจะหวนกลับไปสู่อดีตอีกย่อมทำไม่ได้

3. เวลาเป็นทรัพยากรที่สะสมไม่ได้ จึงไม่มีธนาคารหรือโรงพัสดุ หรือห้องเก็บสะสมเวลา

4. เวลาเป็นทรัพยากรที่หายืมเช่นเดียวกับเงินหรือวัสดุไม่ได้

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า เวลาเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนได้รับเท่า ๆ กัน ไม่มีใครสามารถกักเก็บหรือทดแทนเวลาที่เสียไปได้ เราจึงควรใช้เวลาอย่างคุ้มค่าและเป็นประโยชน์

✓ 2.2.1 ความสำคัญของการใช้เวลา

สุขใจ น้ำมุด (นิธิพัฒน์ เมฆขจร. 2540 : 15 ; อ้างอิงจาก สุขใจ น้ำมุด. 2536 : 44) ได้แบ่งประเภทของการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ 3 ประเภทคือ

1. การใช้เวลาเพื่อการทำงานอาชีพ ควรใช้วันละ 10 ชั่วโมง เพื่อประกอบอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้สำหรับเลี้ยงชีพของตนเองและครอบครัว

2. การใช้เวลาเพื่อสุขภาพร่างกาย ควรใช้วันละ 10 ชั่วโมง เพื่อรับประทาน อาหาร การนอนพักผ่อน ออกกำลังกาย และอื่น ๆ จะทำให้สุขภาพแข็งแรงและประหยัดค่าหมอ

3. การใช้เวลาว่าง ควรใช้วันละ 4 ชั่วโมง เพื่อการพักผ่อน บันทึกลง ทำงานอดิเรก จะทำให้มีผลดีทางด้านอารมณ์ จิตใจ หรืออาจก่อให้เกิดรายได้บางส่วนด้วย

ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ (2519 : เอกสารอัดสำเนา) ได้สรุปถึงลักษณะของการใช้เวลาของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิต ประมาณอายุ 70 ปี มนุษย์ใช้เวลาในเรื่องต่าง ๆ กัน ดังนี้

1. ใช้เวลาในการนอน ประมาณ 23 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.2 ของเวลาที่มีหรือประมาณวันละ 6 ชั่วโมง 30 นาที

2. ใช้เวลาในการศึกษาและทำงาน ประมาณ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.2 ของเวลาที่มีหรือประมาณวันละ 3 ชั่วโมง 5 นาที

3. ใช้เวลาในการพักผ่อนรื่นเริง ประมาณ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.2 ของเวลาที่มี หรือประมาณวันละ 6 ชั่วโมง 30 นาที

4. ใช้เวลาในการรับประทานอาหาร ประมาณ 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.6 ของเวลาที่มี หรือ ประมาณวันละ 2 ชั่วโมง 3 นาที

5. ใช้เวลาในการเดินทาง ประมาณ 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.6 ของเวลาที่มี หรือประมาณวันละ 1 ชั่วโมง 22 นาที

6. ใช้เวลาในการแต่งกาย ประมาณ 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.8 ของเวลาที่มีหรือประมาณวันละ 41 นาที

7. ใช้เวลาในการทำพิธีทางศาสนา ประมาณ 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.4 ของเวลาที่มี หรือประมาณวันละ 20 นาที

✓ เมธี ปิณฑานนท์ (2528 : 8) ได้แบ่งกิจกรรมในการใช้เวลาของบุคคลไว้ 6 ชนิด ได้แก่

1. กิจกรรมอาชีพ เป็นการใช้เวลาเพื่อเลี้ยงปากท้อง และปัจจัยการครองชีพของตนเองและครอบครัว ประมาณ 6 ชั่วโมง หรือ 1 ใน 4 ของเวลา 1 วัน

2. กิจกรรมครอบครัว เป็นกิจกรรมที่จะต้องใช้เวลาเพื่อความสุขสมบูรณ์ สงบสุข ความมั่นคง ทั้งนี้รวมถึงการอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวด้วย

3. กิจกรรมของชุมชน เป็นการใช้เวลาเพื่อความร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรหรือสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน เช่น การช่วยงานวัด การช่วยจัดกิจกรรมของศาสนา การพัฒนาชุมชน กิจกรรมเพื่อความมั่นคง และอื่น ๆ

4. กิจกรรมการพักผ่อน และการสังคม เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลามากที่สุด เช่น นอนวันละประมาณ 8 ชั่วโมง นอกจากนั้น ยังเที่ยวเตร่ ดูหนัง ดูละคร ทีวีไอ และโทรทัศน์ ฟังเพลง ซึ่งบางคนใช้มากจนกระทั่งกระทบกระเทือนเวลาที่จะต้องทำกิจกรรมอย่างอื่น

5. กิจกรรมส่วนตัว บุคคลต้องมีเวลาเป็นส่วนตัว เพื่อการสวดภาวนา นั่งสมาธิ ทำผม ตัดเสื้อผ้า และอื่น ๆ

6. กิจกรรมเพื่อสุขภาพ เราต้องอุทิศเวลาส่วนหนึ่งให้กับสุขภาพของเรา เช่น ตรวจร่างกาย การรักษาความเจ็บไข้ การออกกำลังกาย คนส่วนมากจะใช้เวลาในส่วนนี้น้อย หรือให้ความสำคัญอันดับสุดท้าย

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลา

ปัทมา รอดทั้ง (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้เวลาว่างด้วยการเล่นกีฬาและออกกำลังกายของประชาชน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนมากที่ใช้เวลาว่างด้วยการเล่นกีฬาและออกกำลังกายมีอายุระหว่าง 15 – 25 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ได้ประกอบอาชีพและยังไม่มีรายได้ ประชาชนส่วนมากได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการเล่นกีฬาและออกกำลังกายจากโทรทัศน์ เล่นกีฬา และออกกำลังกายทั้งในวันธรรมดาและวันหยุดมากที่สุด ใช้เวลา 1 – 2 วัน/สัปดาห์ และใช้เวลาในแต่ละครั้ง 10 – 30 นาที ในช่วงเวลา 16.00 – 19.00 น. ใช้สนามกีฬาของโรงเรียนหรือของหมู่บ้านเป็นที่เล่นกีฬาและออกกำลังกายมากที่สุด กิจกรรมในร่มที่นิยมมากที่สุดคือ วอลเลย์บอล กิจกรรมกลางแจ้งที่นิยม

มากที่สุดคือ วิ่งเหยาะมากที่สุด แต่ก็หาที่สนใจมากที่สุดคือ ฟุตบอล ประชาชนมีจุดมุ่งหมายของการเล่นกีฬา และออกกำลังกายเพื่อให้มีสุขภาพดีมากที่สุด ปัญหาการเล่นกีฬาและการออกกำลังกาย ด้านสถานที่คือสถานที่ไม่เพียงพอ ด้านอุปกรณ์ คือ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ ปัญหาส่วนตัวของประชาชนที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ เวลาว่างไม่เพียงพอที่จะใช้ในการเล่นกีฬา และออกกำลังกาย ความต้องการรับบริการในการเล่นกีฬาและออกกำลังกายของประชาชนในเขตภาคเหนือตอนล่างด้านสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและด้านบุคลากรผู้ให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุดสองด้าน

สำเร็จ จันทรโอกุล (2524 : 105) ศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการเปรียบเทียบการใช้เวลาว่างของนักเรียนในด้านการช่วยทำงานบ้าน พบว่า ตัวแปรเพศมีผลต่อการใช้เวลาว่างด้านการช่วยทำงานบ้านของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลต่อการใช้เวลาว่างด้านการช่วยทำงานบ้านของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครองและอาชีพของผู้ปกครองไม่มีผลต่อการใช้เวลาว่างด้านการช่วยทำงานบ้านของนักเรียน

ธัญญารัตน์ วงษ์สมัย (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี พบว่า การใช้เวลาว่างโดยรวมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ การออกกำลังกายและเล่นกีฬา และงานอดิเรก เช่น ดูโทรทัศน์ ฟุตคย ฟังวิทยุ และไม่ได้ใช้เวลาว่างในการหารายได้พิเศษแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี ใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายและเล่นกีฬา หารายได้พิเศษ งานอดิเรก การเรียนไม่แตกต่างกัน แต่ใช้เวลาว่างในด้านการช่วยงานบ้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดวงใจ สิทธิไชย (2521 : 109) ศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 828 คน พบว่า นักเรียนส่วนมากใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ เพื่อหาความรู้และความบันเทิง การหารายได้พิเศษมีน้อย โดยการทำกรฝีมือ และพับถุงกระดาษขาย ด้านกีฬาสนใจเล่นฟุตบอลและบาสเกตบอล ดนตรีที่ชอบคือ กีตาร์ และกลอง ด้านการท่องเที่ยวชอบไปชายหาดเล ด้านการทำงานอดิเรกส่วนมากจะเป็นผู้รับบริการมากกว่าเป็นผู้ลงมือทำหรือสร้างสรรค์ด้วยตัวเอง

ลาร์สัน, กิลล์แมน และ ริชชาด (Larson, Gillman, and Richards. (1997 : 78 - 97) ได้ศึกษาเรื่องความแตกต่างในการใช้เวลาว่างกับครอบครัวของบิดา มารดา และวัยรุ่นตอนต้น พบว่า มารดามีผลทางบวกน้อยกว่าบิดา เนื่องจากบทบาทของความเป็นมารดาในฐานะแม่บ้านอาจจะทำให้เป็นการยากที่มารดาจะใช้เวลาว่างกับครอบครัว ในขณะที่บิดาซึ่งมีฐานะเป็นผู้

หาเลี้ยงครอบครัว พบว่าค่อนข้างง่ายกว่าในการแบ่งเวลาและแสดงความรู้สึกของตนเองออกมา ส่วนบุตรวัยรุ่นมีระดับความสนใจที่ต่ำกว่าและมีผลทางบวกน้อยกว่าบิดาและมารดาระหว่างการใช้เวลาไปกับครอบครัว โดยวัยรุ่นส่วนใหญ่จะให้ความสนใจด้านกีฬามากกว่า

มอ และดอสน (Shaw and Dawson. 2001 : 271-231) ได้ศึกษาเรื่องความมุ่งหมายในการใช้เวลาว่าง : การทดสอบจากการพูดคุยกับบิดามารดาในเรื่องของกิจกรรมในครอบครัวโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครอบครัวที่มีบิดาและมารดาจำนวน 23 ครอบครัว และ 8 ครอบครัวที่มีบิดาหรือมารดาเพียงฝ่ายเดียว โดยสัมภาษณ์มารดาจำนวน 30 คน และบิดาจำนวน 23 คน เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างกับครอบครัว ประสพการณ์ ทัศนคติและความเชื่อเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในครอบครัว พบว่าบิดามารดาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในครอบครัว การใช้เวลาของครอบครัวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการรวมตัวกันและเกื้อหนุนช่วยเหลือกันในลักษณะพิเศษเป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ หรือเวลานาน ๆ โดยมีเป้าหมายที่มีความสัมพันธ์กับหน้าที่ของครอบครัวรวมถึงการสื่อสารและความสามัคคีที่มีมากขึ้น

แวน เด็น เอ็คเคอร์ และลี (Van Den Akker, and Lees. 2001 : 137-147) ศึกษาเรื่องการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น โดยการสำรวจอิทธิพลของการทำกิจกรรมในเวลาว่างที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศ สมมติฐานคือ วัฒนธรรมทางกลุ่มน่าจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศและความเสี่ยงที่ทำให้เกิดพฤติกรรมทางเพศ ความเสี่ยงในพฤติกรรมทั่วไป ได้แก่ การป้องกันทางเพศ การสูบบุหรี่และดื่มแอลกอฮอล์ จากการสำรวจพบว่าเด็กหญิงจะอ่านหนังสือและแมกกาซีนมากกว่าและดูโทรทัศน์มากกว่าเด็กชายซึ่งมักจะใช้เวลาในการเล่นกีฬาเกมและอยู่นอกบ้าน จากการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าถ้าวัยรุ่นใช้เวลาว่างร่วมกับครอบครัวหรือการไปโบสถ์ ก็จะเป็นการลดการมีส่วนร่วมในทางเพศและพฤติกรรมอื่นๆ ที่มีความเสี่ยง

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลำดับการเกิดของบุตร /

แอดเลอร์ (ประมวญ ดิคคินสัน. 2512 : 40-42 ; อ้างอิงจาก แอดเลอร์. ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึง สัมพันธภาพระหว่างพี่ ๆ น้อง ๆ โดยได้วางหลักกว้าง ๆ ที่ได้สังเกตไว้ดังนี้

ลูกคนโต ด้วยเหตุที่ต้องตกอยู่ในฐานะ พระราชาที่ถูกแย่งบัลลังก์ เข้าสัปดาห์หนึ่ง เมื่อมีน้องตามมา ผิดกับสมัยเมื่อแรกเกิด ซึ่งปู่ย่าตายาย และพ่อแม่ต่างก็พะเน้าพะนอ จะทำอะไรก็ต้องมีผู้หามาให้ แต่พื่อน้องใหม่เกิดมาสู่ครอบครัวอีกคนหนึ่ง ความเอาใจใส่ทั้งหลายที่ผู้ใหญ่เคยมีต่อตนก็ดูเหมือนจะหันไปรวมจุดอยู่ที่น้องเสียสิ้น แม้ก็ต้องเอาใจใส่น้องคนเล็ก เพราะยังช่วยตัวเองไม่ได้เลย จึงทำให้ลูกคนโตต้องต่อสู้ทุกวิถีทางเพื่อให้ได้คืนมาซึ่งความรักซึ่งตนรู้สึกว่าจะถูกแย่งไป การต่อสู้นั้นอาจจะทำได้โดยการพยายามเอาอกเอาใจพ่อแม่เพื่อให้รักตนยิ่งขึ้น หรือ

ด้วยการทำตนให้เด็กลงไปอีก เพื่อเรียกร้องความเอาใจใส่จากผู้ใหญ่ หรือก็ดก้นข่มเหงน้องเพื่อเป็นการแก้แค้น ด้วยเหตุนี้ลูกคนโตจึงมักกลายเป็นคนเอาจริงเอาจังกับชีวิต รู้จักรับผิดชอบ เป็นผู้นำ หรือเป็นผู้ไว้อำนาจอย่างยิ่งเมื่อเป็นผู้ใหญ่

ลูกคนรอง พ่อแม่มักจะเรียนรู้วิธีเลี้ยงดูลูกจากการมีลูกคนแรกมาแล้ว จึงค่อยผ่อนคลายความวิตกกังวลเคร่งเครียดลงไปมาก ไม่เหมือนเวลาเลี้ยงลูกคนแรกซึ่งพ่อแม่มักจะทำอะไรไม่ค่อยถูก การที่พ่อแม่เลี้ยงลูกโดยปราศจากความกังวลก็มีผลให้ลูกเป็นคนไม่เคร่งเครียดเอาจริงเอาจังเกินไปได้ ดังนั้นลูกคนรองจึงมีนิสัยรักสนุก ไม่ค่อยสนใจในเรื่องที่จะทำตนเป็นผู้นำหรือผู้รับผิดชอบมากเท่าลูกคนโต แต่เนื่องจากลูกคนรอง เกิดมาก็พบกับคู่แข่งที่มีภาษีดีกว่า ด้วยประการต่างๆ คือพี่คนโต ทำให้รู้สึกว่าตนต้องจึงต้องแข่งขันกับตนเอง เทาเทียบกับพี่ให้ได้ นิสัยแข่งขันนี้มักจะปรากฏชัดในลูกคนรองมากกว่าคนอื่น ๆ

ลูกคนสุดท้อง โดยมากทั้งครอบครัวก็หันมาเอาใจใส่ในลูกคนเล็กอีกที พวกพี่ ๆ ก็เห็นว่าน้องคนเล็กไม่มีทางสู้ตนได้ ก็ไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นคู่แข่งคนสำคัญแต่ประการใด จึงให้แต่ความช่วยเหลือเป็นส่วนมาก ส่วนพ่อแม่ก็รู้สึกว่าตนจะไม่มีลูกเล็ก ๆ อีกแล้ว จึงมารวมจุดความสนใจอยู่ที่คนสุดท้อง การที่ถูกพะเน้าพะนอมากอาจจะมิใช่อะไรดีก็มิอยู่บ้าง คือ ทำให้เด็กเกิดความรักนับถือตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่จะรักนับถือผู้อื่นด้วย ความรู้สึกอิจฉาริษยาไม่ค่อยมี เพราะทุกคนต่างก็มาเอาใจใส่ตนพอยู่แล้ว แต่บางทีลูกคนเล็กเกิดมาล่าช้าไป อาจจะก่อให้เกิดความวุ่นวายในการปรับตัวกันทั้งบ้านก็เป็นได้ และลูกคนเล็กมักจะรู้สึกว่ายากกว่าใคร ๆ ทั้งบ้าน จึงต้องพยายามทำตนให้เข้ากับคู่แข่งที่สามารถเช่นพวกพี่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นลูกคนเล็กจึงมักจะเรียนรู้ถึงวิธีประจบประแจงให้คนอื่นชอบตน เพราะถึงจะสู้เขาตรง ๆ ก็สู้ไม่ไหว แต่ในบางกรณีลูกคนเล็กอาจมีมานะพยายามอย่างยิ่งยวดที่จะควบให้ทันพวกพี่ ๆ ซึ่งก้าวหน้าไปก่อนแล้วเป็นอันมาก จึงทำให้เป็นคนเด่นขึ้นมาน่าพิศวง

ลูกคนเดียว มักจะไม่พันผูกตามใจจนเหลือ แต่ลูกคนเดียวมีโอกาสดูอยู่อย่างหนึ่ง คือไม่ต้องมีใครมาแบ่งแย่งความรักของพ่อแม่ไป จึงทำให้เป็นคนเชื่อมั่นในตัวเอง ดังนั้นลูกคนเดียวมักจะเข้าไหนเข้าได้ มีความมองอาและนับถือตนเอง แต่ความรับผิดชอบมีน้อยเพราะมักจะได้อะไรมาง่าย ๆ ด้วยมีผู้คอยตามใจอยู่เสมอ นอกจากการเลี้ยงดูจะเป็นไปอย่างเคร่งครัดคือไม่ค่อยตามใจเด็ก และเด็กได้รับคำสั่งสอนให้รู้จักรับผิดชอบเป็นพิเศษจึงทำให้ลูกคนเดียวมีความรับผิดชอบเหมือนลูกคนโต

จากรายงานของ เฟอแมนน์ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540 : 363 ; อ้างอิงจาก Fuhrmann (1990)) เกี่ยวกับลำดับที่ของพี่น้องที่มีผลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพว่า

ลูกคนแรก มักจะมีลักษณะมุ่งความสำเร็จ (achievement-oriented) มักเข้าสังคมได้ดี มีความมั่นใจในตัวเองสูง แต่ลูกคนแรกก็มักจะมีสมาธิสั้นกว่าลูกคนหลัง ๆ ผลการวิจัยชี้ว่าลูกคนแรกมีลักษณะเด่นเป็นเพราะพ่อแม่จะให้ความสนใจมากกว่า มีความคาดหวังสูงกว่า พ่อแม่มักจะทำให้ลูกคนแรกเป็นต้นแบบของน้อง ๆ และเป็นที่ปรึกษาของกิจการในครอบครัว ลูกคนแรกมีโอกาที่จะได้สอนน้องๆ มักปรากฏด้วยว่าจำนวนคนที่จบปริญญาเอกมักเป็นลูกคนแรกมากที่สุด

ลูกคนที่เกิดหลังๆ จะมีปัญหามากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกคนกลาง จะเหมือนกับเด็กถูกทิ้งอยู่ตรงกลาง เพราะความคาดหวังอยู่กับลูกคนแรก และความเอ็นดูอยู่กับลูกคนสุดท้าย แต่หลาย ๆ กรณีก็พบว่าลูกคนกลางเป็นลูกที่เข้าสังคมได้ดี เพราะเด็กพยายามปรับตัวมากกว่า

3.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ไพศาล หวังพานิช (อนุวัฒน์ ร่มโพธิ์ทอง. 2544 : 41 ; อ้างอิงจาก ไพศาล หวังพานิช. 2523 : 137) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝน อบรม หรือจากการสอนวัดผลสัมฤทธิ์ จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผล (Level of Accomplishment) ของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าใด มีความสามารถชนิดใด ซึ่งสามารถวัดได้ 2 แบบตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติหรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปการกระทำจริงให้ออกมาเป็นผลงาน เช่น วิชาพลศึกษา การช่าง การวัดแบบนี้จึงต้องใช้ข้อทดสอบภาคปฏิบัติ (Performance Test)
2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา (Content) อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถวัดได้โดยใช้ "ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์" (Achievement Test)

3.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุของบิดามารดา

บิดามารดาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยกลางคน โดยศรีเรือน แก้วกังวาล (2540 : 446) ได้กล่าวว่า วัยกลางคน (Middle Age) อยู่ช่วงกลางระหว่างวัยผู้ใหญ่ตอนต้นกับวัยสูงอายุ นิยามกำหนดว่าอยู่ระหว่างอายุ 40 ถึง 65 ปี คนวัยกลางคนเป็นกลุ่มคนที่น่าศึกษาให้เข้าใจสภาพร่างกาย จิตใจ สังคมและอารมณ์ เพราะอยู่ใน

ระยะเปลี่ยนวัยจากความเป็นหนุ่มสาวเข้าสู่วัยแรกเริ่มสูงอายุ มักเป็นวัยทำงานซึ่งมีความรับผิดชอบต่อความเจริญและความเสื่อมของครอบครัว สังคม กระทั่งถึงประเทศชาติ ในขอบเขตของปัจเจกชนก็เป็นคนที่เป็หลักของเด็กรุ่น ผู้ใหญ่วัยตอนต้น และคนแก่เฒ่า พร้อมๆ กับแบกภาระรับผิดชอบอันหนักทั้งทางเศรษฐกิจสังคมทั้งในครอบครัวและนอกครอบครัว

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540 : 490-493) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของคนวัยกลางคนกับลูกวัยรุ่นว่า ถ้าพ่อแม่แต่งงานตั้งแต่วัยหนุ่มสาวตอนต้น เมื่อย่างเข้าสู่วัยกลางคน ลูกก็มักเป็นผู้อยู่ในวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ตอนต้น ในขณะที่พ่อแม่วัยกลางคนต้องเผชิญภาวะวิกฤตบางประการประจำวัย ลูกที่อยู่ในวัยรุ่นก็กำลังเผชิญภาวะวิกฤตประจำวัยเช่นกัน อาทิ ต้องปรับตัวตอบทบาทใหม่ ๆ กำลังค้นหาตนเองอย่างสับสนอยู่เหมือนกัน เมื่อคนสองฝ่ายสองวัยซึ่งต่างเผชิญภาวะวิกฤตต้องอยู่ด้วยกันและต้องมีความสัมพันธ์ต่อกันและกันทุกเมื่อเชื่อวัน ก็ย่อมประสบปัญหาขัดแย้งระหว่างวัยหนักหน่วงยิ่งกว่าความสัมพันธ์ระหว่างวัยของคนกลางวัยกับวัยอื่น กรณีพ่อแม่วัยกลางคนไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกวัยรุ่นได้ ไม่ฝ่ายพ่อแม่ก็ฝ่ายลูกหรือโดยมากทั้งสองฝ่าย ต้องเผชิญกับปัญหาทางอารมณ์ สังคม ค่านิยม ถ้าหาทางออกไม่ได้ลูกวัยรุ่นก็จะเป็เด็กเจ้าปัญหา สร้างความหนักใจให้แก่พ่อแม่

พฤติกรรมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการช่วยแก้ปัญหา

ข้อควรคำนึงที่พ่อแม่ผู้ปกครองวัยกลางคนพึงสังวรมากที่สุดในด้านสัมพันธภาพกับเด็กวัยรุ่นได้แก่

1. ตระหนักถึงข้อขัดแย้งของตนเอง เพื่อว่าเด็กจะไม่กลายเป็นที่รองรับอารมณ์ของตน รวมทั้งเป็นตัวชดเชยปัญหาทางจิตใจของตน ไม่ระบายอารมณ์ขุ่นมัวของตนที่ได้รับจากคนอื่นไปให้แก่ลูก เช่น พ่อที่มึนตึ๊งกับแม่ ต้องไม่ตั้งตัวเป็นแม่ โดยแสดงตัวเป็นเจ้าของลูกเกินปกติธรรมดา หรือแสดงพฤติกรรมประชดแม่เป็นนัยว่า "ฉันดูแลลูกได้ดีว่าเธอเสียอีก" เป็นต้น
2. ช่วงเวลาที่พ่อหรือ/และแม่กำลังมุงงาน อาจมีเวลาพูดคุยรับฟังปัญหาของเด็กไม่มากพอ อาจทำให้สัมพันธภาพกับลูกหญิงชายวัยรุ่นต้องเหินห่างออกไป การห่างเหินย่อมไม่เป็นผลดี พ่อแม่ลูกควรตกลงกันสละเวลาให้แก่กันและกันบ้าง และควรมีเวลาทำกิจกรรมร่วมกันอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง
3. การปกป้องคุ้มครองเด็กมากเกินไปมีผลร้ายพอๆ กับการปล่อยให้เด็กมีเสรีจนไม่มีขอบเขต เด็กที่ถูกปกป้องมากเกินไปมักจะไม่พัฒนาความเชื่อมั่นตนเองและสัมพันธภาพกับผู้อื่นในทางบวก เด็กที่ปล่อยเสรีเกินไปเป็นเด็กที่ชอบทดลองชีวิตจนกลายเป็นเด็กจับจดขาดระเบียบวินัย ขาดความตั้งใจจริงในการทำกิจการใด ๆ ให้อูล่วง การทดลองชีวิตบางทีอาจเกิดผลร้ายชนิดแก้ไขคืนดีไม่ได้ เด็กทั้งสองประเภทนี้มักจะกลายเป็นเด็กที่ขาดความรับผิดชอบในตนเองและผู้อื่นเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

4. พ่อแม่ที่หย่ากัน ลูกถูกแยกไปอยู่ในปกครองของพ่อหรือแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายที่ไม่ได้อยู่กับลูกตามไปตั้งตัวล่วงล้ำการปกครองของฝ่ายที่ดูแลลูกจะสร้างปัญหาแก่ลูกและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

5. ต้องแบ่งปันความรับผิดชอบในบ้านให้ลูก ๆ ได้ัดทำงานเป็น แอริคสัน (1950) อธิบายว่า ความสุขและการปรับตัวในชีวิตวัยกลางคนข้อหนึ่งได้แก่การรู้จักแบ่งปันงานในบ้าน ให้เด็กวัยรุ่นได้รับผิดชอบ เพราะหญิงชายวัยกลางคนพละกำลังเริ่มเสื่อม ภาระรับผิดชอบนอกบ้านมีมากขึ้น ลูกชายหญิงเติบโตด้วยพละกำลังและเริ่มจะเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นการให้ลูกรู้จักทำงานบ้านและหัดรับผิดชอบงานนั้นเป็นผลดีต่อทั้งเด็กและผู้ใหญ่ สำหรับเด็กเป็นการหัดให้เขาเป็นคนไม่หิบบ่อยมีน้ำมจเห็นคุณค่าของแรงงาเห็นคุณค่าของตนเอง และรู้จักค่าของแรงงานของผู้อื่น พ่อแม่ที่ฝึกลูกให้รู้จักทำงานบ้านเป็นและมีความรับผิดชอบในงานบ้านนั้น เป็นพ่อแม่ที่ลูกจะรู้สึกสำนึกถึงบุญคุณภายหลัง เพราะปัจจุบันนี้การหาคนช่วยงานในบ้านเป็นเรื่องยุ่งยากลำบาก แม้มีเงินสำหรับจ้างแต่ก็หาคนที่เหมาะสมสำหรับจ้างได้ยาก การรู้จักช่วยงานในบ้านยังช่วยให้เขาทำตัวไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่นมากเกินไป เมื่อมีครอบครัวของตนเองก็ปรับตัวเข้ากับชีวิตครอบครัวได้ง่าย

6. สื่อสารกับวัยรุ่นด้วยภาษาการพูด เมื่อมีข้อขัดแย้ง พูดกับลูกวัยรุ่นโดยใช้อารมณ์ให้น้อยลงเด็กวัยรุ่นจะไม่ค่อยฟังว่าพ่อแม่พูดอะไรกับเขา แต่มักจะดูว่าพ่อแม่กำลังอยู่ในอารมณ์อะไรขณะพูดกับเขาพ่อแม่ควรพยายามเจรจากับลูกเพื่อปรับความเข้าใจกับลูกมากกว่าเพื่อจะบังคับให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เด็กจะรู้จักเปลี่ยนแปลงถ้าเขาเข้าใจเหตุผล ยิ่งพ่อแม่ใช้กฎเกณฑ์เขาก็ยิ่งจะต่อต้านกฎเกณฑ์ที่เขาไม่ได้สร้างขึ้น นอกจากนั้นแล้วถ้าจะให้เขาทำอะไรต้องบอกเขาอย่างเฉพาะเจาะจงมีจุดหมาย

7. ตั้งความคาดหวังในตัวเด็กที่เป็นไปไม่ได้ เพื่อจะไม่เกิดข้อขัดแย้งทั้งต่อตัวเองและกับตัวเด็ก

8. จัดการกับสภาพแวดล้อม เช่นมุมนั่งเล่น รวมทั้งเวลาที่เด็กควรทำอะไร ๆ เช่น เวลารับประทานอาหาร เวลาทำความสะอาด เวลาเก็บของให้เป็นระเบียบ ฯลฯ เหล่านี้ ต้องแตกต่างไปจากที่ลูกยังเป็นเด็กเล็ก

9. นอกเหนือจากการดูแลในเรื่องการอยู่ การกิน การเล่าเรียนแล้ว การช่วยให้ลูกวัยรุ่นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ทางด้านสังคมนั้นก็เป็นเรื่องที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าเรื่องอื่น ๆ เป็นข้อเท็จจริงที่เราท่านพบเห็นกันอยู่โดยทั่วไปว่า มีผู้ใหญ่เป็นอันมากที่เติบโตมาด้วยความบกพร่องด้านพัฒนาการทางสังคมแง่ใดแง่หนึ่งหรือหลายแง่ บุคคลเหล่านี้แม้มีความสามารถอันเหลือ มีทรัพย์สินเงินทอง หรือมีความฉลาดเฉลียวทางวิชาการ ก็ยากจะประสบผลสำเร็จในชีวิตการงานและชีวิตส่วนตัว

เนื่องจากช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่เด็กเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมและพัฒนาความสามารถทางสังคมจากการรวมกลุ่มเพื่อนร่วมวัย พ่อแม่ผู้ปกครองจึงมีส่วนเป็นอันมากที่จะสนับสนุน และแนวทางปฏิบัติในการรู้จักคบเพื่อนของเด็ก เด็กที่ไม่มีกลุ่มเพื่อน เด็กที่คบเพื่อนไม่ดีเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาทางด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญาทั้งสิ้น

3.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของบิดามารดา ✓

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์นั้น คือ การทำงานหรือประกอบอาชีพหนึ่งตามความคิด ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ การทำงานนอกจากจะให้ผลตอบแทนเป็นเงินอันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตแล้ว ยังสามารถสนองความต้องการทางด้านจิตใจของบุคคลได้ด้วย บุคคลบางคนแม้จะได้รับค่าตอบแทนน้อย แต่ก็มีความสุขในการทำงาน เพราะความปรารถนาในจิตใจของเขานั้นต้องการที่จะได้รับสิ่งอื่นๆ นอกเหนือไปจากเงิน เช่น การได้รับการยกย่องว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการทำงาน มีโอกาสเป็นผู้บังคับบัญชาในสายงานเหล่านั้น (รุจิรา ทองขุ่ม. 2536 : 20)

อาชีพ (Occupation) หมายถึง การประกอบอาชีพบางชนิดที่นักศึกษามุ่งหวังจะประกอบอาชีพในอนาคต อันนำมาซึ่งรายได้ที่เป็นค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือผลกำไร (รุจิรา ทองขุ่ม. 2536 : 25)

ประเภทของการประกอบอาชีพ

กรมแรงงาน (อัมพา บุ่งสิริรักษ์. 2537 : 16 ; อ้างอิงจาก กรมแรงงาน. 2512 : 479) ได้แบ่งอาชีพออกเป็น 8 หมวด ตามการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ พ.ศ. 2512 ไว้ดังนี้

1. งานที่ใช้วิชาชีพวิชาการ ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการศึกษาและฝึกอบรมขั้นสูง หรือผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมทางเทคนิคต่างๆ ที่ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพ รวมถึงศิลปิน นักดนตรี นักประชาสัมพันธ์ ซึ่งต้องใช้ความเฉลียวฉลาด ปราดเปรื่องเฉพาะงาน เช่น นักวิทยาศาสตร์ แพทย์ นักการศึกษา เป็นต้น

2. งานบริหารและงานจัดการ ได้แก่ ผู้ออกกฎหมาย ผู้พิจารณากำหนดนโยบายทั้งของรัฐและเอกชน งานอำนวยการและงานจัดการขององค์กร เช่น นักบริหารของหน่วยงานรัฐบาล ผู้จัดการองค์การรัฐบาล หรือเอกชน

3. งานเสมียนพนักงาน ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพในสำนักงานทำงานเกี่ยวกับการจัดและการเก็บรักษาสืบที่ประวัติ และสถิติทุกชนิด ทำงานเกี่ยวกับเงิน การธุรกิจ อุตสาหกรรม ได้ตอบจดหมาย พนักงานเก็บตัว บุรุษไปรษณีย์ และเลขานุการ

4. งานเกี่ยวกับการค้า ทำงานเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าและบริการทุกชนิดทั้งสินค้าส่งและค้าปลีก ผู้เร่ขาย นักโฆษณาสินค้า ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำการใช้สินค้า ตัวแทนขายหน้าหาประกันหาประกัน และผู้รับจำนำ

5. งานด้านบริการ ได้แก่ การเสริมสวย การปรุงอาหาร ผู้ให้บริการความปลอดภัย ตำรวจ เจ้าหน้าที่เรือนจำและยาม
6. งานกลีกรรม ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ การประมง ทำไร่ ทำนา และทำสวน
7. งานการผลิตและการใช้อุปกรณ์ในการขนส่ง ได้แก่ การก่อสร้าง การบำรุงรักษา และซ่อมทางหลวง ผู้ใช้อุปกรณ์ในการขนส่ง และอุปกรณ์อื่น ๆ และผู้ทำงานประเภทต่าง ๆ
8. งานทหาร ได้แก่ ผู้ที่รับราชการทหาร ผู้รับราชการประจำในกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และกองกำลังเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคง

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลำดับการเกิดกับการใช้เวลากับครอบครัว

เนื่องจากมีผู้ศึกษาจำนวนไม่มากและไม่เกี่ยวข้องกับการใช้เวลากับครอบครัวโดยตรง จึงนำงานวิจัยที่มีการศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับลำดับการเกิด ดังนี้

นิภาพันท์ โสมนะพันธ์ (2525 : 107, 116) ศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบบุคลิกภาพของบุตรตามลำดับการเกิด การอบรมเลี้ยงดู และสถานภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า บุตรคนแรก บุตรคนรอง และบุตรคนสุดท้อง มีบุคลิกภาพด้านสัมพันธในครอบครัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงอาจกล่าวได้ว่า ลำดับการเกิดแต่เพียงอย่างเดียวอาจ不会有ผลทำให้บุคลิกภาพด้านความสัมพันธในครอบครัว ความสัมพันธ์ในสังคม ความมั่นคงทางอารมณ์ การทำตามผู้อื่น การปรับตัวให้เข้ากับความเป็นจริง การเป็นผู้นำ แตกต่างกัน แต่อาจจะขึ้นอยู่กับตัวแปรอื่น ๆ นอกเหนือไปจากลำดับการเกิดของบุคคล

อรสา จรูญธรรม (2527 : 48) ศึกษาเรื่องผลของลำดับการเกิด ขนาดของครอบครัว และช่วงที่ห่างของบุตรที่มีต่อระดับเชาว์ปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสกลนคร : การทดสอบทฤษฎีเชาว์ปัญญาของชาว์นและมาคัส พบว่า นักเรียนที่มีลำดับการเกิดและขนาดของครอบครัวต่างกัน มีระดับเชาว์ปัญญาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศกับการใช้เวลากับครอบครัว

ดวงใจ สิทธิไชย (2521 : 105) ศึกษาพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงใช้เวลาว่างแตกต่างกันทั้งด้านการเรียน การเล่นเกม การเล่นดนตรี การช่วยทำงานบ้าน การฟังวิทยุ ชมโทรทัศน์และภาพยนตร์ การทัศนศึกษาและงานอดิเรก

ประทีน สุภาพ (2508 : 63 – 67) สํารวจพบว่า การใช้เวลาเพื่อครอบครัวของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกัน โดยนักเรียนชายทำงานประเภทออกกำลังมากคือ ตักน้ำใส่ตุ้ม รดน้ำต้นไม้ ให้อาหารสัตว์เลี้ยง ส่วนนักเรียนหญิงทำงานประเภทเบาแรงคือ ประกอบอาหาร ล้างถ้วยชาม กวาดบ้านและเลี้ยงน้อง

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการใช้เวลากับครอบครัว

ฮัมฟรีย์ (Humphrey. 1959 : 125 – 131) ศึกษาพบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ใช้เวลาในการทำกิจกรรมนอกโรงเรียน เช่น การอ่านหนังสือ งานศิลปะ และกิจกรรมทางสังคมค่อนข้างสูงมาก เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ก็ใช้เวลาในการทำกิจกรรมมาก แต่เป็นกิจกรรมในการดูโทรทัศน์ ร้องเพลงและการเล่นเกมต่าง ๆ

ดวงใจ สิทธิไชย (2521 : 105) ศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกี่ยวข้องกับการใช้เวลาว่างในด้านการเรียน การช่วยทำงานบ้าน การเล่นกีฬา และการอ่านหนังสือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีความสนใจในการเลือกใช้เวลาว่างฟังวิทยุ ชมโทรทัศน์และภาพยนตร์มากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นอกจากนี้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความสนใจในการหารายได้พิเศษทำมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุกับการใช้เวลา ✓

เนื่องจากไม่มีงานวิจัยเกี่ยวกับอายุกับการใช้เวลากับครอบครัวโดยตรง แต่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง อายุกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว จึงขอนำเสนอผลการศึกษาเกี่ยวข้องดังนี้

ปิยะวดี สิงห์พันธ์ (2544 : 126) ศึกษาเรื่อง แนวทางการป้องกันปัญหาความขัดแย้งและการเสริมสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณี ครอบครัวที่มีบุตรธิดาวัยรุ่น เนื่องจากมีความคิดเห็นต่างกันสูงกว่าบิดามารดาที่มีอายุต่ำกว่า

สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์ และคณะ (2536) ศึกษาความสัมพันธ์ของประชากร 3 วัยพบว่า ในฐานะของบุตร ผู้ตอบส่วนใหญ่รู้สึกว่ามีช่องว่างระหว่างวัยเกิดขึ้นภายในครอบครัว ซึ่งพอจะวิเคราะห์เกี่ยวกับกรณีดังกล่าวได้ว่าอายุมีผลต่อปัญหาช่องว่างระหว่างวัย นั่นเอง คืออายุของบิดาและบุตรยังแตกต่างกันมากเท่าใดก็จะยิ่งทำให้เกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ดีมากขึ้นเท่านั้น

3.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายได้กับการใช้เวลากับครอบครัว

เนื่องจากไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายได้กับการใช้เวลากับครอบครัวโดยตรงแต่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องรายได้กับความสัมพันธ์ภาพครอบครัวจึงขอนำเสนอผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องดังนี้

อานนท์ อาภาภิรม (2517 : 25) ได้แบ่งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรในรูปของการอบรมเลี้ยงดูตามฐานะทางเศรษฐกิจไว้ ดังนี้

1) การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่ยากจน บิดามารดามักไม่ค่อยที่จะเอาใจใส่ต่อบุตร ทั้งนี้เพราะบิดามารดาต้องทำมาหากิน เด็กมักไม่ค่อยได้รับความรักความเมตตาซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาสังคม

2) การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวชนชั้นกลาง ครอบครัวประเภทนี้จะมีเวลาและโอกาสให้กับบุตรดีกว่าครอบครัวที่ยากจนและมักมีเหตุผลกับบุตร

3) การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวชั้นสูง ครอบครัวประเภทนี้จะให้ความเอาใจใส่ดูแลบุตรเป็นอย่างดี แต่บางครั้งอาจทำให้บุตรกลายเป็นเด็กนิสัยเสีย เพราะบิดามารดาไม่กล้าขัดใจ บุตรมักได้ใจไม่กลัวใคร

การศึกษาของ กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ (2526 : 60) พบว่า วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะความเป็นอยู่ตั้งแต่สหายจนถึงสหายมากมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัวสูงที่สุด ส่วนวัยรุ่นที่มีฐานะความเป็นอยู่ปานกลางหรือพอกินพอใช้มีคะแนนความสัมพันธ์ในรองลงมา และวัยรุ่นที่มีฐานะความเป็นอยู่ตั้งแต่ลำบากจนถึงลำบากมากจากการรับรู้ของวัยรุ่นได้คะแนนความสัมพันธ์ในครอบครัวต่ำที่สุด

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสำคัญต่อความสัมพันธ์ของบุตรกับบิดา ได้มีการวิจัยนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพฯ จำนวน 720 คน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2517) ในส่วนที่เกี่ยวกับบิดา ปรากฏว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจสูงมีทัศนคติที่ดีต่อบิดาของตนมากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจต่ำ ซึ่งทัศนคติของบุตรที่มีต่อบิดาดังกล่าว อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในครอบครัวที่แตกต่างกันของครอบครัว ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันก็เป็นได้

3.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของบิดามารดากับการใช้เวลากับครอบครัว ✓

เนื่องจากไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพกับการใช้เวลากับครอบครัวโดยตรงแต่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอาชีพกับความสัมพันธ์ภาพครอบครัวจึงขอเสนอผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องดังนี้

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนามีผลกระทบต่อการทำงาน โดยเปลี่ยนแปลงจากการทำงานในภาคเกษตรกรรมมาเป็นการทำงานนอกภาคเกษตรมากขึ้น การที่ผู้ชายมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวทำให้การใช้เวลาร่วมกันกับสมาชิกในครอบครัวน้อย สิ่งทีกล่าวนี้นำมาทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตรไม่ดีเท่าที่ควร การศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับบิดาจำเป็นต้องนำเอาอาชีพของบิดาเข้ามาร่วมพิจารณา เพราะอาชีพที่แตกต่างกันจะมีผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับบิดาแตกต่างกันด้วย เป็นการคาดว่า ผู้ที่มีบิดาทำงานด้านการใช้แรงงาน ค้าขายหรืองานบริการจะมีความสัมพันธ์กับบิดาน้อยกว่าผู้ที่มีบิดาทำงานในสายของนักวิชาการ ซึ่งในสภาพ

สังคมปัจจุบันโดยทั่วไปจะพบว่า ครอบครัวที่แตกแยกหรือบุตรที่ขาดความอบอุ่นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเพราะบิดาไม่มีเวลาให้กับบุตรด้วยสาเหตุที่ยุ่งกับงานอาชีพมากเกินไป (เจลิเยว บุรีภักดี และคณะ, 2526 : 68)

จากการศึกษา ของ Kohn (1968 : 192) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับฐานทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร พบว่า ครอบครัวที่มีฐานะในระดับปานกลาง มีค่านิยมในการหาความสุขและความเห็นอกเห็นใจบุตรมากกว่าชนชั้นกรรมกรที่ใช้แรงงาน

3.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของบิดามารดากับการใช้เวลากับครอบครัว

เนื่องจากไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของบิดามารดากับการใช้เวลากับครอบครัวโดยตรงแต่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องรายได้กับความสัมพันธ์ภาพครอบครัวจึงขอเสนอผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องดังนี้

การศึกษาของ ชุตีรัตน์ วัชรจรัสกุล (2523) ที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติและค่านิยมของบิดากับบุตร พบว่า ถ้าบิดามีระดับการศึกษาใกล้เคียงหรือสูงกว่าบุตร บุตรจะมีค่านิยมทางอาชีพที่ไม่แตกต่างจากบิดา ซึ่งงานวิจัยเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นว่าระดับการศึกษาเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับบิดา ในส่วนของความคล้ายคลึงด้านความคิดเห็นและค่านิยมในทางบวก

นอกจากนั้น การศึกษาของ สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์ และคณะ (2536) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของประชากร 3 วัย พบว่า ระดับการศึกษา มีผลกระทบต่อนโยบายช่องว่างระหว่างวัยของบิดามารดาและบุตรอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสังเวช ที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา จำนวน 121 คน ประกอบด้วยนักเรียนชายจำนวน 43 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 78 คน และบิดาของนักเรียนทั้งหมด 121 คนและมารดาของนักเรียนทั้งหมด 121 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสังเวช โดยใช้ตารางของเครกซี และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 39-40 ; อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan. n.d.) เพื่อระบุจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ประชากรจำนวน 121 คน ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 92 คน แบ่งเป็น นักเรียนชาย 33 คน และนักเรียนหญิง 59 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก

บิดาของนักเรียนจำนวน 92 คน และมารดาของนักเรียนจำนวน 92 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการโดย

1. ศึกษาความหมาย หลักการ แนวคิด ของครอบครัว วัยรุ่น การใช้เวลากับครอบครัว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรวัยรุ่น

2. สร้างแบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ เสนอ ผศ.ดร.ทศพร ประเสริฐสุข เพื่อตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดธรรมจริยาภิรมย์ จำนวน 30 คน โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในชุดของบิดา มีค่า แอลฟา เท่ากับ .7770 ของมารดา เท่ากับ .7919 และของนักเรียน เท่ากับ .8343

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบ่งออกเป็น

แบบสอบถามบุคลิกิตาวัยรุ่น (สำหรับนักเรียน)

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของบุคลิกิตาวัยรุ่น ได้แก่ เพศ ลำดับการเกิด ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลากับครอบครัวของบุคลิกิตาวัยรุ่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมี 4 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

สม่ำเสมอ	ให้คะแนน	4	คะแนน
ค่อนข้างบ่อย	ให้คะแนน	3	คะแนน
มีบ้าง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่มีเลย	ให้คะแนน	1	คะแนน

การแปลความหมาย

โดยผู้วิจัยได้แบ่งระดับการให้คะแนน (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 8) และมีความหมายดังนี้

คะแนน 1 - 1.49	หมายถึง ไม่มีเลย
คะแนน 1.5 - 2.49	หมายถึง มีบ้าง
คะแนน 2.5 - 3.49	หมายถึง ค่อนข้างบ่อย
คะแนน 3.5 - 4.00	หมายถึง สม่ำเสมอ

ข้อความ	ระดับ			
	สม่ำเสมอ	ค่อนข้างบ่อย	มีบ้าง	ไม่มีเลย
ข้อ 00 นักเรียนได้ปรึกษาบิดามารดาเมื่อมี ปัญหาหรือไม่สบายใจ				
ข้อ 01 นักเรียนมีโอกาสรับประทานอาหาร พร้อมกับสมาชิกในครอบครัว				

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามแบบเลือกตอบและคำถามปลายเปิด

แบบสอบถามบิดา มารดา (แยกกันทำแบบสอบถาม)

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของบิดามารดา ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้
ระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 4 ระดับ

ข้อความ	ระดับ			
	สม่ำเสมอ	ค่อนข้างบ่อย	มีบ้าง	ไม่มีเลย
ข้อ 00 ท่านได้ให้คำแนะนำหรือช่วยให้คำ ปรึกษาแก่บุตรธิดาเมื่อเขามีปัญหา หรือกังวลใจ				
ข้อ 01 ท่านให้ความสนใจและห่วงใยในสุขภาพ ของบุตรธิดา				

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามแบบเลือกตอบและคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสังเวช เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยเข้าพบอาจารย์หัวหน้าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ของนักเรียนจำนวน 87 ฉบับ บิดา 87 ฉบับ และมารดา 87 ฉบับ
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การจัดกระทำข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package For Social Science) โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Johnson. 1996 : 45) จากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Johnson. 1996 : 62) จากสูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) สูตรที่ใช้ในการคำนวณ

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
S_i^2	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละส่วน

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อ้างอิงจากสูตร (Johnson. 1996 : 65)

$$S.D = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	n_1	แทน	จำนวนตัวอย่างของประชากรที่หนึ่ง
	n_2	แทน	จำนวนตัวอย่างของประชากรที่สอง
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของข้อมูลจากตัวอย่างที่เลือกมาจากประชากรที่หนึ่ง
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของข้อมูลจากตัวอย่างที่เลือกมาจากประชากรที่สอง
	μ_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของประชากรที่หนึ่ง
	μ_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของประชากรที่สอง
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยลักษณะที่สนใจศึกษาจากตัวอย่างที่เลือกมาเป็นตัวแทนจากประชากรที่หนึ่ง
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยลักษณะที่สนใจศึกษาจากตัวอย่างที่เลือกมาเป็นตัวแทนจากประชากรที่สอง

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อ้างอิงจากสูตร (Johnson. 1966 : 290)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ	MS_B	แทน	Mean Square ระหว่างกลุ่ม
	MS_W	แทน	Mean Square ภายในกลุ่ม

3.3 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe มีการคำนวณค่าสถิติดังนี้

$$S = (k - 1)t_{\alpha, r} \cdot S_d$$

โดยที่

$$S_d = \text{MSE} \sqrt{\frac{(1}{n_i} + \frac{1}{n_j})} \quad \begin{matrix} n_i \neq n_j \\ r = n - k \end{matrix}$$

S คือ ค่าสถิติของ Scheffe ที่คำนวณได้สำหรับประชากรกลุ่มที่ i และ j

MSE คือ ค่า Mean Square Error จากตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน

k คือ จำนวนกลุ่มทั้งหมดที่ใช้ทดสอบ

n คือ จำนวนข้อมูลตัวอย่างทั้งหมด

$t_{\alpha, r}$ คือ ค่าสถิติจากตารางมาตรฐาน ที่ระดับ $df = n - k$

บทที่ 4

ผลการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการแปลความหมายดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนบิดามารดา หรือนักเรียน ในกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน	ค่าสถิติ F-distribution
t	แทน	ค่าสถิติ t-distribution
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การใช้เวลากับครอบครัว

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวระหว่างบิดาและมารดา

ส่วนที่ 4 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตาม อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้

ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตาม อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้

ส่วนที่ 6 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน จำแนกตาม เพศ ลำดับการเกิด และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ส่วนที่ 7 สรุปผลจากข้อคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ข้อมูลส่วนตัวของบิดามารดา

ข้อมูลส่วนตัวของบิดามารดา ประกอบด้วย อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้
แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลส่วนตัวของบิดามารดา

ข้อมูลส่วนตัว	บิดา		มารดา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ						
☐ ต่ำกว่า 41 ปี	27	31.0	39	44.8	66	37.9
☐ 41 – 50 ปี	48	55.2	44	50.6	92	52.9
☐ มากกว่า 50 ปี	12	13.8	4	4.6	16	9.2
รวม	87	100.0	87	100.0	174	100.0
2. อาชีพ						
☐ ค้าขาย	17	19.5	14	16.2	31	17.8
☐ เกษตรกร	2	2.3	1	1.0	3	1.7
☐ รับราชการ/พนักงานรัฐ วิสาหกิจ	16	18.4	14	16.2	30	17.2
☐ รับจ้าง	52	59.8	29	35.8	81	46.6
☐ อื่น ๆ (แม่บ้าน ช่างเสริมสวย)	-	-	29	35.8	29	16.7
รวม	87	100.0	87	100.0	174	100.0
3. ระดับการศึกษา						
☐ ประถมศึกษา	41	47.1	47	54.0	88	50.6
☐ มัธยมศึกษา	23	26.4	17	19.6	40	23.0
☐ ปวช./ปวส.	16	18.4	13	14.9	29	16.7
☐ ปริญญาตรี	7	8.0	10	11.5	17	9.8
รวม	87	100.0	87	100.0	174	100.0

ตาราง 1(ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	บิดา		มารดา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. รายได้						
☐ ต่ำกว่า 5,001 บาท	14	16.2	21	24.1	35	20.1
☐ 5,001 – 10,000 บาท	35	40.2	24	27.6	59	33.9
☐ 10,001 – 15,000 บาท	13	14.9	4	4.6	17	9.8
☐ มากกว่า 15,000 บาท	21	24.1	9	10.3	30	17.2
☐ ไม่ระบุ	4	4.6	29	33.3	33	19.0
รวม	87	100.0	87	100.0	174	100.0

จากตาราง 1 แสดงข้อมูลส่วนตัวของบิดามารดา ประกอบด้วย อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ ดังนี้

1. อายุ

ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมบิดามารดาที่มีอายุ 41 – 50 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.9 รองลงมาคือ มีอายุต่ำกว่า 41 ปี (ร้อยละ 37.9) และมีอายุมากกว่า 50 ปี (ร้อยละ 9.2) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะบิดา พบว่า บิดาที่มีอายุ 41 – 50 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.2 รองลงมาคือ มีอายุต่ำกว่า 41 ปี (ร้อยละ 31.0) และมีอายุมากกว่า 50 ปี (ร้อยละ 13.8) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะมารดา พบว่า มารดาที่มีอายุ 41 – 50 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.6 รองลงมาคือ มีอายุต่ำกว่า 41 ปี (ร้อยละ 44.8) และมีอายุมากกว่า 50 ปี (ร้อยละ 4.6) ตามลำดับ

2. อาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมบิดามารดาที่มีอาชีพรับจ้าง มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.6 รองลงมาคือ มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 17.2) และมีอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 17.8) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะบิดา พบว่า บิดาที่มีอาชีพรับจ้าง มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.8 รองลงมาคือ มีอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 19.5) และมีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 18.4) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะมารดา พบว่า มารดาที่มีอาชีพรับจ้าง มีจำนวนเท่ากับมารดาที่มีอาชีพอื่น ๆ (ช่างเสริมสวย แม่บ้าน) โดยมีจำนวนกลุ่มละร้อยละ 25.8 เท่ากัน รองลงมาใน

จำนวนเท่ากันอีกเช่นกัน คือ มีอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และมีอาชีพค้าขาย โดยมีจำนวนกลุ่มละร้อยละ 16.2 เท่ากัน ตามลำดับ

3. การศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมบิดามารดาที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.6 รองลงมาคือ มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 23.0) มีการศึกษาในระดับ ปวช./ปวส. (ร้อยละ 16.7) และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 9.8) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะบิดา พบว่า บิดาที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.1 รองลงมาคือ มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 26.4) มีการศึกษาในระดับ ปวช./ปวส. (ร้อยละ 18.4) และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 8.0) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะมารดา พบว่า มารดาที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมาคือ มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 19.6) มีการศึกษาในระดับ ปวช./ปวส. (ร้อยละ 14.9) และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 11.5) ตามลำดับ

4. รายได้

ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมบิดามารดาที่มีรายได้ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.9 รองลงมาคือ มีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท (ร้อยละ 20.1) และมีรายได้มากกว่า 15,000 บาท (ร้อยละ 17.2) ตามลำดับ โดยมีผู้ไม่ระบุรายได้คิดเป็นร้อยละ 19.0

เมื่อพิจารณาเฉพาะบิดา พบว่า บิดาที่มีรายได้ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.2 รองลงมาคือ มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท (ร้อยละ 24.1) และมีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท (ร้อยละ 16.2) ตามลำดับ โดยมีผู้ไม่ระบุรายได้คิดเป็นร้อยละ 4.6

เมื่อพิจารณาเฉพาะมารดา พบว่า มารดาที่มีรายได้ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.6 รองลงมาคือ มีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท (ร้อยละ 24.1) และมีรายได้มากกว่า 15,000 บาท (ร้อยละ 10.3) ตามลำดับ โดยมีผู้ไม่ระบุรายได้คิดเป็นร้อยละ 33.3

1.2 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ประกอบด้วย เพศ ลำดับการเกิด และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา แสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
☐ ชาย	11	12.6
☐ หญิง	76	87.4
รวม	87	100.0
2. ลำดับการเกิด		
☐ ลูกคนเดียว	9	10.4
☐ ลูกคนโต	35	40.2
☐ ลูกคนกลาง	8	9.2
☐ ลูกคนเล็ก	35	40.2
รวม	87	100.0
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (เกรดเฉลี่ย)		
☐ ต่ำกว่า 1.50	5	5.7
☐ 1.50 – 2.00	9	10.3
☐ 2.01 – 2.50	22	25.4
☐ 2.51 – 3.00	26	29.9
☐ 3.01 – 3.50	17	19.5
☐ 3.51 – 4.00	8	9.2
รวม	87	100.0

จากตาราง 2 แสดง ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ประกอบด้วย เพศ ลำดับการเกิด และ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ดังนี้

1. เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 87.4 อีกร้อยละ 12.6 เป็นเพศชาย

2. ลำดับการเกิด พบว่า นักเรียนที่เป็นลูกคนโตมีจำนวนเท่ากับ นักเรียนที่เป็นลูกคนเล็ก คือกลุ่มละ ร้อยละ 40.2 รองลงมาคือเป็นลูกคนเดียว (ร้อยละ 10.4) และ เป็นลูกคนกลาง (ร้อยละ 9.2) ตามลำดับ

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.00 มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.9 รองลงมาคือ มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.01 – 2.50 (ร้อยละ 25.4) มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.01 – 3.50 (ร้อยละ 19.5) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การใช้เวลากับครอบครัว

2.1. การใช้เวลากับครอบครัวในกิจกรรมต่าง ๆ

2.1.1 การใช้เวลากับครอบครัวของบิดา

ตาราง 3 การใช้เวลากับครอบครัวของบิดา (n = 87)

ข้อความ	ร้อยละ				$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
	สม่ำเสมอ	ค่อนข้างบ่อย	มีบ้าง	ไม่มีเลย			
1. หลังจากตื่นนอนได้พบหน้าพูดคุยกับบุตรธิดา	51.7	18.4	28.7	1.1	3.21	0.90	ค่อนข้างบ่อย
2. มีโอกาสรับประทานอาหารร่วมกันภายในครอบครัว	55.2	19.5	24.1	1.1	3.29	0.87	ค่อนข้างบ่อย
3. การมีโอกาสไปพักผ่อนนอกบ้าน	19.5	10.3	65.5	4.6	2.45	0.86	มีบ้าง
4. การให้ความสำคัญกับบุตรธิดา โดยการจัดสรรเวลาเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน	29.9	25.3	42.5	2.3	2.83	0.89	ค่อนข้างบ่อย
5. เมื่อบุตรธิดามีปัญหาไม่สบายใจสามารถ พุดคุยกับท่านได้	41.4	23.0	32.2	3.4	3.02	0.94	ค่อนข้างบ่อย
6. ในช่วงเวลาที่เป็นโอกาสพิเศษของครอบครัว ได้แก่ วันเกิดของสมาชิกในครอบครัว วันที่สมาชิกในครอบครัวประสบความสำเร็จในด้านการงาน การเรียน ท่านและครอบครัวมีโอกาสอยู่กันพร้อมหน้า	54.0	14.9	28.7	2.3	3.21	0.94	ค่อนข้างบ่อย
7. การดูแล ชักถามอาการเมื่อบุตรธิดาเจ็บป่วยหรือไม่สบาย	67.8	19.5	9.2	3.4	3.52	0.80	สม่ำเสมอ
8. การดูแล รับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับบุตรธิดา ในด้านค่าเดินทาง ค่าอาหาร และอื่นๆ	81.6	9.2	8.0	1.1	3.71	0.66	สม่ำเสมอ
9. การให้ความสนใจและดูแลเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของบุตรธิดาทุก ๆ ด้าน	67.8	20.7	10.3	1.1	3.55	0.73	สม่ำเสมอ
10. การใช้เวลาและให้ความสำคัญกับครอบครัว	63.2	21.8	13.8	1.1	3.47	0.78	ค่อนข้างบ่อย
รวม					3.23	0.58	ค่อนข้างบ่อย

จากตาราง 3 พบว่าในภาพรวมบิดาใช้เวลากับครอบครัวในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บิดาใช้เวลากับครอบครัวในระดับสม่ำเสมอ จำนวน 3 ข้อ คือ “การดูแล รับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับบุตรธิดา ในด้านค่าเดินทาง ค่าอาหารและอื่นๆ” ($\bar{X} = 3.71$) “การให้ความสนใจและดูแลเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของบุตรธิดาทุก ๆ ด้าน” ($\bar{X} = 3.55$) และ “การดูแล ชักถามอาการเมื่อบุตรธิดาเจ็บป่วยหรือไม่สบาย” ($\bar{X} = 3.52$)

บิดาใช้เวลากับครอบครัวในระดับมีบ้าง จำนวน 1 ข้อ คือ “การมีโอกาสไปพักผ่อนนอกบ้าน” ($\bar{X} = 2.45$) สำหรับข้ออื่น ๆ พบว่ามีการใช้เวลาในระดับค่อนข้างน้อย

2.1.2 การใช้เวลากับครอบครัวของมารดา

ตาราง 4 การใช้เวลากับครอบครัวของมารดา (n = 87)

ข้อความ	ร้อยละ				$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	สม่ำเสมอ	ค่อนข้างบ่อย	มีบ้าง	ไม่มีเลย			
1. หลังจากตื่นนอนได้พบหน้าพูดคุยกับบุตรธิดา	72.4	6.9	17.2	3.4	3.48	0.90	ค่อนข้างบ่อย
2. มีโอกาสรับประทานอาหารร่วมกันภายในครอบครัว	63.2	18.4	14.9	3.4	3.41	0.87	ค่อนข้างบ่อย
3. มีโอกาสไปพักผ่อนนอกบ้าน	13.8	25.3	54.0	6.9	2.46	0.82	มีบ้าง
4. การให้ความสำคัญกับบุตรธิดา โดยการจัดสรรเวลาเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน	24.1	21.8	44.8	9.2	2.61	0.96	ค่อนข้างบ่อย
5. เมื่อบุตรธิดามีปัญหาไม่สบายใจสามารถพูดคุยกับท่านได้	51.7	20.7	23.0	4.6	3.20	0.95	ค่อนข้างบ่อย
6. ในช่วงเวลาที่เป็นโอกาสพิเศษของครอบครัว ได้แก่ วันเกิดของสมาชิกในครอบครัว วันที่สมาชิกในครอบครัวประสบความสำเร็จในด้านการงาน การเรียน ท่านและครอบครัวมีโอกาสอยู่กันพร้อมหน้า	50.6	20.7	21.8	6.9	3.15	0.99	ค่อนข้างบ่อย
7. การดูแล ซักถามอาการเมื่อบุตรธิดาเจ็บป่วยหรือไม่สบาย	71.3	21.8	3.4	3.4	3.61	0.72	สม่ำเสมอ
8. การดูแล รับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับบุตรธิดา ในด้านค่าเดินทาง ค่าอาหารและอื่นๆ	81.6	5.7	9.2	3.4	3.66	0.79	สม่ำเสมอ
9. การให้ความสนใจและดูแลเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของบุตรธิดาทุก ๆ ด้าน	75.9	14.9	6.9	2.3	3.64	0.71	สม่ำเสมอ
10. การใช้เวลาและให้ความสำคัญกับครอบครัว	73.6	16.1	6.9	3.4	3.60	0.77	สม่ำเสมอ
รวม					3.28	0.61	ค่อนข้างบ่อย

จากตาราง 4 พบว่าในภาพรวมมารดาใช้เวลากับครอบครัวในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มารดาใช้เวลากับครอบครัวในระดับสม่ำเสมอ จำนวน 4 ข้อ คือ “การดูแล รับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับบุตรธิดา ในด้านค่าเดินทาง ค่าอาหาร และอื่นๆ” ($\bar{X} = 3.66$) “การให้ความสนใจและดูแลเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของบุตรธิดาทุก ๆ ด้าน” ($\bar{X} = 3.64$) “การดูแล ชักถามอาการเมื่อบุตรธิดาเจ็บป่วยหรือไม่สบาย” ($\bar{X} = 3.61$) และ “การใช้เวลาและให้ความสำคัญกับครอบครัว” ($\bar{X} = 3.60$)

มารดาใช้เวลากับครอบครัวในระดับมีบ้าง จำนวน 1 ข้อ คือ “การมีโอกาสไปพักผ่อนนอกบ้าน” ($\bar{X} = 2.46$) สำหรับข้ออื่น ๆ พบว่ามีการใช้เวลาในระดับค่อนข้างน้อย

2.1.3 การใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดา

ตาราง 5 การใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดา (n = 87)

ข้อความ	ร้อยละ				$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	สม่ำเสมอ	ค่อนข้างบ่อย	มีบ้าง	ไม่มีเลย			
1. หลังจากตื่นนอนได้พบหน้าพูดคุยกับบุตรธิดา	32.1	12.6	23.0	2.3	3.34	0.91	ค่อนข้างบ่อย
2. มีโอกาสรับประทานอาหารร่วมกันภายในครอบครัว	59.2	19.0	19.5	2.3	3.35	0.87	ค่อนข้างบ่อย
3. มีโอกาสไปพักผ่อนนอกบ้าน	16.7	17.8	59.8	5.7	2.45	0.84	มีบ้าง
4. การให้ความสำคัญกับบุตรธิดา โดยการจัดสรรเวลาเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน	27.0	23.6	43.7	5.7	2.72	0.93	ค่อนข้างบ่อย
5. เมื่อบุตรธิดามีปัญหาไม่สบายใจสามารถพูดคุยกับท่านได้	46.6	21.8	27.6	4.0	3.11	0.95	ค่อนข้างบ่อย
6. ในช่วงเวลาที่เป็นโอกาสพิเศษของครอบครัว ได้แก่ วันเกิดของสมาชิกในครอบครัว วันที่สมาชิกในครอบครัวประสบความสำเร็จในด้านการงาน การเรียน ท่านและครอบครัวมีโอกาสนอกบ้านพร้อมหน้า	52.3	17.8	25.3	4.6	3.18	0.97	ค่อนข้างบ่อย
7. การดูแล ชักถามอาการเมื่อบุตรธิดาเจ็บป่วยหรือไม่สบาย	69.5	20.7	6.3	3.4	3.56	0.76	สม่ำเสมอ
8. การดูแล รับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับบุตรธิดา ในด้านค่าเดินทาง ค่าอาหารและอื่นๆ	81.6	7.5	8.6	2.3	3.68	0.73	สม่ำเสมอ
9. การให้ความสนใจและดูแลเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของบุตรธิดาทุก ๆ ด้าน	71.8	17.8	8.6	1.7	3.60	0.72	สม่ำเสมอ
10. การใช้เวลาและให้ความสำคัญกับครอบครัว	68.4	19.0	10.3	2.3	3.53	0.77	สม่ำเสมอ
รวม					3.25	0.59	ค่อนข้างบ่อย

จากตาราง 5 พบว่าในภาพรวมบิดามารดาใช้เวลากับครอบครัวในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มารดาใช้เวลากับครอบครัวในระดับสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มารดาใช้เวลากับครอบครัวในระดับสม่ำเสมอ จำนวน 4 ข้อ คือ “การดูแล รับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับบุตรธิดา ในด้านค่าเดินทาง ค่าอาหารและอื่นๆ” ($\bar{X} = 3.66$) “การให้ความสนใจและดูแลเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของบุตรธิดาทุก ๆ ด้าน” ($\bar{X} = 3.64$) “การดูแล ชักถามอาการเมื่อบุตรธิดาเจ็บป่วยหรือไม่สบาย” ($\bar{X} = 3.61$) และ “การใช้เวลาและให้ความสำคัญกับครอบครัว” ($\bar{X} = 3.60$)

มารดาใช้เวลากับครอบครัวในระดับมีบ้าง จำนวน 1 ข้อ คือ “การมีโอกาไปพักผ่อนนอกบ้าน” ($\bar{X} = 2.46$) สำหรับข้ออื่น ๆ พบว่ามีการใช้เวลาในระดับค่อนข้างน้อย

2.1.4 การใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน

ตาราง 6 การใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน (n = 87)

ข้อความ	ร้อยละ				$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
	สม่ำเสมอ	ค่อนข้างบ่อย	มีบ้าง	ไม่มีเลย			
1. หลังจากตื่นนอนได้พบหน้าพูดคุยกับบุตรีดา	55.2	19.5	23.0	2.3	3.28	0.90	ค่อนข้างบ่อย
2. มีโอกาสรับประทานอาหารร่วมกันภายในครอบครัว	44.8	33.3	20.7	1.1	3.22	0.81	ค่อนข้างบ่อย
3. การมีโอกาสดูหนังนอกบ้าน	17.2	23.0	56.3	3.4	2.54	0.82	ค่อนข้างบ่อย
4. บิดามารดาได้จัดสรรเวลาเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกว่ามีตนเองมีความสำคัญกับครอบครัว	20.7	21.8	47.1	10.3	2.53	0.94	ค่อนข้างบ่อย
5. เมื่อนักเรียนมีปัญหาไม่สบายใจสามารถพูดคุยกับบิดามารดาได้	34.5	23.0	35.6	6.9	2.85	0.98	ค่อนข้างบ่อย
6. ในช่วงเวลาที่เป็นโอกาสพิเศษของครอบครัว เช่น วันเกิดของสมาชิกในครอบครัว วันที่สมาชิกในครอบครัวประสบความสำเร็จในด้านการงาน การเรียน นักเรียนและครอบครัวมีโอกาสดูด้วยกันพร้อมหน้า	50.6	20.7	24.1	4.6	3.17	0.95	ค่อนข้างบ่อย
7. เมื่อนักเรียนเจ็บป่วย ไม่สบาย บิดามารดาจะคอยดูแล ซักถามอาการเจ็บป่วย	70.1	23.0	5.7	1.1	3.62	0.65	สม่ำเสมอ
8. นักเรียนได้รับเงินสำหรับใช้ในการด้านการศึกษา ค่าเดินทาง และค่าอาหารจากบิดามารดา	90.8	8.0	1.1	-	3.90	0.34	สม่ำเสมอ
9. นักเรียนได้รับความดูแล และสนใจในความเป็นอยู่ของนักเรียนในทุก ๆ ด้านจากบิดามารดา	62.1	31.0	6.9	-	3.55	0.62	สม่ำเสมอ
10. นักเรียนให้เวลาและให้ความสำคัญกับครอบครัว	49.4	35.6	13.8	1.1	3.33	0.76	ค่อนข้างบ่อย
รวม					3.20	0.50	ค่อนข้างบ่อย

จากตาราง 6 พบว่าในภาพรวมนักเรียนใช้เวลากับครอบครัวในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 3.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนใช้เวลากับครอบครัวในระดับสม่ำเสมอ จำนวน 6 ข้อ คือ “นักเรียนได้รับเงินสำหรับใช้ในด้านการศึกษา ค่าเดินทาง และค่าอาหารจาก บิดามารดา” ($\bar{X} = 3.90$) “เมื่อนักเรียนเจ็บป่วย ไม่สบาย บิดามารดาจะคอยดูแล ชักถามอาการ เจ็บป่วย” ($\bar{X} = 3.62$) “นักเรียนได้รับความดูแล และสนใจในความเป็นอยู่ของนักเรียนในทุก ๆ ด้านจากบิดามารดา” ($\bar{X} = 3.55$) “นักเรียนให้เวลาและให้ความสำคัญกับครอบครัว” ($\bar{X} = 3.33$) และ “หลังจากตื่นนอนได้พบหน้าพูดคุยกับบิดามารดา” ($\bar{X} = 3.28$) สำหรับข้ออื่น ๆ พบว่ามีการใช้เวลาในระดับค่อนข้างน้อย

2.1.5 การใช้เวลากับครอบครัวระหว่างบิดามารดา และนักเรียน

ตาราง 7 การใช้เวลากับครอบครัวระหว่างบิดามารดา และนักเรียน

ข้อความ	บิดา		มารดา		บุตรธิดา	
	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
1. การได้พูดคุยกันหลังจากตื่นนอน	3.21	ค่อนข้าง น้อย	3.48	ค่อนข้าง น้อย	3.28	ค่อนข้าง น้อย
2. โอกาสรับประทานอาหารร่วมกันภายใน ครอบครัว	3.29	ค่อนข้าง น้อย	3.41	ค่อนข้าง น้อย	3.22	ค่อนข้าง น้อย
3. การมีโอกาสไปพักผ่อนนอกบ้าน	2.45	มีบ้าง	2.46	มีบ้าง	2.54	ค่อนข้าง น้อย
4. การจัดสรรเวลาเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน	2.83	ค่อนข้าง น้อย	2.61	ค่อนข้าง น้อย	2.53	ค่อนข้าง น้อย
5. การพูดคุยกันเมื่อนักเรียนมีปัญหาไม่สบาย ใจ	3.02	ค่อนข้าง น้อย	3.20	ค่อนข้าง น้อย	2.85	ค่อนข้าง น้อย
6. การมีโอกาสอยู่กันพร้อมหน้าในช่วงเวลาที่ เป็นโอกาสพิเศษของครอบครัว เช่น วันเกิด ของสมาชิกในครอบครัว วันที่สมาชิกในครอบครัว ประสบความสำเร็จในด้านการงาน	3.21	ค่อนข้าง น้อย	3.15	ค่อนข้าง น้อย	3.17	ค่อนข้าง น้อย
7. การดูแล ชักถามอาการเมื่อบุตรธิดาเจ็บ ป่วย ไม่สบาย	3.52	สม่ำเสมอ	3.61	สม่ำเสมอ	3.62	สม่ำเสมอ
8. การดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายสำหรับใช้ในด้าน การศึกษา ค่าเดินทาง และค่าอาหาร	3.71	สม่ำเสมอ	3.66	สม่ำเสมอ	3.90	สม่ำเสมอ
9. การความดูแล และสนใจในความเป็นอยู่ของ บุตรธิดาในทุก ๆ ด้าน	3.55	สม่ำเสมอ	3.64	สม่ำเสมอ	3.55	สม่ำเสมอ
10. การใช้เวลาและความสำคัญกับครอบครัว	3.47	ค่อนข้าง น้อย	3.60	สม่ำเสมอ	3.33	ค่อนข้าง น้อย
รวม	3.23	ค่อนข้าง น้อย	3.28	ค่อนข้าง น้อย	3.20	ค่อนข้าง น้อย

จากตาราง 7 พบว่าในภาพรวมทั้งบิดา มารดา และนักเรียน ใช้เวลากับครอบครัวในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 3.23, 3.28, 3.20$) เช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ บิดา มารดา และนักเรียน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันต่อใช้เวลากับครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง “การได้พูดคุยกันหลังจากตื่นนอน” “โอกาสรับประทานอาหารร่วมกันภายในครอบครัว” “การจัดสรรเวลาเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน” “การพูดคุยกันเมื่อนักเรียนมีปัญหาไม่สบายใจ”

“การมีโอกาสน้อยกันพร้อมหน้าในช่วงเวลาที่เป็นโอกาสพิเศษของครอบครัว เช่น วันเกิดของสมาชิกในครอบครัว วันที่สมาชิกในครอบครัวประสบความสำเร็จในด้านการงาน” “การดูแล ชักถามอาการเมื่อบุตรธิดาเจ็บป่วย ไม่สบาย” “การดูแลและเรื่องค่าใช้จ่ายสำหรับใช้ในด้านการศึกษาค่าเดินทาง และค่าอาหาร” และ “การความดูแล และสนใจในความเป็นอยู่ของบุตรธิดาในทุก ๆ ด้าน”

มีเพียง 2 เรื่องที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน คือ 1. การมีโอกาสดูแลพ่อก่อนนอนที่บ้าน โดยบิดามารดา ระบุว่าไม่มีบ้าง แต่นักเรียนระบุว่าค่อนข้างบ่อย และ 2. การใช้เวลาและความสำคัญกับครอบครัว โดยมารดา ระบุว่ามีส่วนเสมอ แต่บิดาและนักเรียนระบุว่าค่อนข้างบ่อย

2.2 กิจกรรมที่ทำร่วมกันหลังจากตื่นนอนในวันจันทร์-ศุกร์

ตาราง 8 กิจกรรมที่ทำร่วมกันจากตื่นนอนในวันจันทร์-ศุกร์

กิจกรรม	บิดามารดา		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
☐ รับประทานอาหาร	46	26.4	24	27.6
☐ เดินทางไปทำงานหรือโรงเรียนพร้อมกัน	41	23.6	33	37.9
☐ อื่น ๆ (แต่งตัว)	24	13.8	-	-
☐ ไม่มี	63	36.2	30	34.5
รวม	174	100.0	87	100.0

จากตาราง 8 พบว่า บิดามารดาที่ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกับบุตรธิดาหลังจากตื่นนอนในวันจันทร์-ศุกร์ มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 36.2 รองลงมาคือ มีกิจกรรมรับประทานอาหาร (ร้อยละ 26.4) กิจกรรมเดินทางไปทำงานหรือโรงเรียนพร้อมกัน (ร้อยละ 23.6) และกิจกรรมอื่น ๆ (แต่งตัว) (ร้อยละ 13.8) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะนักเรียน พบว่า กิจกรรมที่ทำร่วมกับบิดามารดาหลังจากตื่นนอนในวันจันทร์-ศุกร์มากที่สุด คือ เดินทางไปทำงานหรือโรงเรียนพร้อมกัน (ร้อยละ 37.9) รองลงมาคือ ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน (ร้อยละ 34.5) และ รับประทานอาหาร (ร้อยละ 27.6) ตามลำดับ

และจากการศึกษาพบว่าบิดามารดา ใช้เวลาในการรับประทานอาหารเฉลี่ย 38 นาที เดินทางไปทำงานหรือโรงเรียนพร้อมกัน เฉลี่ย 55 นาที และกิจกรรมอื่นๆ (แต่งตัว) 30 นาที จำนวนนักเรียนใช้เวลาในการรับประทานอาหาร เฉลี่ย 36 นาที เดินทางไปทำงานหรือโรงเรียนพร้อมกันพร้อมกัน 47 นาที อื่นๆ (แต่งตัว) 42 นาที

2.3 กิจกรรมที่ทำร่วมกันหลังรับประทานอาหารเย็น ในวันจันทร์-ศุกร์

ตาราง 9 กิจกรรมที่ทำร่วมกันหลังรับประทานอาหารเย็น ในวันจันทร์-ศุกร์

กิจกรรม	บิดามารดา		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
☐ พุดคุย ให้คำปรึกษากับบุตรธิดา	111	63.8	26	29.9
☐ ทำงาน	13	7.5	29	33.3
☐ เตรียมตัวเข้านอน	20	11.5	14	16.1
☐ อื่น ๆ (ดูโทรทัศน์ ช่วยกันทำงานบ้าน)	30	17.2	18	20.7
รวม	174	100.0	87	100.0

จากตาราง 9 พบว่า กิจกรรมที่บิดามารดาทำร่วมกับบุตรธิดาหลังรับประทานอาหารเย็น ในวันจันทร์-ศุกร์ มากที่สุด คือ พุดคุย ให้คำปรึกษากับบุตรธิดา (ร้อยละ 63.8) รองลงมา คือ อื่น ๆ (ดูโทรทัศน์ ช่วยกันทำงานบ้าน) (ร้อยละ 17.2) เตรียมตัวเข้านอน (ร้อยละ 11.5) และ ทำงาน (ร้อยละ 7.5) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะนักเรียน พบว่า กิจกรรมที่ทำหลังรับประทานอาหารเย็น ในวันจันทร์-ศุกร์ มากที่สุด คือ ทำการบ้าน (ร้อยละ 33.3) รองลงมาคือ พุดคุย ปรึกษาปัญหา กับบิดามารดา (ร้อยละ 29.9) ทำกิจกรรมอื่น ๆ (ดูโทรทัศน์ ช่วยกันทำงานบ้าน) (ร้อยละ 20.7) และ เตรียมตัวเข้านอน (ร้อยละ 16.1) ตามลำดับ

2.4 การให้ความสำคัญกับการใช้เวลาสำหรับครอบครัว ในวันจันทร์-ศุกร์

ตาราง 10 การให้ความสำคัญกับการใช้เวลาสำหรับครอบครัว ในวันจันทร์-ศุกร์

	บิดามารดา		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
☐ ให้ความสำคัญอย่างสม่ำเสมอ	95	54.6	35	40.2
☐ ให้ความสำคัญค่อนข้างมาก	41	23.6	23	26.4
☐ ให้ความสำคัญบ้าง	38	21.8	29	33.3
☐ ไม่ให้ความสำคัญเลย	-	-	-	-
รวม	174	100.0	87	100.0

จากตาราง 10 พบว่า บิดามารดาที่ให้ความสำคัญอย่างสม่ำเสมอกับการใช้เวลาสำหรับครอบครัว ในวันจันทร์-ศุกร์ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.6 รองลงมาคือ ให้ความสำคัญค่อนข้างมาก (ร้อยละ 23.6) และให้ความสำคัญบ้าง (ร้อยละ 21.8) และไม่มีบิดามารดาที่ไม่ให้ความสำคัญกับการใช้เวลาสำหรับครอบครัว ในวันจันทร์-ศุกร์เลย

เมื่อพิจารณาเฉพาะนักเรียน พบว่า นักเรียนที่ให้ความสำคัญอย่างสม่ำเสมอกับการใช้เวลาสำหรับครอบครัว ในวันจันทร์-ศุกร์ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.2 รองลงมาคือ ให้ความสำคัญบ้าง (ร้อยละ 33.3) และให้ความสำคัญค่อนข้างมาก (ร้อยละ 26.4) และไม่มีนักเรียนที่ไม่ให้ความสำคัญกับการใช้เวลาสำหรับครอบครัว ในวันจันทร์-ศุกร์เลย

และจากการศึกษาพบว่า บิดามารดา ให้ความสำคัญกับครอบครัวในระดับต่ำเสมอ เฉลี่ย 4 ซม. สำคัญค่อนข้างมาก เฉลี่ย 3 ซม. สำคัญบ้าง เฉลี่ย 2.30 ซม.

สำหรับนักเรียน ให้ความสำคัญกับครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ เฉลี่ย 8 ซม. สำคัญค่อนข้างมาก เฉลี่ย 4.30 ซม. ให้ความสำคัญบ้างเฉลี่ย 3 ซม.

2.5 การมีโอกาสดูและให้คำปรึกษากัน ในวันจันทร์-ศุกร์

ตาราง 11 การมีโอกาสดูและให้คำปรึกษากันในวันจันทร์-ศุกร์

ความถี่	บิดามารดา		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
☐ สม่ำเสมอ	99	56.9	31	35.6
☐ ค่อนข้างบ่อย	24	13.8	11	12.6
☐ มีบ้าง	46	26.4	40	46.0
☐ ไม่มี	5	2.9	5	5.8
รวม	174	100.0	87	100.0

จากตาราง 11 พบว่า บิดามารดาที่มีโอกาสดูและให้คำปรึกษากับบุตรธิดา อย่างสม่ำเสมอ ในวันจันทร์-ศุกร์ มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.9 รองลงมาคือ มีบ้าง (ร้อยละ 26.4) ค่อนข้างบ่อย (ร้อยละ 13.8) และไม่มีโอกาสเลย (ร้อยละ 2.9) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีโอกาสดูและให้คำปรึกษาจากบิดามารดา ในวันจันทร์-ศุกร์ บ้าง มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาคือ มีสม่ำเสมอ (ร้อยละ 35.6) มีค่อนข้างบ่อย (ร้อยละ 12.6) และไม่มีโอกาสเลย (ร้อยละ 5.8) ตามลำดับ

2.6 เรื่องที่นักเรียนพูดคุยปรึกษากับบิดามารดา

ตาราง 12 เรื่องที่นักเรียนพูดคุยปรึกษากับบิดามารดา

เรื่อง	จำนวน	ร้อยละ
☐ เรื่องการเรียน , การบ้าน	46	52.9
☐ การคบเพื่อน	17	19.5
☐ ความรัก	13	14.9
☐ ค่าใช้จ่ายส่วนตัว และค่าใช้จ่ายในการเรียน	3	3.4
☐ เรื่องอนาคต	5	5.6
☐ เรื่องสุขภาพ	3	3.7
รวม	87	100.0

จากตาราง 12 พบว่า เรื่องที่นักเรียนพูดคุยปรึกษากับบิดามารดา มากที่สุด คือ เรื่องการเรียน , การบ้าน คิดเป็นร้อยละ 52.9 รองลงมาคือเรื่องการคบเพื่อน (ร้อยละ 19.5) และเรื่องความรัก (ร้อยละ 14.9) ตามลำดับ

2.7 กิจกรรมที่ทำร่วมกันในวันหยุด

ตาราง 13 กิจกรรมที่ทำร่วมกันในวันหยุด

กิจกรรม	บิดามารดา		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
☐ ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระที่บ้าน	96	55.2	61	70.2
☐ พักผ่อนที่บ้าน หรือออกไปพักผ่อนนอกบ้าน	51	29.3	23	26.4
☐ ไม่มีกิจกรรมใดร่วมกัน	15	8.6	3	3.4
☐ อื่น ๆ (ช่วยทำการบ้าน ออกไปขายของด้วยกัน)	12	6.9	-	-
รวม	174	100.0	87	100.0

จากตาราง 13 พบว่า กิจกรรมที่บิดามารดาทำร่วมกับบุตรธิดาในวันหยุด มากที่สุด คือ ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 55.2 รองลงมาคือ พักผ่อนที่บ้าน หรือออกไปพักผ่อนนอกบ้าน (ร้อยละ 29.3) ไม่มีกิจกรรมใดร่วมกัน (ร้อยละ 8.6) และกิจกรรมอื่น ๆ (ช่วยทำการบ้าน ออกไปขายของด้วยกัน) (ร้อยละ 6.9) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะนักเรียน พบว่า กิจกรรมที่ทำร่วมกับบิดามารดาในวันหยุด มากที่สุด คือ ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 70.2 รองลงมาคือ พักผ่อนที่บ้าน หรือออกไปพักผ่อนนอกบ้าน (ร้อยละ 26.4) และไม่มีกิจกรรมใดร่วมกัน (ร้อยละ 3.4) ตามลำดับ

2.8 การได้ประโยชน์จากการใช้เวลากับครอบครัว

2.8.1 การได้ประโยชน์จากการใช้เวลากับครอบครัว ในความคิดเห็นของบิดามารดา

ตาราง 14 การได้ประโยชน์จากการใช้เวลากับครอบครัว ในความคิดเห็นของบิดามารดา

การได้ประโยชน์ในเรื่อง	จำนวน	ร้อยละ
☐ ทำให้ครอบครัวอบอุ่น มีความสุข	73	42.2
☐ สามารถดูแลความประพฤติของบุตรธิดาได้	17	9.8
☐ ให้คำปรึกษากับบุตรธิดาเมื่อบุตรธิดามีปัญหา	45	25.6
☐ ทำให้เกิดความใกล้ชิด และมีความเข้าใจกัน	29	16.7
☐ ทำให้ได้รับกำลังใจจากครอบครัว	10	5.7
รวม	174	100.0

จากตาราง 14 พบว่า บิดามารดาทั้ง 174 คน ระบุว่าใช้เวลากับครอบครัวได้ประโยชน์ กล่าวคือ ทำให้ครอบครัวอบอุ่น มีความสุข มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.2 รองลงมา คือ ให้คำปรึกษากับบุตรธิดาเมื่อบุตรธิดามีปัญหา (ร้อยละ 25.6) และ ทำให้เกิดความใกล้ชิด และมีความเข้าใจกัน (ร้อยละ 16.7) สามารถดูแลความประพฤติของบุตรธิดาได้ (ร้อยละ 9.8) และ ทำให้ได้รับกำลังใจจากครอบครัว (ร้อยละ 5.7) ตามลำดับ

2.8.2 การได้ประโยชน์จากการใช้เวลากับครอบครัว ในความคิดเห็นของนักเรียน

ตาราง 15 การได้ประโยชน์จากการใช้เวลากับครอบครัว ในความคิดเห็นของนักเรียน

การได้ประโยชน์ในเรื่อง	จำนวน	ร้อยละ
☐ ทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น	44	50.6
☐ ทำให้ครอบครัวอบอุ่น มีความสุข	24	27.6
☐ ทำให้เข้าใจกันมากขึ้น	13	14.9
☐ ทำให้ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	6	6.9
รวม	87	100.0

จากตาราง 15 พบว่า นักเรียนทั้ง 87 คน ระบุว่าใช้เวลากับครอบครัวได้ประโยชน์ กล่าวคือ ทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.6 รองลงมาคือ ทำให้ครอบครัวอบอุ่น มีความสุข (ร้อยละ 27.6) ทำให้เข้าใจกันมากขึ้น (ร้อยละ 14.9) และ ทำให้ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ร้อยละ 6.9) ตามลำดับ

2.9 การพักผ่อนนอกบ้านกับครอบครัวในวันหยุด

ตาราง 16 การพักผ่อนนอกบ้านกับครอบครัวในวันหยุด

ความถี่	บิดามารดา		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
☐ สม่ำเสมอ	24	13.8	6	6.9
☐ ค่อนข้างบ่อย	21	12.1	11	12.6
☐ มีบ้าง	104	59.8	57	65.6
☐ ไม่มีเลย	25	14.4	13	14.9
รวม	174	100.0	87	100.0

จากตาราง 16 พบว่า ในเรื่องการพักผ่อนนอกบ้านกับครอบครัวในวันหยุดนั้น บิดามารดาที่ระบุว่ามีบ้าง มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.8 รองลงมาคือ ไม่มีเลย (ร้อยละ 14.4) สม่ำเสมอ (ร้อยละ 13.8) และค่อนข้างบ่อย (ร้อยละ 12.1) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะนักเรียน พบว่า ในเรื่องการพักผ่อนนอกบ้านกับครอบครัวในวันหยุดนั้น นักเรียนที่ระบุว่ามีบ้าง มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.6 รองลงมาคือ ไม่มีเลย (ร้อยละ 14.9) สม่ำเสมอ (ร้อยละ 6.9) และค่อนข้างบ่อย (ร้อยละ 12.6) ตามลำดับ

และผลจากการศึกษา พบว่า บิดามารดาใช้เวลาในการพักผ่อนนอกบ้านกับครอบครัวในวันหยุด ในระดับสม่ำเสมอเฉลี่ย 2 ครั้ง / สัปดาห์ ในระดับค่อนข้างบ่อย เฉลี่ย 1 ครั้ง / สัปดาห์ มีบ้าง เฉลี่ย 1 ครั้ง / สัปดาห์

ส่วนของนักเรียน พบว่า มีการใช้เวลาพักผ่อนนอกบ้านกับครอบครัวในวันหยุด ในระดับสม่ำเสมอ เฉลี่ย 2 ครั้ง / สัปดาห์ ค่อนข้างบ่อยเฉลี่ย 2 ครั้ง / สัปดาห์ มีบ้าง 1 ครั้ง / สัปดาห์

โดยบิดามารดาที่ระบุว่าไม่มีเลย มีสาเหตุมาจาก ไม่มีเวลา ต้องทำงาน

นักเรียนที่ระบุว่าไม่มี สาเหตุมาจากบิดามารดา ต้องทำงาน ไม่สามารถพาออกไปพักผ่อนนอกบ้าน และฐานะทางบ้านไม่ค่อยดี

2.10 การพูดคุย และปรึกษาหารือกัน ในวันหยุด

ตาราง 17 การพูดคุย และปรึกษาหารือกัน ในวันหยุด

ความถี่	บิดามารดา		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
☐ สม่ำเสมอ	88	50.6	27	31.0
☐ ค่อนข้างบ่อย	41	23.6	13	14.9
☐ มีบ้าง	38	21.8	42	48.3
☐ ไม่มีเลย	7	4.0	5	5.7
รวม	174	100.0	87	100.0

จากตาราง 17 พบว่า บิดามารดาที่มีการพูดคุยและให้คำปรึกษากับบุตรธิดาในวันหยุดอย่างสม่ำเสมอ นั้น มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.6 รองลงมาคือ มีการพูดคุยและให้คำปรึกษาค่อนข้างบ่อย (ร้อยละ 23.6) มีการพูดคุยและให้คำปรึกษาบ้าง (ร้อยละ 21.8) และ ไม่มีการพูดคุยและให้คำปรึกษาเลย (ร้อยละ 4.0) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเฉพาะนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีการพูดคุยและขอคำปรึกษาจากบิดามารดาอย่างบ้างนั้น มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.3 รองลงมาคือ มีการพูดคุยและขอคำปรึกษาสม่ำเสมอ (ร้อยละ 31.0) มีการพูดคุยและขอคำปรึกษาค่อนข้างบ่อย (ร้อยละ 14.9) และ ไม่มีการพูดคุยและขอคำปรึกษาเลย (ร้อยละ 5.7) ตามลำดับ

2.11 บิดามารดา เปรียบเสมือนสิ่งใดเมื่อบุตรธิดา มีปัญหาหรือไม่สบายใจ

ตาราง 18 บิดามารดา เปรียบเสมือนสิ่งใดเมื่อบุตรธิดา มีปัญหาหรือไม่สบายใจ

ข้อความ	บิดามารดา		นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
☐ เพื่อนสนิทของบุตรธิดาที่คอยให้คำแนะนำ กำลังใจและรับฟังได้ทุกเรื่อง	144	82.8	61	70.1
☐ เพื่อนที่รับฟังและให้คำแนะนำได้ในบางเรื่อง	25	14.3	19	21.9
☐ ไม่สามารถบอกกล่าวหรือขอคำปรึกษาได้	5	2.9	4	4.6
☐ อื่น ๆ (เปรียบเสมือนครู)	-	-	3	3.4
รวม	174	100.0	87	100.0

จากตาราง 18 ในความคิดเห็นของบิดามารดา พบว่า บิดามารดาส่วนใหญ่เปรียบเสมือนเพื่อนสนิทของบุตรธิดาที่คอยให้คำแนะนำ กำลังใจและรับฟังได้ทุกเรื่อง (ร้อยละ 82.8) รองลงมาคือ เปรียบเสมือนเพื่อนที่รับฟังและให้คำแนะนำได้ในบางเรื่อง (ร้อยละ 14.4) และไม่สามารถบอกกล่าวหรือขอคำปรึกษาได้ (ร้อยละ 2.9) ตามลำดับ

ในความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า บิดามารดาส่วนใหญ่เปรียบเสมือนเพื่อนสนิทของนักเรียนที่คอยให้คำแนะนำ กำลังใจและรับฟังได้ทุกเรื่อง (ร้อยละ 70.1) รองลงมาคือ เปรียบเสมือนเพื่อนที่รับฟังและให้คำแนะนำได้ในบางเรื่อง (ร้อยละ 21.9) ไม่สามารถบอกกล่าวหรือขอคำปรึกษาได้ (ร้อยละ 4.6) และ อื่น ๆ คือ เปรียบเสมือนครูที่คอยชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต (ร้อยละ 3.4) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวระหว่างบิดาและมารดา

ตาราง 19 เปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวระหว่างบิดาและมารดา

	n	$\bar{X}$	S.D.	t	P<
บิดา	87	3.23	0.58	-0.626	0.532
มารดา	87	3.28	0.61		
รวม	174	3.23	0.58		

จากตาราง 19 แสดงการเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวระหว่างบิดาและมารดา พบว่า ถึงแม้ว่ามารดาจะใช้เวลากับครอบครัวมากกว่าบิดา กล่าวคือมารดาจะใช้เวลากับครอบครัวในระดับสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.28$) และบิดาใช้เวลากับครอบครัวในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 3.22$) แต่เมื่อพิจารณาจากค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.532 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 แล้วพบว่า บิดาและมารดา ใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 4 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตาม อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้

4.1 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตาม อายุ

ตาราง 20 การใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	F	P<
☐ ต่ำกว่า 41 ปี	27	3.21	0.59	0.940	0.395
☐ 41 – 50 ปี	48	3.28	0.55		
☐ มากกว่า 50 ปี	12	3.03	0.68		
รวม	87	3.23	0.58		

จากตาราง 20 แสดงการเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตาม อายุ พบว่า ถึงแม้ว่าบิดาที่มีอายุ 41 – 50 ปี จะใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากกว่าบิดาที่มีอายุในกลุ่มอื่น ๆ แต่เมื่อพิจารณาจากค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.395 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 แล้วพบว่า บิดาที่มีอายุต่างกัน ต่างก็ใช้เวลาอยู่กับครอบครัวไม่แตกต่างกัน

4.2 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตาม อาชีพ

ตาราง 21 การใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	F	P<
☐ ค้าขาย	17	3.14	0.65	1.931	0.131
☐ เกษตรกร	2	2.60	0.42		
☐ รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	16	3.47	0.60		
☐ รับจ้าง	52	3.20	0.54		
รวม	87	3.23	0.58		

จากตาราง 21 แสดงการเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตาม อาชีพ พบว่า ถึงแม้ว่าบิดาที่มีอาชีพเป็นรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จะใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากกว่าบิดาที่มีอาชีพในกลุ่มอื่น ๆ แต่เมื่อพิจารณาจากค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.131 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 แล้วพบว่า บิดาที่มีอาชีพต่างกัน ต่างก็ใช้เวลาอยู่กับครอบครัวไม่แตกต่างกัน

4.3 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตาม การศึกษา

ตาราง 22 การใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	F	P<
☐ ประถมศึกษา	41	3.20	0.56	0.867	0.462
☐ มัธยมศึกษา	23	3.27	0.58		
☐ ปวช./ปวส.	16	3.09	0.64		
☐ ปริญญาตรี	7	3.50	0.60		
รวม	87	3.23	0.58		

จากตาราง 22 แสดงการเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตามการศึกษา พบว่า ถึงแม้ว่าบิดาที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จะใช้เวลากับครอบครัวมากกว่าบิดาที่มีการศึกษาในระดับอื่น ๆ แต่เมื่อพิจารณาจากค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.462 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 แล้วพบว่า บิดาที่มีการศึกษาในระดับที่ต่างกัน ต่างก็ใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน

4.4 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตาม รายได้

ตาราง 23 การใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตามรายได้

รายได้	n	$\bar{X}$	S.D.	F	P<
☐ ต่ำกว่า 5,001 บาท	14	2.87	0.64	3.567	0.018*
☐ 5,001 – 10,000 บาท	35	3.21	0.45		
☐ 10,001 – 15,000 บาท	13	3.42	0.56		
☐ มากกว่า 15,000 บาท	21	3.44	0.62		
รวม	83	3.25	0.57		

จากตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบิดา จำแนกตาม รายได้ พบว่า บิดาที่มีรายได้ทุกระดับรายได้ กล่าวคือ รายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท รายได้ 5,001-10,000 บาท รายได้ 10,001-15,000 บาท และรายได้มากกว่า 15,001 บาท ต่างก็มีการใช้เวลากับครอบครัวในระดับค่อนข้างน้อย

แต่เมื่อพิจารณาจากค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.018 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า บิดาที่มีรายได้ในระดับที่ต่างกัน ใช้เวลากับครอบครัวแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ่ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 24

ตาราง 24 การทดสอบความแตกต่างของการใช้เวลากับครอบครัวของบิดาเป็นรายคู่จำแนกตามรายได้

รายได้	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5,001 บาท	5,001 – 10,000 บาท	10,001 – 15,000 บาท	มากกว่า 15,000 บาท
		2.87	3.21	3.42	3.44
☐ ต่ำกว่า 5,001 บาท	2.87	-	0.34	0.54	0.57*
☐ 5,001 – 10,000 บาท	3.21	-	-	0.20	0.23
☐ 10,001 – 15,000 บาท	3.42	-	-	-	0.03
☐ มากกว่า 15,000 บาท	3.44	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 24 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการใช้เวลากับครอบครัวของบิดาเป็นรายคู่จำแนกตามรายได้ พบว่า มีเพียง 1 คู่เท่านั้นที่มีความแตกต่างกัน คือ คู่ระหว่างบิดาที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท และ บิดาที่มีรายมากกว่า 15,000 บาท โดยบิดาที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท ($\bar{X} = 2.87$) จะมีการใช้เวลากับครอบครัวน้อยกว่าบิดาที่มีรายมากกว่า 15,000 บาท ($\bar{X} = 3.44$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับคู่อื่น ๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตาม อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้

5.1 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตาม อายุ

ตาราง 25 การใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตามอายุ

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	F	P<
☐ ต่ำกว่า 41 ปี	39	3.27	0.70	0.063	0.939
☐ 41 – 50 ปี	44	3.30	0.54		
☐ มากกว่า 50 ปี	4	3.20	0.43		
รวม	87	3.28	0.61		

จากตาราง 25 แสดงการเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตาม อายุ พบว่า ถึงแม้ว่ามารดาที่มีอายุ 41 – 50 ปี จะใช้เวลากับครอบครัวมากกว่ามารดาที่มีอายุในกลุ่มอื่น ๆ แต่เมื่อพิจารณาจากค่านี้สำคัญ เท่ากับ 0.939 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 แล้วพบว่า มารดาที่มีอายุต่างกัน ต่างก็ใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน

5.2 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตาม อาชีพ

ตาราง 26 การใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	$\bar{X}$	S.D.	F	P<
☐ ค้าขาย	14	3.34	0.58	2.423	0.055
☐ เกษตรกร	1	3.50	0.00		
☐ รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	14	3.45	0.34		
☐ รับจ้าง	29	3.01	0.76		
☐ อื่น ๆ	29	3.44	0.47		
รวม	87	3.28	0.61		

จากตาราง 26 แสดงการเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตาม อาชีพ พบว่า ถึงแม้ว่ามารดาที่มีอาชีพเกษตรกรจะใช้เวลากับครอบครัวมากกว่ามารดาที่มีอาชีพในกลุ่มอื่น ๆ แต่เมื่อพิจารณาจากค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.055 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 แล้วพบว่า มารดาที่มีอาชีพต่างกัน ต่างก็ใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน

5.3 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตาม การศึกษา

ตาราง 27 การใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	F	P<
☐ ประถมศึกษา	47	3.17	0.68	1.564	0.204
☐ มัธยมศึกษา	17	3.28	0.55		
☐ ปวช./ปวส.	13	3.52	0.41		
☐ ปริญญาตรี	10	3.49	0.42		
รวม	87	3.28	0.61		

จากตาราง 27 แสดงการเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตามการศึกษา พบว่า ถึงแม้ว่ามารดาที่มีการศึกษาในระดับ ปวช./ปวส. จะใช้เวลากับครอบครัวมากกว่ามารดาที่มีการศึกษาในระดับอื่น ๆ แต่เมื่อพิจารณาจากค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.204 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 แล้วพบว่า มารดาที่มีการศึกษาในระดับที่ต่างกัน ต่างก็ใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน

5.4 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตาม รายได้

ตาราง 28 การใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตามรายได้

รายได้	n	$\bar{X}$	S.D.	F	P<
□ ต่ำกว่า 5,001 บาท	21	3.08	0.46	2.840	0.046*
□ 5,001 – 10,000 บาท	24	3.10	0.66		
□ 10,001 – 15,000 บาท	4	3.40	0.81		
□ มากกว่า 15,000 บาท	9	3.67	0.32		
รวม	58	3.20	0.59		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 28 แสดงการเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของมารดา จำแนกตาม รายได้ พบว่า มารดาที่มีรายได้ทุกระดับรายได้ กล่าวคือ รายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท รายได้ 5,001-10,000 บาท รายได้ 10,001-15,000 บาท และรายได้มากกว่า 15,001 บาท ต่างก็มีการใช้เวลากับครอบครัวในระดับค่อนข้างน้อย

แต่เมื่อพิจารณาจากค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.046 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า มารดาที่มีรายได้ในระดับที่ต่างกัน ใช้เวลากับครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ แสดงรายละเอียด ดังตาราง 29

ตาราง 29 การทดสอบความแตกต่างของการใช้เวลากับครอบครัวของมารดาเป็นรายคู่จำแนกตามรายได้

รายได้	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5,001 บาท	5,001 – 10,000 บาท	10,001 – 15,000 บาท	มากกว่า 15,000 บาท
		3.08	3.10	3.40	3.67
☐ ต่ำกว่า 5,001 บาท	3.08	-	0.02	0.32	0.59*
☐ 5,001 – 10,000 บาท	3.10	-	-	0.30	0.57*
☐ 10,001 – 15,000 บาท	3.40	-	-	-	0.27
☐ มากกว่า 15,000 บาท	3.67	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 29 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการใช้เวลากับครอบครัวของมารดาเป็นรายคู่จำแนกตามรายได้ พบว่า มี 2 คู่ ที่มีความแตกต่างกัน คือ

1) คู่ระหว่างมารดาที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท และ มารดาที่มีรายมากกว่า 15,000 บาท โดยมารดาที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท ($\bar{X} = 3.08$) จะมีการใช้เวลากับครอบครัวน้อยกว่ามารดาที่มีรายมากกว่า 15,000 บาท ($\bar{X} = 3.67$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

2) คู่ระหว่างมารดาที่มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท และ มารดาที่มีรายมากกว่า 15,000 บาท โดยมารดาที่มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท ($\bar{X} = 3.10$) จะมีการใช้เวลากับครอบครัวน้อยกว่ามารดาที่มีรายมากกว่า 15,000 บาท ($\bar{X} = 3.67$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สำหรับคู่อื่น ๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 6 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามเพศ ลำดับการเกิด และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

6.1 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน จำแนกตาม เพศ

ตาราง 30 การใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	F	P<
ชาย	11	2.65	0.53	-4.214	0.000**
หญิง	76	3.28	0.45		
รวม	87	3.20	0.50		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 30 แสดงการเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนหญิงใช้เวลาอยู่กับครอบครัวในระดับสม่ำเสมอ ($\bar{X}=3.28$) ในขณะที่นักเรียนชายใช้เวลาอยู่กับครอบครัวในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X}=2.65$) และเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานโดยพิจารณาจากค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 แล้ว พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีการใช้เวลาอยู่กับครอบครัวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงสรุปได้ว่า นักเรียนหญิงใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากกว่านักเรียนชาย

6.2 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามลำดับการเกิด

ตาราง 31 การใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามลำดับการเกิด

ลำดับการเกิด	n	$\bar{X}$	S.D.	F	P<
ลูกคนเดียว	9	3.31	0.58	0.300	0.825
ลูกคนโต	35	3.17	0.56		
ลูกคนกลาง	8	3.11	0.37		
ลูกคนเล็ก	35	3.22	0.46		
รวม	87	3.20	0.50		

จากตาราง 31 แสดงการเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามลำดับการเกิด พบว่า ถึงแม้ว่านักเรียนที่เป็นลูกคนเดียว จะใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากกว่านักเรียนที่มีลำดับการเกิดในกลุ่มอื่นๆ แต่เมื่อพิจารณาจากค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.825 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 แล้วพบว่า นักเรียนที่มีลำดับการเกิดต่างกัน ต่างก็ใช้เวลาอยู่กับครอบครัวไม่แตกต่างกัน

6.3 การเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน จำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ตาราง 32 การใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

เกรดเฉลี่ย	n	$\bar{X}$	S.D.	F	P<
ต่ำกว่า 1.50	5	2.90	0.29	1.466	0.210
1.50 – 2.00	9	3.01	0.62		
2.01 – 2.50	22	3.10	0.58		
2.51 – 3.00	26	3.24	0.46		
3.01 – 3.50	17	3.41	0.40		
3.51 – 4.00	8	3.29	0.48		
รวม	87	3.20	0.50		

จากตารางที่ 4.32 แสดงการเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียน จำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่า ถึงแม้ว่านักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.01 – 3.50 จะใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากกว่านักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยในช่วงอื่น ๆ แต่เมื่อพิจารณาจากค่านัยสำคัญเท่ากับ 0.210 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 แล้วพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่างกัน ต่างก็ใช้เวลาอยู่กับครอบครัวไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 7 สรุปผลจากข้อคำถามปลายเปิด

7.1 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของบิดามารดา จากข้อคำถามปลายเปิด

7.1.1 กิจกรรมที่ทำร่วมกันในโอกาสพิเศษ เช่น วันเกิดของสมาชิกในครอบครัว วันที่สมาชิกในครอบครัวประสบความสำเร็จในด้านการงาน การเรียน เป็นต้น

ผลการวิจัย พบว่า มีผู้แสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ จำนวน 162 คน โดยกิจกรรมที่ทำร่วมกันในโอกาสพิเศษมากที่สุด คือ การไปรับประทานอาหารนอกบ้านหรือพาไปเที่ยวนอกบ้าน รองลงมาคือ การจัดงานเลี้ยงที่บ้าน ร้องเพลงด้วยกัน ทำอาหารร่วมกันทานที่บ้านหรือส่งอาหารพิเศษมาทานที่บ้าน และให้ของขวัญ ของขวัญ หรือแสดงความยินดี และที่น้อยที่สุดคือ ทานข้าวร่วมกันปกติ ไม่มีอะไรเป็นพิเศษ

7.1.2 ช่วงวัน เวลาที่ต้องการในการใช้เวลากับครอบครัวมากที่สุด

ผลการวิจัย พบว่า มีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน 155 คน โดยช่วงวัน เวลาที่ต้องการใช้เวลากับครอบครัวมากที่สุดคือ ช่วงเวลาเย็นถึงกลางคืน หลังจากที่บิดามารดาเลิกงานแล้ว และบุตรธิดาเลิกเรียนแล้ว เนื่องจากเป็นเวลาที่ทุกคนเสร็จสิ้นภาระกิจประจำวันและกลับบ้านอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันมากที่สุด รองลงมาคือ ช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ วันหยุดราชการ วันสำคัญทางศาสนา และช่วงวันหยุด เพราะเป็นช่วงเวลาที่ทุกคนในครอบครัวจะมีเวลาว่างค่อนข้างมากและมีระยะเวลายาวนานกว่าทุก ๆ วัน ทำให้มีโอกาสนในการใช้เวลากับครอบครัวได้เต็มที่ รองลงมาคือ ทุกวันเวลา ตลอดเวลา ที่ต้องการใช้เวลากับครอบครัว เนื่องจากบิดามารดาอยู่บ้านทุกวันสามารถใช้เวลากับครอบครัวได้ตลอดเวลา และลำดับสุดท้ายคือ ช่วงเวลาเช้า และเวลากลางวันเป็นช่วงเวลาที่มีความต้องการใช้เวลากับครอบครัว เนื่องจากช่วงเวลาเย็นถึงกลางคืน บิดามารดากลับบ้านช้าทำให้ไม่มีเวลาพูดคุยกับบุตรธิดา ดังนั้นจึงมีความต้องการพบหน้าพูดคุยกับบุตรธิดาในเวลาเช้าง่อนไปโรงเรียน

7.1.3 กิจกรรมที่ทำร่วมกันในเวลาที่มีสมาชิกในครอบครัวอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน

ผลการวิจัย พบว่า ในเวลาที่มีสมาชิกในครอบครัวอยู่ด้วยกันพร้อมหน้าพร้อมตาจำนวน 157 คน กิจกรรมที่ทำร่วมกันมากที่สุดคือ รับประทานอาหารร่วมกัน ดูโทรทัศน์ ด้วยกัน รองลงมาคือ การพูดคุย ปรึกษาหารือกัน กิจกรรมรองลงมาคือ ช่วยกันทำงานบ้าน แบ่งเบาภาระที่บ้านด้วยกัน และลำดับสุดท้ายคือ การพักผ่อน เล่นเกมส์ ร้องเพลง ไปเที่ยวนอกบ้านด้วยกัน

7.1.4 ความสามารถและสาเหตุในการให้เวลากับครอบครัว

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่ตอบว่าสามารถให้เวลากับครอบครัวได้มาก จำนวน 103 คน โดยมีผู้ให้เหตุผลจำนวน 82 คน เนื่องจาก ส่วนใหญ่จะทำงานที่บ้าน งานอิสระ เป็นแม่บ้าน ต้องพบหน้าบุตรธิดาทุกวัน ทำงานเป็นเวลา และสามารถแบ่งเวลาให้กับครอบครัวได้ถูกต้อง ผู้ที่ตอบว่าสามารถให้เวลากับครอบครัวได้น้อยมีจำนวน 58 คน โดยมีผู้ให้เหตุผลจำนวน 49 คน ซึ่งมีสาเหตุจาก บิดามารดาต้องทำงาน กลับบ้านดึก ไม่ค่อยมีเวลาว่าง และมีวันหยุดไม่ตรงกับสมาชิกในครอบครัว และมีผู้ที่ตอบว่าอื่น ๆ จำนวน 13 คน โดยมีผู้ให้เหตุผลจำนวน 12 คน โดยให้เหตุผลว่า สามารถให้เวลากับครอบครัวได้เป็นบางครั้งเท่าที่มีเวลาหรือมีเวลาไม่ค่อยมาก

7.1.5 ระดับความเพียงพอในการให้เวลากับครอบครัว

ผลการวิจัย พบว่า มีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน 151 คน โดยมีผู้แสดงความคิดเห็นว่าให้เวลากับครอบครัวเพียงพอจำนวน 108 คน เนื่องจากมีโอกาสได้พบหน้ากันอยู่ทุกวัน และต้องการให้ครอบครัวอบอุ่นมีความสัมพันธ์ที่ดี ได้มีโอกาสพูดคุย ปรึกษากันเมื่อมีปัญหา และมีผู้แสดงความคิดเห็นว่าให้เวลากับครอบครัวไม่เพียงพอ จำนวน 43 คน เนื่องจาก มีภาระที่ต้องทำงานกลับบ้านดึก มีเวลาให้กับครอบครัวน้อยเกินไป บางทีก็ไม่ได้คุยกัน แต่ก็ยังดูแลและสนใจบุตรธิดาอยู่ตลอด และทราบดีว่าควรจะให้ความสนใจครอบครัวมากกว่านี้เนื่องจากบุตรธิดากำลังเข้าสู่วัยรุ่น และต้องการจะมีเวลาให้กับครอบครัวมากกว่านี้อีกด้วย

7.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักเรียน จากข้อคำถามปลายเปิด

7.2.1 กิจกรรมที่ทำร่วมกันในโอกาสพิเศษของครอบครัว เช่น วันเกิดของสมาชิกในครอบครัว วันที่สมาชิกในครอบครัวประสบความสำเร็จในด้านการงาน การเรียน เป็นต้น

ผลการวิจัย พบว่า มีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน 86 คน โดยมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันมากที่สุดคือ การรับประทานอาหารนอกบ้านด้วยกัน รองลงมาคือ ทำอาหารรับประทานในบ้าน จัดงานฉลองในครอบครัว ชื้อของขวัญให้กัน ลำดับสุดท้ายคือ ไม่มีกิจกรรมใดร่วมกัน เนื่องจากต้องประหยัด ไม่มีเวลา หรือช่วยกันทำงาน

7.2.2 ช่วงวัน เวลาที่ต้องการใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า มีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน 84 คน โดยระบุช่วงวันเวลาที่ต้องการใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากที่สุดคือ ช่วงเวลาวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ วันหยุดราชการ ปิดเทอม เนื่องจากมีเวลามาก บิดามารดาได้หยุดทำงานทำให้มีเวลาว่างพร้อมกัน มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน ไปเที่ยวหรือพักผ่อนด้วยกัน ช่วงวันเวลารองลงมาคือ ช่วงเย็นถึงกลางคืน เนื่องจากเป็นเวลาที่เลิกเรียนแล้ว บิดามารดาเลิกงานแล้วทำให้มีเวลาอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน รองลงมาคือ ตลอดเวลาที่มีโอกาสอยู่กันพร้อมหน้า หรือช่วงที่มีปัญหาต้องการคำปรึกษา หรือช่วงเช้า

7.2.3 กิจกรรมที่ทำร่วมกันเวลาที่อยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน

ผลการวิจัยพบว่า มีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 81 คน โดยมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันมากที่สุดคือ รับประทานอาหารร่วมกัน รองลงมาคือ พุดคุยกัน ปกัษาหาหรือกัน หยอกล้อหรือ พุดคุยเรื่องทั่ว ๆ ไป รองลงมาคือ ดูทีวี เล่นเกมส์ ร้องเพลง ร่วมกัน และอันดับสุดท้ายคือ การ พักผ่อน ไปเที่ยวนอกบ้าน ช่วยกันทำความสะอาด และอ่านหนังสือ

7.2.4 การแสดงความคิดเห็นเรื่องความสามารถและสาเหตุในการให้เวลากับครอบครัวของบิดา

ผลการวิจัย พบว่า มีผู้แสดงความคิดเห็นว่า บิดามีเวลาให้กับครอบครัวมาก จำนวน 41 คน โดยมีผู้ให้เหตุผลจำนวน 32 คน ระบุว่า เจอกับบิดาทุกวัน บิดาทำงานกลับบ้าน ตอนเย็น บิดากลับบ้านไม่ดึก มีวันหยุด บิดาเป็นคนเอาใจใส่ครอบครัว มีเวลาวางเนื่องจากบิดา ทำงานที่บ้าน ไม่ค่อยออกไปไหน ผู้แสดงความคิดเห็นว่า บิดามีเวลาให้น้อยมีจำนวน 41 คน มี ผู้ระบุเหตุผลจำนวน 38 คน กล่าวคือ บิดาต้องทำงาน กลับบ้านดึก ต้องทำงานนอกบ้าน ต้อง เองานกลับมาทำที่บ้าน มีวันหยุดวันเดียว บางครั้งต้องเดินทางไปทำงานต่างจังหวัด และมีผู้ แสดงความคิดเห็นอื่น ๆ 5 คน ให้เหตุผลว่า บิดาให้เวลาพอสมควร เนื่องจากต้องทำงาน กลับ บ้านดึก เห็นหน้ากันแต่ไม่นานเท่าที่ควร บางครั้งบิดาต้องไปทำงานต่างจังหวัด กลับมิด

7.2.5 การแสดงความคิดเห็นเรื่องความสามารถและสาเหตุในการให้เวลากับครอบครัวของมารดา

ผลการวิจัย พบว่า มีผู้แสดงความคิดเห็นว่ามารดามีเวลาให้กับครอบครัวมาก จำนวน 59 คน และให้เหตุผลจำนวน 54 คน ซึ่งมีสาเหตุเนื่องจาก มารดาเป็นแม่บ้านไม่ได้ ทำงาน จึงมีเวลาให้กับครอบครัวตลอด รองลงมาคือ มารดาเอาใจใส่ครอบครัว เจอกันที่บ้าน ตอนเย็นทุกวัน และอยู่ด้วยกันกับมารดาตลอด วันเสาร์-อาทิตย์มารดาไม่ได้ออกไปไหน จึงทำ ให้มีเวลาให้กับครอบครัวมาก มีผู้แสดงความคิดเห็นว่า มารดามีเวลาให้กับครอบครัวน้อย จำนวน 25 คน และให้เหตุผลจำนวน 24 คน โดยระบุว่า มารดาต้องทำงาน ไม่ค่อยมีเวลา ทำงานนอกบ้าน กลับบ้านช้า และมีผู้แสดงความคิดเห็นอื่น ๆ จำนวน 3 คน โดยให้เหตุผลว่า มารดามีเวลาค่อนข้างน้อย เนื่องจากเมื่อก่อนต้องทำงานเวรตึก-ปาย มารดาต้องทำงานบ้าน และต้องทำงานนอกบ้านด้วย ไม่ค่อยมีเวลา

7.2.6 การแสดงความคิดเห็นเรื่องความสามารถในการให้เวลากับครอบครัวของ บิดามารดา

ผลการวิจัย พบว่า มีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน 84 คน โดยมีผู้ระบุว่า บิดามารดา ให้เวลากับครอบครัวเพียงพอแล้วมากที่สุด จำนวน 71 คน เนื่องจาก ได้เจอกันทุกวัน และเข้าใจ ว่าบิดามารดามีภาระหน้าที่ต้องทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว และได้ทำหน้าที่อย่างดีที่สุดแล้ว แม้จะมีเวลาให้ไม่มากแต่ก็ รู้สึกว่าเพียงพอ เพราะเมื่อต้องการคำปรึกษาบิดามารดาก็จะมีเวลา เพื่อให้คำปรึกษา และบิดามารดาให้ความเอาใจใส่ครอบครัว และมีผู้แสดงความคิดเห็นว่าบิดา

มารดาใช้เวลาให้กับครอบครัวไม่เพียงพอจำนวน 13 คน ให้เหตุผลว่า บิดามารดาต้องทำงาน กลับบ้านเย็น ไม่ค่อยมีเวลา และต้องการให้บิดามารดาใช้เวลาให้บ้าง

7.2.7 การแสดงความรู้สึกจากการให้เวลากับครอบครัวของบิดามารดา

ผลการวิจัยพบว่า มีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน 79 คน แบ่งเป็น 55 คน ระบุว่ามีความรู้สึกที่บิดามารดาให้เวลากับครอบครัวเพียงพอ ทำให้รู้สึกดี อบอุ่นใจ มีความสุขที่บิดามารดาให้ความสำคัญ คอยเอาใจใส่อยู่เสมอ รองลงมาจำนวน 16 คนระบุว่า รู้สึกเฉย ๆ ธรรมดา ซินแล้ว เนื่องจาก บิดามารดาต้องทำงาน เข้าใจดี เป็นเรื่องปกติ และนักเรียนจำนวน 8 คน รู้สึกน้อยใจ เหนงา บิดามารดาให้เวลาไม่พอเพียง เนื่องจากไม่ค่อยได้พูดคุยกันต้องทำงาน บางครั้งเหมือนอยู่คนเดียว เหมือนบิดามารดาไม่ค่อยมีเวลาให้เลย ต้องการให้บิดามารดาให้เวลามากกว่านี้

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายสำคัญดังนี้

1. เพื่อศึกษาการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวระหว่างบิดาและมารดา
3. เพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบิดาจำแนกตามอายุ รายได้ อาชีพ

ระดับการศึกษา

4. เพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของมารดาจำแนกตามอายุ รายได้ อาชีพ

ระดับการศึกษา

5. เพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบุตรธิดาวัยรุ่นจำแนกตามเพศ ลำดับการเกิด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. บิดาที่มีตัวแปรด้านอายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการใช้เวลากับครอบครัวแตกต่างกัน
2. มารดาที่มีตัวแปรด้านอายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการใช้เวลากับครอบครัวแตกต่างกัน
3. การเวลากับครอบครัวระหว่างบิดากับมารดามีความแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีตัวแปรด้านเพศ ลำดับการเกิด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีการใช้เวลากับครอบครัวแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสังเวช จำนวน 92 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 33 คน นักเรียนหญิง 59 คน บิดามารดาของนักเรียน รวม 184 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าแบ่งออกเป็น 3 ชุด ได้แก่

แบบสอบถามบุตริตาวัยรุ่น (สำหรับนักเรียน)

- ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของบุตริตาวัยรุ่น ได้แก่ เพศ ลำดับการเกิด ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
- ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลากับครอบครัวของบุตริตาวัยรุ่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมี 4 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน
- ส่วนที่ 3 แบบสอบถามแบบเลือกตอบและคำถามปลายเปิด

แบบสอบถามบิดา มารดา (แยกกันทำแบบสอบถาม)

- ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของบิดามารดา ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา
- ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามที่หาคุณภาพเรียบร้อยแล้วไปให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และบิดามารดาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ และได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้ในการวิจัยจำนวน 261 ฉบับ (นักเรียน 87 ฉบับ และบิดามารดา 174 ฉบับ)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของจำนวนเฉลี่ยการใช้เวลากับครอบครัวระหว่างบิดากับมารดา เปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบิดาและมารดาจำแนกตามอายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ เปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียนจำแนกตามเพศ ลำดับการเกิด และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการสรุปผลจากคำถามปลายเปิด

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตัวแปรด้านอายุของบิดา พบว่า บิดาที่มีอายุแตกต่างกัน มีการใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน ด้านอาชีพพบว่า บิดาที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีการใช้เวลาไม่กับครอบครัวแตกต่างกัน ด้านระดับการศึกษาพบว่า บิดาที่มีการศึกษาในระดับที่แตกต่างกัน มีการใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน และด้านรายได้ พบว่า บิดาที่มีรายได้แตกต่างกันมีการใช้เวลากับครอบครัวแตกต่างกัน โดยบิดาที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท จะมีการใช้เวลากับครอบครัวน้อยกว่าบิดาที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ตัวแปรด้านอายุของมารดา พบว่า มารดาที่มีอายุต่างกัน มีการใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน ด้านอาชีพ พบว่า มารดาที่มีอาชีพแตกต่างกันมีการใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน ด้านระดับการศึกษา พบว่า มารดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน ด้านรายได้ พบว่า มารดาที่มีรายได้แตกต่างกันมีการใช้เวลาแตกต่างกัน โดยมารดาที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท จะมีการใช้เวลากับครอบครัวน้อยกว่ามารดาที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมารดาที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท มีการใช้เวลากับครอบครัวน้อยกว่ามารดาที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดา พบว่า บิดาและมารดามีการใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน

4. การศึกษาตัวแปรด้านเพศของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน มีการใช้เวลากับครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยนักเรียนหญิงมีการใช้เวลากับครอบครัวมากกว่านักเรียนชาย ตัวแปรด้านลำดับการเกิด พบว่า นักเรียนที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกัน มีการใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน ตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาแตกต่างกัน มีการใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของบิดาตามตัวแปรด้านอายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ ปรากฏผลที่น่าสนใจดังนี้

1. การใช้เวลากับครอบครัวของบิดาโดยรวม พบว่า บิดาที่มีอายุ อาชีพ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน ต่างก็ใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน แต่บิดาที่มีระดับรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท จะมีการใช้เวลากับครอบครัวน้อยกว่าบิดาที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท เนื่อง

จากบิดาที่มีรายได้น้อยต้องทำงานมากกว่าบิดาที่มีรายได้มาก ต้องทำงานมากกว่าปกติ มีวันหยุดหรือเวลาว่างน้อยกว่า และต้องประหยัดรายได้มากกว่า ดังนั้นการใช้เวลากับครอบครัวจึงมีน้อยกว่า และมีโอกาสในการพาครอบครัวออกไปพักผ่อนจึงมีน้อยลงด้วย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ตกต่ำต่อเนื่องมาตั้งแต่ช่วงปี 2540 ทำให้บุคคลต้องทำงานหนักขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายทั้งของตนเองและครอบครัว โดยเฉพาะผู้ที่มียศเป็นหัวหน้าครอบครัวซึ่งส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นสามีหรือบิดาที่ต้องรับภาระเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว ทำให้เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว โดยเฉพาะบิดาที่มีรายได้น้อย ต้องทำงานหนักมากกว่าบิดาที่มีรายได้มาก ประกอบกับบิดาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ต้องออกไปทำงานนอกบ้านและดำเนินชีวิตในสภาพเร่งรีบ ทำให้เวลาที่มีให้กับครอบครัวลดลงไปด้วย ดังที่ ภัสสร ลิมานนท์ และคณะ (2538 : 57) กล่าวว่า ในครอบครัวไทย บิดาส่วนใหญ่ต่างก็ใช้เวลาทำงานนอกบ้าน ทำให้มีการใช้เวลาทำกิจกรรมกับสมาชิกในครอบครัวได้น้อยลง

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต (สยามรัฐ, 2543, น.2) อ้างอิงจาก ปิยะวดี สิงห์พันธ์ (2544: 45) ได้สำรวจเกี่ยวกับปัญหาครอบครัวไทย พบว่า ร้อยละ 65.63 พ่อบ้านต้องทำงานหนักเพราะเศรษฐกิจตกต่ำ ร้อยละ 20.67 เครียดกับการทำงานและมีผลกระทบกับครอบครัวและร้อยละ 7.45 ไม่ค่อยมีเวลาให้กับครอบครัว

2. การใช้เวลากับครอบครัวของมารดาโดยรวม พบว่ามารดาที่มีอายุ อาชีพ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน ต่างก็ใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน แต่มารดาที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,001 บาท และมารดาที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท มีการใช้เวลากับครอบครัวน้อยกว่ามารดาที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท เนื่องจากมารดาที่ทำงานนอกบ้าน (อาชีพรับจ้าง) และมารดาที่มีอาชีพอื่น ๆ (แม่บ้าน ช่างเสริมสวย) มีจำนวนเท่ากัน แสดงให้เห็นว่ามารดาต้องทำงานเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัวเช่นเดียวกับบิดา เพื่อให้มีรายได้เพียงพอสำหรับใช้จ่ายในครอบครัว นอกจากนี้ยังต้องทำงานบ้านด้วย ทำให้มารดาต้องรับภาระทั้งนอกบ้านและในบ้าน จึงทำให้มีเวลาให้กับครอบครัวได้น้อยกว่ามารดาที่มีรายได้มาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ในสังคมไทยแต่ดั้งเดิมได้กำหนดบทบาทของชายและหญิงค่อนข้างชัดเจน กล่าวคือ ชายเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว และหญิงเป็นผู้ดูแลความเรียบร้อยภายในบ้านเรือน แต่เนื่องจากปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้หญิงมีบทบาทในการทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวมากขึ้น เพื่อให้มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว แต่ในขณะเดียวกันหญิงก็ยังต้องทำหน้าที่ดูแลบ้านเรือนและสมาชิกในครอบครัวตามบทบาทเดิมอีกด้วย ทำให้ภรรยาหรือมารดาต้องรับภาระทั้งในบ้านและนอกบ้าน โดยเฉพาะมารดาที่มีรายได้น้อยก็ต้องทำงานมากขึ้น อาจต้องทำงานในวันหยุดหรือทำงานล่วงเวลา ทำให้มีเวลากับครอบครัวน้อยลง และเมื่อมีวันหยุดหรือเวลาว่างก็ยังคงทำงานบ้านอีกด้วย ดังนั้นโอกาสที่จะได้พาบุตรธิดาไปพักผ่อนหรือมีเวลาทำกิจกรรมกับครอบครัวจึงลดลงไปด้วย ดังที่ Larson, Reed W. ; Gillman, Sally A.; Richards, Maryse (1997 :

78-79) ได้ศึกษาเรื่องความแตกต่างในการใช้เวลาว่างกับครอบครัวของบิดา มารดา และวัยรุ่นตอนต้น พบว่า มารดามีผลทางบวกน้อยกว่าบิดา เนื่องจากบทบาทของความเป็นมารดาในฐานะแม่บ้าน อาจจะทำให้เป็นการยากในการที่มารดาจะใช้เวลาว่างกับครอบครัว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต (สยามรัฐ, 2543. น. 2) อ้างอิงจาก ปิยะวดี (2544 : 45) ได้สำรวจเกี่ยวกับปัญหาครอบครัวไทย พบว่า สาเหตุของปัญหาของครอบครัวไทย จากสาเหตุที่แม่บ้านมีรายได้ไม่พอรายจ่าย ร้อยละ 63.61 ทำงานหนักจนไม่มีเวลาให้กับบ้าน ร้อยละ 24.48 และร้อยละ 4.29 ขาดการสร้างสรรค์ / พักผ่อนนอกบ้าน / ไปเที่ยว และสอดคล้องกับแนวคิด ของ โกสุม เศรษฐาวงค์ (2532 : 68) ที่กล่าวถึงครอบครัวสมัยใหม่ว่า เป็นครอบครัว สังคมอุตสาหกรรมหรือสังคมเมือง ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของตัวเองอันเป็นการเปลี่ยนแปลง และวิวัฒนาการของสังคม ความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัวเสื่อมลง ทั้งนี้เนื่องจากความสัมพันธ์แบบปฐมนิยามระหว่างสมาชิกในครอบครัวจะความสำคัญลง ความใกล้ชิดระหว่างสมาชิกของครอบครัวเห็นห่างกันโดยอิทธิพลความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ นั่นคือสมาชิกครอบครัวต้องไปประกอบธุรกิจการงานนอกบ้านมากขึ้น อันทำให้ความใกล้ชิดระหว่างบิดามารดาและบุตรห่างเหินกันไป

3. การใช้เวลากับครอบครัวระหว่างบิดาและมารดา พบว่า บิดาและมารดา มีการใช้เวลากับครอบครัวไม่แตกต่างกัน กล่าวคือบิดามารดาที่ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกับบุตรธิดาหลังจากตื่นนอนในวันจันทร์-ศุกร์ มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือรับประทานอาหารเช้า เดินทางไปโรงเรียนหรือไปทำงานพร้อมกัน และกิจกรรมอื่น ๆ ตามลำดับ ในช่วงเวลาเย็นวันจันทร์-ศุกร์ บิดามารดาทำกิจกรรมหลังจากรับประทานอาหารเย็นมากที่สุดคือ พุดคุย ให้คำปรึกษากับบุตรธิดามากที่สุด รองลงมาคืออื่น ๆ (ดูโทรทัศน์ ช่วยกันทำงานบ้าน) เตรียมตัวเข้านอน และทำงาน ตามลำดับ บิดามารดาให้ความสำคัญกับครอบครัวสม่ำเสมอมีจำนวนมากที่สุด มีโอกาสพุดคุยอย่างสม่ำเสมอทั้งในช่วงวันจันทร์-ศุกร์ และวันหยุด ส่วนในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ กิจกรรมที่ทำร่วมกันในครอบครัวคือช่วยเหลือแบ่งเบาภาระที่บ้าน มีการพาครอบครัวไปพักผ่อนนอกบ้านบ้างเป็นจำนวนมากที่สุด บิดามารดายังเปรียบตนเองเสมือนเพื่อนสนิทของบุตรธิดาที่คอยให้คำแนะนำ ให้กำลังใจและรับฟังบุตรธิดาได้ทุกเรื่องเป็นจำนวนมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะบิดามารดายังเข้าใจในหน้าที่และบทบาทของการเป็นบิดามารดาที่ดี ถึงแม้ว่าจะต้องทำงานหนักจนทำให้มีเวลากับครอบครัวน้อยลงก็ตาม แต่ทั้งบิดาและมารดาต่างก็พยายามทำบทบาทและหน้าที่อย่างสมบูรณ์ที่สุด กล่าวคือ จะพยายามใช้เวลาแก่บุตรธิดาเท่าที่สามารถจะมีให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นช่วงเวลาเย็นหลังเลิกงาน วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ นอกจากนี้ก็ยังเปรียบเทียบตนเองเหมือนเพื่อนสนิทของบุตรธิดาที่พร้อมจะให้กำลังใจ รับฟังปัญหา และให้คำแนะนำแก่บุตรธิดาทุกเรื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ชัย บุญเพ็ง (2542 : 50) เรื่อง ทิศนะต่อแนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 พบว่า บิดาให้เวลากับครอบครัวในช่วงเช้าและช่วงเย็นก่อนและหลังไปทำงาน มากที่สุด โดยพุดคุยกับครอบครัว

ครัว ต่อวัน วันละประมาณ 2 ชั่วโมง และ มีการให้เวลากับบุตรอย่างสม่ำเสมอ มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Shaw, Susan M. ; Dawson, Don ซึ่งศึกษาเรื่องความมุ่งหมายในการใช้เวลาว่าง : การทดสอบจากการพูดคุยกับบิดามารดาในเรื่องของกิจกรรมในครอบครัว พบว่า บิดามารดาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในครอบครัว การใช้เวลาของครอบครัวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการรวมตัวกันและเกื้อหนุนช่วยเหลือกันในลักษณะพิเศษเป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ หรือเวลานาน ๆ โดยมีเป้าหมายที่มีความสัมพันธ์กับหน้าที่ของครอบครัวรวมถึงการสื่อสารและความสามัคคีที่มีมากขึ้น

4. การใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียนจำแนกตามตัวแปรเพศ ลำดับการเกิด และ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่า นักเรียนหญิงใช้เวลาบกับครอบครัวมากกว่านักเรียนชาย และตัวแปรด้านลำดับการเกิด และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนจะใช้เวลากับครอบครัวสม่ำเสมอ เมื่อมีปัญหาที่ต้องการปรึกษาบิดามารดา ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการศึกษา และเรื่องการคบเพื่อน เนื่องจากนักเรียนเข้าใจว่า บิดามารดาเปรียบเสมือนเพื่อนสนิทที่คอยให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ และรับฟังปัญหาได้ทุกอย่าง และนอกจากนี้ นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจ อบอุ่นใจ ที่บิดามารดาให้ความสำคัญกับตนเองและครอบครัวด้วย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนหญิงเป็นเพศที่มีความละเอียดอ่อนมากกว่าเพศชาย มีพัฒนาการทางกายและความคิดที่เร็วกว่าเพศชาย ดังนั้นจึงค่อนข้างรับฟังและอยู่ในโอวาทของบิดามารดามากกว่าเพศชาย เมื่อมีปัญหาอะไรก็มักจะปรึกษาและพูดคุยกับบิดามารดา แต่เพศชายเป็นเพศที่ต้องการหาประสบการณ์อยู่กับเพื่อนฝูงมากกว่า จึงทำให้มีการใช้เวลาบกับครอบครัวน้อยกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับ นิภา พงศ์วิรัตน์ (2521) ได้ศึกษาปัญหาทางสังคมของเด็กวัยรุ่นตอนต้น ได้ชี้ให้เห็นว่า เพศเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาก โดยพบว่าวัยรุ่นชายมีปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวมากกว่า วัยรุ่นหญิง ซึ่งน่าจะส่งผลให้วัยรุ่นชายมีการใช้เวลาบกับครอบครัวน้อยกว่าวัยรุ่นหญิง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูควรจะกระตุ้น และให้ความรู้ความเข้าใจ แก่ บิดามารดา ที่มีเวลาให้กับครอบครัวในระดับต่ำ หรือไม่มีเลย เพื่อให้บิดามารดา ได้เห็นความสำคัญและจัดสรรเวลาให้กับครอบครัวในระดับที่เหมาะสมมากขึ้น

2. บิดา มารดา ควรให้ความสนใจ กับบุตร ธิดา ในการสอดส่อง ดูแล ความประพฤติของบุตรธิดา เพื่อจะให้ทราบถึง ปัญหา และควรประสานงานกับครูที่โรงเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และร่วมกันป้องกัน และแก้ไขปัญหของบุตรธิดาวัยรุ่น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาการใช้เวลากับครอบครัวของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลากับครอบครัวของวัยรุ่นตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย
2. ควรศึกษาเป็นรายกรณีสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน หรือพฤติกรรมไม่เหมาะสม หรือมีแนวโน้มที่จะประพฤติตัวไปในทางที่ไม่ดี สำหรับครอบครัวที่บิดามารดาไม่ค่อยมีเวลาให้กับนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- /กมลลา แสงสีทอง. (2534). *สภาวะการณ์ของคนชราในครอบครัวไทย : กรณีศึกษากลุ่มคนชราในสถานสงเคราะห์บางแค*. กรุงเทพฯ : แผนกอิสระสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ. (2526). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว. ปรินิพนธ์* มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุลลาบ รัตนสังขธรรม. และคนอื่น ๆ. (2541). *สัมพันธภาพในครอบครัวกับปัญหาเสพติดและพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก*. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา.
- โกสุม เศรษฐางค์. 2532. "การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและการปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร ระหว่างบิดามารดากับผู้ปวยวิรุ่นในโรงพยาบาลจิตเวช." *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ขจรศักดิ์ หาญณรงค์. (2519). *แนวการบริหารเวลาสำหรับนักบริหาร*. เอกสารการวิจัยลำดับที่ 497. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เจลิยว บุรีภักดี และคณะ. 2526. *พ่อในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 151 หน้า.
- ชุตินา พงศ์วรินทร์. (2540). *ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงต่อการบริหารเวลาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินิพนธ์* ศศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชุตินันท์ วัชรจรัสกุล. 2523. *การศึกษาค่านิยมในอาชีพของผู้ปกครองกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี*. กรุงเทพฯ. ปรินิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ดวงใจ สิทธิไชย. (2521). *การศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา. ปรินิพนธ์* ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมาวิน. 2524. *พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 : จิตวิทยาจริยธรรม และจิตวิทยาภาษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์. 130 หน้า.
- _____. 2524. *อิทธิพลของสังคมและทัศนคติของวัยรุ่นในกรุงเทพฯ. รายงานการวิจัย* ฉบับที่ 8 สถาบันวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อดีต สถาบัน ระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก).

- ธนภัทร อนุมาน. (2544). การศึกษารายกรณีของนิสิตที่มีปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัว วิชาเอกทัศนศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญญารัตน์ วงษ์สมัย. (2542). การใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. (2542). ความรู้เกี่ยวกับความเจ็บป่วยทางจิต ความเครียดและ สุขภาพจิต. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ ฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นวรรตน์ ศรีรัฐเพชร. (2539). สัมพันธภาพของพ่อแม่-ลูก กับรูปแบบการแก้ปัญหาความ ขัดแย้งระหว่างบุคคลของวัยรุ่น. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิธิพัฒน์ เมฆขจร. (2540). การศึกษาการใช้เวลาของนักศึกษาที่เป็นนักกีฬา มหาวิทยาลัย ศรีปทุม กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภาพรรณ โสมนะพันธ์. (2525). เปรียบเทียบบุคลิกภาพของบุตรตามลำดับการเกิด การอบรมเลี้ยงดู และสถานภาพทางเศรษฐกิจ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา พงศ์วิรัตน์. (2521). "การศึกษาปัญหาทางสังคมของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในโรงเรียนมัธยม ศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง". กรุงเทพฯ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นิยม บุญมี. (2530). ครอบครัวสัมพันธ์ = Family relations. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม : ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยาเขตมหาสารคาม.
- นุชลดา โรจนประภาพรรณ. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดากับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นตอนต้น ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาการศึกษา พื้นฐาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ปัทมา เก่งการพานิช. (2542). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับบิดามารดาในครอบครัว ไทย. ศศ.ม. (ประชากรศาสตร์). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ปธาน สุวรรณมงคล. (2533, มกราคม-กุมภาพันธ์). "นักบริหารกับสิ่งที่ทำให้สูญเสียเวลา." วารสารข้าราชการ. ปีที่ 1(ฉบับที่ 1). 80.
- ปิยะวดี สิงห์พันธ์. (2544). แนวทางการป้องกันปัญหาความขัดแย้ง และการเสริมสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณี ครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประทีน สุภาพ. (2508). การสำรวจการใช้เวลาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2507. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประมวญ ดิฉินสัน. (ม.ป.ป.). ทฤษฎีจิตวิทยาว่าด้วยบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรรณธิดา เนื่องทวี. (2539). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุตรวัยรุ่นกับบิดา ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 13.
- พิมพ์ใจ ไมตรีเปรม. (2543). การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวของพนักงานภาคธุรกิจในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจในเขตกรุงเทพมหานคร = *The study of family's relationships of business employees during the economic crisis in Bangkok Metropolitan.* ปรินญาณินพนธ์ สค.ม. (การจัดการโครงการสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรมณี สุตรัก. (2543). ผลกระทบต่อชีวิตครอบครัวของสตรีทำงานนอกบ้าน : ศึกษากรณีของอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปรินญาณินพนธ์ สค.ม. (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ ฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ภัสสร ลิมานนท์, เกื้อ วงศ์บุญสิน, สุวัฒนา วิบูลเสรษฐ์ และวิพรรณ ประจวบเหมาะ รุฟโฟโล. 2538. "สรุปผลวิจัยเบื้องต้นโครงการศึกษาครอบครัวไทย". กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมธินีนาถ ภิญญชน. (2539). การให้คำปรึกษาครอบครัวเบื้องต้น = *Introduction to family counseling.* กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เมธี ปลื้มชานนท์. (2528). เทคนิคการบริหารเวลา. วารสารมิตรครู. 27 (4) : 42-46.
- รัชวัลย์ บุญโถม. (2542, กันยายน-ธันวาคม). "สัมพันธภาพระหว่างบิดา มารดา และบุตรในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่ใช้สารเสพติด = *The parent-child relationships of substance abuse students in secondary and vocational school,*" วารสารสุขภาพจิตและจิตเวช. 2(3) : 102.

- รุจิรา ทองข่อม. (2536). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระของ นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย มหาวิทยาลัยในภาคใต้. ปรินูญานินพนธ์ ศศ.ม สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- วัลลภ ปิยะมโนธรรม. (2544). คู่กับนักจิตวิทยา 3 (วัลลภ ปิยะมโนธรรม) คลายปัญหาลูก วัยรุ่น (12-21 ปี). กรุงเทพฯ ฯ : เอช.เอ็น. กรุป การพิมพ์.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538,กุมภาพันธ์ - มีนาคม). "ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้," ข่าวสารการวิจัยศึกษา. 18 (3) : 9.
- วิมาน จิวเจียม. (2539). การบริหารเวลา. มหาสารคาม : วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัด มหาสารคาม.
- ศักดิ์ ชัย บุญเพ็ง. 2542. ทศนะต่อแนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 6. วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหา บัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 2 วัยรุ่น – วัยสูงอายุ. พิมพ์ครั้งที่ 7 : กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2540). สถาบันครอบครัว : มุมมองนักสวัสดิการสังคม. กรุงเทพฯ ฯ.
- สมภาพ โรจนพันธ์. (2531). การบริหารเวลาฉบับสมบูรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : มั่นคงนาสถาปัตย์.
- สิริวรรณ สารระนาด, เพ็ญทิพย์ ชัยพัฒน์ และ ศิรินันท์ เพชรทองคำ. (2522). จิตวิทยาวัยรุ่น และการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุชา จันทน์เอม. (2541). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพัตรา สุภาพ. (2541). ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2541). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์, เกื้อ วงศ์บุญสิน และวิพรรณ ประจวบเหมาะ รูปโฟโล. (2536). การศึกษาความสัมพันธ์ของประชากร 3 วัย ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 78.
- สำเร็จ จันทรโอกุล. (2524). การศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- เสาวภา เบ็ญจพันธ์เทวี. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู และสัมพันธภาพ ในครอบครัวกับเอกลักษณ์แห่งตนเองของเด็กวัยรุ่น. ปรินิพนธ์ (จิตพัฒนาการ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เห่ออ้วนเป่า. (2534). การบริหารเวลาแบบคนจีน. แปลและเรียบเรียงโดย ม. อึ้งอรุณ. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- อนุวัฒน์ ร่มโพธิ์ทอง. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความตระหนักในปัญหา ที่เกิดจากสิ่งเสพติดให้โทษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดย ใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อานนท์ อาภาภิรม. (2517). ลักษณะสังคมและปัญหาสังคมไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา พานิชย์. 150 หน้า.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2541). จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว = *Family therapy and family counseling*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรลักษณ์ อากาศวิภาต. (2542). ความคิดเห็นที่มีต่อครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัย เอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (คหกรรมศาสตรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อรสา จรูญธรรม. (2527). ผลของลำดับที่เกิด ขนาดของครอบครัวและช่วงที่ห่างของบุตร ที่มีต่อระดับแนวราบปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสกลนคร : การทดสอบทฤษฎีเขาวงกตของชายันและมกัส. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อลัน ลาเกียน. (2529). เวลาคือชีวิต. แปลและเรียบเรียงโดย เจตน์ เจริญโท. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.
- อลิสรา ชูชาติ และคนอื่น ๆ. (ม.ป.ป.). งานวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง การศึกษาทัศนคติและ ค่านิยมของหญิงวัยรุ่นตามสถานเริงรมย์ในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อินทิรา พัวสกุล. (2541, มกราคม-ธันวาคม). "การใช้เวลาว่างสร้างพลังครอบครัว," วารสาร ศูนย์สุขวิทยาจิต. 2 : 2-4.
- อัมพา ปุณศิริรักษ์. (2537). สภาพและปัญหาการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่าง เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- สำเร็จ จันทรโอกุล. (2524). การศึกษาการใช้เวลาว่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวภา เบ็ญจพันธ์เทวี. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู และสัมพันธภาพ ในครอบครัวกับเอกลักษณ์แห่งตนเองของเด็กวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ (จิตพัฒนาการ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เห่ออ้วนเป่า. (2534). การบริหารเวลาแบบคนจีน. แปลและเรียบเรียงโดย ม. อึ้งอรุณ. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- อานนท์ อาภาภิรม. (2517). ลักษณะสังคมและปัญหาสังคมไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์. 150 หน้า.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2541). จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาคือครอบครัว = *Family therapy and family counseling*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรลักษณ์ อาภาศิริภาด. (2542). ความคิดเห็นที่มีต่อครอบครัวของนักศึกษามหาวิทยาลัย เอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (คหกรรมศาสตรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อรสา จรูญธรรม. (2527). ผลของลำดับที่เกิด ขนาดของครอบครัวและช่วงที่ห่างของบุตร ที่มีต่อระดับเขาวีปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสกลนคร : การทดสอบทฤษฎีเขาวีปัญญาของชายันและมากัส. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อลัน ลาเกียน. (2529). เวลาคือชีวิต. แปลและเรียบเรียงโดย เจตน์ เจริญโท. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.
- อลิสรา ชูชาติ และคนอื่น ๆ. (ม.ป.ป.). งานวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง การศึกษาทัศนคติและ ค่านิยมของหญิงวัยรุ่นตามสถานเริงรมย์ในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อินทิรา พัวสกุล. (2541, มกราคม-ธันวาคม). "การใช้เวลาว่างสร้างพลังครอบครัว," วารสาร ศูนย์สุขวิทยาจิต. 2 : 2-4.
- อัมพา บุ่งศิริรักษ์. (2537). สภาพและปัญหาการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่าง เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- อัษฎางค์ กวีวัฒนา. (2539). *ความคาดหวังของบุตรวัยรุ่นต่อบทบาทของพ่อ*. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (สาขาการจัดการแรงงานและสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก. ถ่ายเอกสาร.
- Humphrey, Robert D. (1960). "The Relationship of Participation in Out-of School Activities to school Achievement," *Thesis Abstract*. Series No. 11. School of Education. Indiana University. Copy.
- Kohn. Molvin L., 1968 "Social Class and Parent - Child Relationship : An Interpretation." *Child Development abstracts and Biolography*. (October - December, 1968) : 192.
- Larson, Reed W. (1997). "Divergent experiences of family leisure : Fathers, mothers, and young adolescents," *Journal of Leisure Research*. 29(1) : 78-97.
- Richard, Johnson A. (1996) *Statistics Principles and Methods*. New York : John Willey and Sons, Inc.
- Shaw, Susan M. (2001, October-December). "Purposive leisure : Examining parental discourses on family activities," *Leisure Sciences*. 23(4) : 217-231.
- Van Den Akker, O.B.A.; Lees, S. (2001, January). "Leisure activities and adolescent sexual behavior," *Sex Education*. 1(2) : 137-147.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

จดหมายขอความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือ พัฒนาเครื่องมือ และเก็บข้อมูล

ที่ ทม 1012/ ๐๙๒1

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๗ มกราคม 2546

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธรรมจริยาภิรมย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวมธุจิต ชมดวง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น ในระหว่างเดือนมกราคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวมธุจิต ชมดวง ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-2584119

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูล กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ ที่ทำงาน 02-2642020-2 มือถือ 01-8039412

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 1012/ ๐๔๑

วันที่ ๔๗ มกราคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวมธุจิต ชมดวง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การศึกษากการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ และอาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการศึกษากการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางสาวมธุจิต ชมดวง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นันทนา หะวานนท์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/๐๙๔๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔๗ มกราคม 2546

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสังเวช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวมธุจิต ชมดวง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 92 คน และบิดามารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 3 จำนวน 184 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2546

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวมธุจิต ชมดวง ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูล กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ ที่ทำงาน 02-2642020-2 มือถือ 01-8039412

ภาคผนวก ข.

**แบบสอบถามการศึกษาการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การศึกษาการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำอธิบาย

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การศึกษาการใช้เวลากับครอบครัวของบิดามารดาและบุตรธิดาวัยรุ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงการใช้เวลาในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดตอบตามสภาพความเป็นจริง
2. แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้ตอบคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และบิดามารดาของนักเรียน
3. แบบสอบถาม 1 ฉบับแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการใช้เวลากับครอบครัว
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและคำถามปลายเปิด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการใช้เวลาของครอบครัวที่เหมาะสมต่อไป และขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นางสาวมธุจิต ชมดวง)
นักศึกษาปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามสำหรับนักเรียน

ให้นักเรียนเติมข้อความหรือทำเครื่องหมาย **X** ในข้อที่ตรงกับตัวนักเรียนตามความเป็นจริงแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลากับครอบครัว เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 4 ระดับ ให้เลือกตอบตามข้อที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
- ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเลือกตอบและคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ – สกุล.....
 เพศ.....
 มีพี่น้อง.....คน
 ตนเองเป็นคนที่.....
 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่.....ห้อง.....
 เกรดเฉลี่ยสะสม (เทอมที่แล้ว).....

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเรื่องการใช้เวลากับครอบครัว

ข้อความ	ระดับ			
	สม่ำเสมอ	ค่อนข้างบ่อย	มีบ้าง	ไม่มีเลย
1. หลังจากตื่นนอนนักเรียนได้พบหน้าพูดคุยกับบิดามารดา				
2. นักเรียนมีโอกาสรับประทานอาหารร่วมกันภายในครอบครัว				
3. นักเรียนและครอบครัวมีโอกาสไปพักผ่อนนอกบ้าน				
4. บิดามารดาได้จัดสรรเวลาเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกว่ามีตนเองมีความสำคัญกับครอบครัว				
5. เมื่อนักเรียนมีปัญหาไม่สบายใจ สามารถพูดคุยกับบิดามารดาได้				
6. ในช่วงเวลาที่เป็นโอกาสพิเศษของครอบครัว เช่น วันเกิดของสมาชิกในครอบครัว วันที่สมาชิกในครอบครัวประสบความสำเร็จในด้านการงาน การเรียน นักเรียนและครอบครัวมีโอกาสอยู่กันพร้อมหน้า				
7. เมื่อนักเรียนเจ็บป่วย ไม่สบาย บิดามารดาจะคอยดูแล ซักถามอาการเจ็บป่วย				
8. นักเรียนได้รับเงินสำหรับใช้ในการการศึกษา ค่าเดินทาง และค่าอาหารจากบิดามารดา				
9. นักเรียนได้รับความดูแล และสนใจในความเป็นอยู่ของ นักเรียนในทุก ๆ ด้านจากบิดามารดา				
10. นักเรียนให้เวลาและให้ความสำคัญกับครอบครัว				

ช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์

2.1 นักเรียนมีกิจกรรมใดที่ทำร่วมกับครอบครัวในวันหยุด

- ก. ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระที่บ้าน
- ข. พักผ่อนที่บ้าน หรือออกไปพักผ่อนนอกบ้าน
- ค. ไม่มีกิจกรรมใดร่วมกัน เพราะ
- ง. อื่น ๆ ระบุ.....

2.2 การใช้เวลากับครอบครัวให้ประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.3 นักเรียนและครอบครัวมีโอกาสไปพักผ่อนนอกบ้านบ่อยเพียงใด

- ก. สม่ำเสมอ ประมาณ ครั้ง/สัปดาห์
- ข. ค่อนข้างบ่อย ประมาณ ครั้ง/สัปดาห์
- ค. มีบ้าง ประมาณ ครั้ง/สัปดาห์
- ง. ไม่มีเลย เพราะ

2.4 นักเรียนมีโอกาสพูดคุยขอคำปรึกษากับบิดามารดามากน้อยเพียงใดพร้อมให้เหตุผล

ประกอบ

- ก. สม่ำเสมอ เพราะ
- ข. ค่อนข้างบ่อย เพราะ
- ค. มีบ้าง เพราะ
- ง. ไม่มี เพราะ.....

2.5 เมื่อนักเรียนมีปัญหา หรือไม่สบายใจบิดามารดาเปรียบเสมือน

- ก. เพื่อนสนิทที่คอยให้คำแนะนำ กำลังใจและรับฟังได้ทุกเรื่อง
- ข. เพื่อนที่รับฟังและให้คำแนะนำได้ในบางเรื่อง ระบุเรื่อง
- ค. ไม่สามารถบอกกล่าวหรือขอคำปรึกษาได้ เพราะ.....
- ง. อื่น ๆ ระบุ.....

คำถามปลายเปิด

3.1 ในโอกาสพิเศษของครอบครัว เช่น วันเกิดของสมาชิกในครอบครัว วันที่สมาชิกในครอบครัวประสบความสำเร็จในด้านการงาน การเรียน เป็นต้น นักเรียนและครอบครัวมีกิจกรรมใดที่ทำร่วมกัน

.....

.....

3.2 นักเรียนต้องการใช้เวลากับครอบครัวช่วงใด เวลาใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

3.3 ในเวลาที่นักเรียนและบิดามารดาอยู่พร้อมหน้ากันทำกิจกรรมใดร่วมกัน มากที่สุด

.....

3.4 บิดามีเวลาให้กับครอบครัวมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

..... มาก เพราะ.....

..... น้อย เพราะ.....

..... อื่น ๆ (ระบุ) เพราะ.....

3.5 มารดามีเวลาให้กับครอบครัวมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

..... มาก เพราะ.....

..... น้อย เพราะ.....

..... อื่น ๆ (ระบุ) เพราะ.....

3.6 จากคำถามข้อ 3.4 และข้อ 3.5 นักเรียนคิดว่า บิดามารดาให้เวลากับครอบครัวเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3.7 จากข้อ 3.6 นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่บิดามารดาให้เวลากับครอบครัวเพียงพอ-ไม่เพียงพอ

.....

.....

.....

แบบสอบถามสำหรับบิดา

กรุณาเติมข้อความหรือทำเครื่องหมาย **X** ในข้อที่ตรงกับท่านตามความเป็นจริง
แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลากับครอบครัว เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า มี 4 ระดับ ให้เลือกตอบตามข้อที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเลือกตอบและคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ-สกุล.....

อายุ.....

อาชีพ.....

การศึกษาระดับ.....

รายได้.....

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลากับครอบครัว

ข้อความ	ระดับ			
	สม่ำเสมอ	ค่อนข้างบ่อย	มีบ้าง	ไม่มีเลย
1. หลังจากตื่นนอนท่านได้พบหน้าพูดคุยกับบุตรธิดา				
2. ท่านมีโอกาสรับประทานอาหารร่วมกัน ภายในครอบครัว				
3. ท่านและบุตรธิดามีโอกาสไปพักผ่อน นอกบ้าน				
4. ท่านให้ความสำคัญกับบุตรธิดา โดยการ จัดสรรเวลา เพื่อกิจกรรมร่วมกัน				
5. เมื่อบุตรธิดามีปัญหาไม่สบายใจ สามารถ พุดคุยกับท่าน ได้				
6. ในช่วงเวลาที่เป็นโอกาสพิเศษของครอบครัว ได้แก่ วัน เกิดของสมาชิกในครอบครัว วันที่สมาชิกในครอบครัว ประสบความสำเร็จในด้านการงาน การเรียน ท่านและ ครอบครัวมีโอกาสอยู่กันพร้อมหน้า				
7. ท่านคอยดูแล ชักถามอาการเมื่อบุตรธิดาของท่านเจ็บ ป่วยหรือไม่สบาย				
8. ท่านดูแล รับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับบุตรธิดาของท่าน ในด้านการศึกษาเล่าเรียน ค่าเดินทาง ค่าอาหารและอื่น ๆ				
9. ท่านให้ความสนใจและดูแลเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของบุตร ธิดาทุก ๆ ด้าน				
10. ท่านให้เวลาและให้ความสำคัญกับ ครอบครัว				

ส่วนที่ 3 ให้ X ทับข้อที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุดและเติมข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริง

ช่วงวันจันทร์ – ศุกร์

- 1.1 ช่วงเวลาหลังจากตื่นนอนถึงเวลาก่อนไปทำงาน ท่านมีกิจกรรมใดร่วมกับบุตรธิดา
 - ก. รับประทานอาหาร ประเมิน.....ชั่วโมง.....นาที/วัน
 - ข. เดินทางไปทำงานหรือโรงเรียนพร้อมกัน ประเมิน.....ชั่วโมง.....นาที/วัน
 - ค. อื่น ๆ ระบุ ประเมิน.....ชั่วโมง.....นาที/วัน
 - ง. ไม่มี
- 1.2 หลังจากรับประทานอาหารเช้าแล้วท่านทำกิจกรรมใด
 - ก. พุดคุย ให้คำปรึกษากับบุตรธิดา
 - ข. ทำงาน
 - ค. เตรียมตัวเข้านอน
 - ง. อื่น ๆ ระบุ
- 1.3 ท่านให้ความสำคัญกับการใช้เวลาสำหรับครอบครัวมากน้อยเพียงใด
 - ก. ให้ความสำคัญอย่างสม่ำเสมอ ใช้เวลาประมาณ.....ชั่วโมง/วัน
 - ข. ให้ความสำคัญค่อนข้างมาก ใช้เวลาประมาณ.....ชั่วโมง/วัน
 - ค. ให้ความสำคัญบ้าง ใช้เวลาประมาณ.....ชั่วโมง/วัน
 - ง. ไม่ให้ความสำคัญเลย
- 1.4 ท่านมีโอกาสดูคุย และให้คำปรึกษากับบุตรธิดามากน้อยเพียงใดพร้อมให้เหตุผลประกอบ
 - ก. สม่ำเสมอ เพราะ
 - ข. ค่อนข้างบ่อย เพราะ
 - ค. มีบ้าง เพราะ
 - ง. ไม่มี เพราะ

ช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์

2.1 ท่านมีกิจกรรมใดที่ทำร่วมกับครอบครัวในวันหยุด

- ก. ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระที่บ้าน
- ข. พักผ่อนที่บ้าน หรือออกไปพักผ่อนนอกบ้าน
- ค. ไม่มีกิจกรรมใดร่วมกัน เพราะ
- ง. อื่น ๆ ระบุ.....

2.2 การใช้เวลากับครอบครัวได้ประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.3 ท่านและครอบครัวมีโอกาสไปพักผ่อนนอกบ้านบ่อยเพียงใด

- ก. สม่ำเสมอ ประมาณครั้ง/สัปดาห์
- ข. ค่อนข้างบ่อย ประมาณครั้ง/สัปดาห์
- ค. มีบ้าง ประมาณ.....ครั้ง/สัปดาห์
- ง. ไม่มีเลย เพราะ

2.4 ท่านมีโอกาสพูดคุย และให้คำปรึกษากับบุตรธิดามากน้อยเพียงใดพร้อมให้เหตุผลประกอบ

- ก. สม่ำเสมอ เพราะ
- ข. ค่อนข้างบ่อย เพราะ
- ค. มีบ้าง เพราะ
- ง. ไม่มี เพราะ.....

2.5 เมื่อบุตรธิดามีปัญหา หรือไม่สบายใจท่านเปรียบเสมือนข้อใด

- ก. เพื่อนสนิทของบุตรธิดาที่คอยให้คำแนะนำ กำลังใจและรับฟังได้ทุกเรื่อง
- ข. เพื่อนที่รับฟังและให้คำแนะนำได้ในบางเรื่อง ระบุเรื่อง
- ค. ท่านไม่สามารถบอกกล่าวหรือให้คำปรึกษาได้ เพราะ.....
- ง. อื่น ๆ ระบุ.....

คำถามปลายเปิด

3.1 ในโอกาสพิเศษของครอบครัว ได้แก่ วันเกิดของสมาชิกในครอบครัว วันที่สมาชิกในครอบครัวประสบความสำเร็จในด้านการงาน การเรียน เป็นต้น ท่านและครอบครัวมีกิจกรรมใดที่ทำร่วมกัน

.....

3.2 ท่านต้องการใช้เวลาอยู่กับครอบครัวในช่วงใด เวลาใด มากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

3.3 ในเวลาที่ท่านและครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้า ทำกิจกรรมใดร่วมกันมากที่สุด

.....

3.4 ท่านมีเวลาให้กับครอบครัวมากน้อยเพียงใด

..... มาก เพราะ.....

..... น้อย เพราะ.....

..... อื่น ๆ (ระบุ) เพราะ.....

3.5 ท่านคิดว่าการใช้เวลาอยู่กับครอบครัวตามข้อ 3.4 เป็นการใช้เวลาอยู่กับครอบครัวเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

.....

แบบสอบถามสำหรับมารดา

กรุณาเติมข้อความหรือทำเครื่องหมาย **X** ในข้อที่ตรงกับท่านตามความเป็นจริง
แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลากับครอบครัว เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า มี 4 ระดับ ให้เลือกตอบตามข้อที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเลือกตอบและคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ-สกุล.....

อายุ.....

อาชีพ.....

การศึกษาระดับ.....

รายได้.....

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการใช้เวลากับครอบครัว

ข้อความ	ระดับ			
	สม่ำเสมอ	ค่อนข้างบ่อย	มีบ้าง	ไม่มีเลย
1. หลังจากตื่นนอนท่านได้พบหน้าพูดคุยกับบุตรธิดา				
2. ท่านมีโอกาสรับประทานอาหารร่วมกัน ภายในครอบครัว				
3. ท่านและบุตรธิดามีโอกาสไปพักผ่อน นอกบ้าน				
4. ท่านให้ความสำคัญกับบุตรธิดา โดยการ จัดสรรเวลาเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน				
5. เมื่อบุตรธิดามีปัญหาไม่สบายใจ สามารถ พูดคุยกับท่านได้				
6. ในช่วงเวลาที่เป็นโอกาสพิเศษของครอบครัว ได้แก่ วันเกิดของสมาชิกในครอบครัว วันที่สมาชิกในครอบครัวประสบความสำเร็จในด้านการงาน การเรียน ท่านและครอบครัวมีโอกาสอยู่กันพร้อมหน้า				
7. ท่านคอยดูแล ชักถามอาการเมื่อบุตรธิดาของท่านเจ็บป่วยหรือไม่สบาย				
8. ท่านดูแล รับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับบุตรธิดาของท่าน ในด้านค่าเดินทาง ค่าอาหารและอื่น ๆ				
9. ท่านให้ความสนใจและดูแลเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของบุตรธิดาทุก ๆ ด้าน				
10. ท่านใช้เวลาและให้ความสำคัญกับ ครอบครัว				

ส่วนที่ 3 ให้ **X** ทับข้อที่ตรงกับตัวเองมากที่สุดและเติมข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริง

ช่วงวันจันทร์-ศุกร์

1.1 ช่วงเวลาหลังจากตื่นนอนถึงเวลาก่อนไปทำงาน ท่านมีกิจกรรมใดร่วมกับบุตรธิดา

- ก. รับประทานอาหาร ประเมิน.....ชั่วโมง.....นาที/วัน
- ข. เดินทางไปทำงานหรือโรงเรียนพร้อมกัน ประเมิน.....ชั่วโมง.....นาที/วัน
- ค. อื่น ๆ ระบุ ประเมิน.....ชั่วโมง.....นาที/วัน
- ง. ไม่มี

1.2 หลังจากรับประทานอาหารเย็นแล้วท่านทำกิจกรรมใด

- ก. พูดคุย ให้คำปรึกษากับบุตรธิดา
- ข. ทำงาน
- ค. เตรียมตัวเข้านอน
- ง. อื่น ๆ ระบุ

1.3 ท่านให้ความสำคัญกับการใช้เวลาสำหรับครอบครัวมากน้อยเพียงใด

- ก. ให้ความสำคัญอย่างสม่ำเสมอ ใช้เวลาประมาณ.....ชั่วโมง/วัน
- ข. ให้ความสำคัญค่อนข้างมาก ใช้เวลาประมาณ.....ชั่วโมง/วัน
- ค. ให้ความสำคัญบ้าง ใช้เวลาประมาณ.....ชั่วโมง/วัน
- ง. ไม่ให้ความสำคัญเลย

1.4 ท่านมีโอกาสดูคุย และให้คำปรึกษากับบุตรธิดามากน้อยเพียงใดพร้อมให้เหตุผลประกอบ

- ก. สม่ำเสมอ เพราะ
- ข. ค่อนข้างบ่อย เพราะ
- ค. มีบ้าง เพราะ
- ง. ไม่มี เพราะ

ช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์

2.1 ท่านมีกิจกรรมใดที่ทำร่วมกับครอบครัวในวันหยุด

- ก. ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระที่บ้าน
- ข. พักผ่อนที่บ้าน หรือออกไปพักผ่อนนอกบ้าน
- ค. ไม่มีกิจกรรมใดร่วมกัน เพราะ
- ง. อื่น ๆ ระบุ.....

2.2 การใช้เวลากับครอบครัวได้ประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.3 ท่านและครอบครัวมีโอกาสไปพักผ่อนนอกบ้านบ่อยเพียงใด

- ก. สม่ำเสมอ ประมาณครั้ง/สัปดาห์
- ข. ค่อนข้างบ่อย ประมาณครั้ง/สัปดาห์
- ค. มีบ้าง ประมาณ.....ครั้ง/สัปดาห์
- ง. ไม่มีเลย เพราะ

2.4 ท่านมีโอกาสพูดคุย และให้คำปรึกษากับบุตรธิดามากน้อยเพียงใดพร้อมให้เหตุผลประกอบ

- ก. สม่ำเสมอ เพราะ
- ข. ค่อนข้างบ่อย เพราะ
- ค. มีบ้าง เพราะ
- ง. ไม่มี เพราะ.....

2.5 เมื่อบุตรธิดามีปัญหา หรือไม่สบายใจท่านเปรียบเสมือนข้อใด

- ก. เพื่อนสนิทของบุตรธิดาที่คอยให้คำแนะนำ กำลังใจและรับฟังได้ทุกเรื่อง
- ข. เพื่อนที่รับฟังและให้คำแนะนำได้ในบางเรื่อง ระบุเรื่อง
- ค. ท่านไม่สามารถบอกกล่าวหรือให้คำปรึกษาได้ เพราะ.....
- ง. อื่น ๆ ระบุ.....

คำถามปลายเปิด

3.1 ในโอกาสพิเศษของครอบครัว ได้แก่ วันเกิดของสมาชิกในครอบครัว วันที่สมาชิกในครอบครัวประสบความสำเร็จในด้านการงาน การเรียน เป็นต้น ท่านและครอบครัวมีกิจกรรมใดที่ทำร่วมกัน

.....

.....

3.2 ท่านต้องการใช้เวลาอยู่กับครอบครัวในช่วงใด เวลาใด มากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

3.3 ในเวลาที่ท่านและครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้า ทำกิจกรรมใดร่วมกันมากที่สุด

.....

3.4 ท่านมีเวลาให้กับครอบครัวมากน้อยเพียงใด

..... มาก เพราะ.....

..... น้อย เพราะ.....

..... อื่น ๆ (ระบุ) เพราะ.....

3.5 ท่านคิดว่าการใช้เวลาอยู่กับครอบครัวตามข้อ 3.4 เป็นการใช้เวลาอยู่กับครอบครัวเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวมธุจิต ชมดวง
วันเดือนปีเกิด	27 พฤษภาคม 2518
สถานที่เกิด	เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	74/77 ซอยมิ่งขวัญ ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่ธุรการบุคคล
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท ไทย ฟู้ดส์ จำกัด กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดสังเวช กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2540	บธ.บ. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2546	กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร